

แผนปฏิบัติการ

Sະຍະ

5

U

(W.П. 2566 – 2570)

ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

แผนปฏิบัติการ

ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)

ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดทำแผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการ ให้สอดคล้องกับการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภาและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2564 ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ โดยยึดแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย 4 แนวทาง คือ 1) การมองเป้าหมายร่วมกัน 2) การวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่าที่ส่งผลให้บรรลุเป้าหมายแผนแม่บทย่อยและจัดทำข้อเสนอโครงการสำคัญ 3) การจัดลำดับความสำคัญของข้อเสนอโครงการ และ 4) การจัดทำแผนปฏิบัติราชการ

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ได้จัดทำแผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทบทวนแผนปฏิบัติราชการของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้สอดคล้องกับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภา และแผนอื่นที่เกี่ยวข้องตลอดจนแนวทางการพัฒนาระบบราชการไทย 4.0 โดยมีการจัดกระบวนการจัดทำแผนแบบมีส่วนร่วมจากบุคลากรภายในสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม รวมทั้งมีการรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชน และผู้แทนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ประเด็นปัญหา อุปสรรค และการเปลี่ยนแปลงของบริบทสังคมในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบนโยบาย กรอบการปฏิบัติงาน กำหนดกิจกรรมและโครงการเพื่อใช้ในการขับเคลื่อนงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้มีความทันสมัย พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งเป็นเครื่องมือสำหรับผู้บริหารในการกำกับดูแล และติดตามผลการดำเนินงานของโครงการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ “องค์กรทันสมัยในการจัดการการปฏิรูปที่ดินเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร”

(นายวิณะโรจน์ ทรัพย์ส่งสุข)

เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

3 พฤษภาคม 2565

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
ส่วนที่ 1 บทสรุปผู้บริหาร	1
ส่วนที่ 2 การจัดทำแผนปฏิบัติการ 5 ปี ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	4
2.1 ความนำ	4
2.2 วัตถุประสงค์	4
2.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
ส่วนที่ 3 โครงสร้างอำนาจและหน้าที่	6
3.1 ภารกิจ และอำนาจหน้าที่	6
3.2 การแบ่งส่วนราชการ	12
3.3 คณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน	11
ส่วนที่ 4 สถานการณ์การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในปัจจุบันและอนาคต	15
4.1 สถานการณ์ปัจจุบัน	15
4.2 แนวโน้มสำคัญที่มีผลต่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	20
4.3 ความต้องการของผู้รับบริการ	24
4.4 นโยบายของผู้บริหารสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	25
4.5 โอกาสและความเสี่ยงต่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	27
ส่วนที่ 5 ความสอดคล้องกับแผน 3 ระดับตามนโยบายของมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2560	31
5.1 ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580)	31
5.2 แผนระดับที่ 2	39
5.3 แผนระดับที่ 3 ที่เกี่ยวข้อง	50
5.4 นโยบายที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	57
ส่วนที่ 6 สารสำคัญของแผนปฏิบัติการ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)	62
6.1 ภาพรวม	62
6.1.1 วิสัยทัศน์	62
6.1.2 พันธกิจ	62
6.1.3 เป้าประสงค์	62
6.1.4 ตัวชี้วัด	62

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
6.1.5 คำนิยมหลัก	62
6.1.6 วัฒนธรรมองค์การ	63
6.1.7 แผนที่กลยุทธ์	63
6.2 แผนปฏิบัติราชการ	64
6.2.1 แผนปฏิบัติราชการที่ 1 เรื่อง การบริหารจัดการและคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	64
6.2.2 แผนปฏิบัติราชการที่ 2 เรื่อง การเพิ่มศักยภาพพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน	67
6.2.3 แผนปฏิบัติราชการที่ 3 เรื่อง การเพิ่มขีดความสามารถเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ในเขตปฏิรูปที่ดิน	69
6.2.5 แผนปฏิบัติราชการที่ 4 เรื่อง การเสริมสร้างสมรรถนะองค์การและบุคลากรให้ทัน ต่อการเปลี่ยนแปลง	72
ส่วนที่ 7 การขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ	78
ภาคผนวก	81

ส่วนที่ 1

บทสรุปผู้บริหาร

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2518 โดยมีภารกิจหลักคือการจัดที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกรที่มีที่ดินทำกินไม่เพียงพอ ผู้ไร้ที่ดินทำกิน และสถาบันเกษตรกรได้เช่า เช่าซื้อ หรือเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร รวมถึงการสนับสนุนเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ในการบริหารงาน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค โดยส่วนกลางประกอบด้วย 8 สำนัก 1 ศูนย์ และ 2 กลุ่ม และส่วนภูมิภาค ประกอบด้วยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด 72 จังหวัด มีอัตรากำลังทั้งข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างประจำ รวมทั้งสิ้น 2,173 ราย แบ่งเป็นบุคลากรส่วนกลางจำนวน 753 ราย และส่วนภูมิภาค จำนวน 1,420 ราย (ข้อมูล ณ วันที่ 14 มิถุนายน 2564) โดยในการดำเนินงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมอยู่ภายใต้การกำกับของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) และคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (คปจ.) ซึ่งกำกับดูแลการปฏิบัติงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด

การดำเนินงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่ผ่านมาภายใต้แผนปฏิบัติราชการวาระแรก 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 นโยบายรัฐบาล และนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผลการดำเนินงานสำคัญประกอบด้วย การจัดที่ดินให้เกษตรกรจำนวน 2.96 ล้านราย พื้นที่ 36.44 ล้านไร่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทั้งแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร การคมนาคม และระบบสาธารณสุข รวมถึงการทำบันทึกความร่วมมือ (MOU) กับหน่วยงานภาคีเพื่อร่วมบูรณาการด้านแหล่งน้ำและโครงสร้างพื้นฐานในเขตปฏิรูปที่ดิน รวมถึงการพัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผ่านโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการส่งเสริมระบบเกษตรแบบแปลงใหญ่ โครงการส่งเสริมระบบวนเกษตร โครงการส่งเสริมระบบเกษตรอินทรีย์ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรทฤษฎีใหม่ และโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง เป็นต้น ในส่วนของการบริหารองค์การ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้พัฒนาการให้บริการเกษตรกรทั้งการให้บริการ ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด และศูนย์บริการประชาชนเคลื่อนที่เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับเกษตรกร มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับใช้กับงานจัดที่ดินมากขึ้น รวมถึงการปรับปรุงพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น เพื่อตอบโจทย์บริบททางสังคมในเขตปฏิรูปที่ดินที่เปลี่ยนแปลงไป

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 กำหนดให้ส่วนราชการจัดทำแผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการโดยจัดทำแผน 5 ปีที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของนายกรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภา และแผนที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ซึ่งแผนปฏิบัติราชการ 5 ปี (วาระแรก 3 ปี พ.ศ. 2563 – 2565) จะได้สิ้นสุดลงในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ดังนั้น สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจึงจัดทำแผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อเป็นกรอบแนวทาง การดำเนินงานของหน่วยงาน ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ให้บรรลุเป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจของหน่วยงาน อย่างมีประสิทธิภาพ โดยในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พิจารณาจากสถานการณ์การดำเนินงานปฏิรูปที่ดินในช่วงที่ผ่านมา ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้บริหารองค์กร รวมถึงความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนแม่บท แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภา และแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

วิสัยทัศน์ของแผนปฏิบัติราชการ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม คือ องค์กรทันสมัยในการจัดการการปฏิรูปที่ดินเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร โดยมีเป้าหมายมุ่งพัฒนาให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน คาดหวังให้เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินมีรายได้เพิ่มขึ้นและมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และมีแผนปฏิบัติราชการ 4 เรื่องสำคัญ ได้แก่ (1) การบริหารจัดการและคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (2) การเพิ่มศักยภาพพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน (3) การเพิ่มขีดความสามารถเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน และ (4) การเสริมสร้างสมรรถนะองค์กรและบุคลากรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1) แผนปฏิบัติราชการที่ 1 เรื่อง การบริหารจัดการและคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มีเป้าหมายในการวางแผนและจำแนกการใช้ที่ดินให้สอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่และการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งเร่งรัดจัดหาที่ดิน และคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม

2) แผนปฏิบัติราชการที่ 2 เรื่อง การเพิ่มศักยภาพพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน มีเป้าหมายในการเพิ่มศักยภาพพื้นที่เกษตรกรรม ด้วยการพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น รวมถึงการฟื้นฟูสภาพแวดล้อม ระบบนิเวศ พื้นฟูดิน และการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเพื่อลดปัญหาการเผาในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดิน

3) แผนปฏิบัติการที่ 3 เรื่อง การเพิ่มขีดความสามารถเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้เข้มแข็ง สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตทางการเกษตรโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ทำให้ครัวเรือนเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น สนับสนุน

ให้ผู้นำเกษตรกรทำหน้าที่ในการเป็นผู้แทนหน่วยงานในการสร้างความเข้าใจ และประชาสัมพันธ์งานด้านการปฏิรูปที่ดินให้กับชุมชนของตนเอง

4) แผนปฏิบัติราชการที่ 4 เรื่อง การเสริมสร้างสมรรถนะองค์กรและบุคลากรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาองค์กร ระบบการทำงานและการให้บริการ และบุคลากรสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้มีศักยภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น พร้อมรับมือกับบริบทของการทำงานที่เปลี่ยนแปลงได้

ภายใต้แผนปฏิบัติราชการในแต่ละเรื่องมีการกำหนดโครงการสำคัญ และงบประมาณของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินงานให้สามารถตอบตัวชี้วัด เป้าหมายแผนปฏิบัติราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย แนวทางการพัฒนา แผนงาน/โครงการ และงบประมาณของสำนัก/กอง/ศูนย์ เป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิบัติงาน และการบริหารราชการของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้สามารถนำไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม และเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน และสังคมส่วนรวมต่อไป

แผนปฏิบัติราชการ 5 ปีของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (พ.ศ. 2566 – 2570) ประมาณการวงเงินงบประมาณรวม จำนวน 13,211,690,000 บาท ประกอบด้วย

1. แผนปฏิบัติราชการที่ 1 เรื่อง การบริหารจัดการและคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จำนวน 3,532,764,000 บาท

2. แผนปฏิบัติราชการที่ 2 เรื่อง การเพิ่มศักยภาพพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน 5,408,630,000 บาท

3. แผนปฏิบัติการที่ 3 เรื่อง การเพิ่มขีดความสามารถเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน 3,358,045,400 บาท

4. แผนปฏิบัติราชการที่ 4 เรื่อง การเสริมสร้างสมรรถนะองค์กรและบุคลากรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง จำนวน 912,254,700 บาท

ส่วนที่ 2

การจัดทำแผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

2.1 ความนำ

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 ตามมาตรา 4 ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา 16 แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน “มาตรา 16 ให้ส่วนราชการจัดทำแผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการนั้นโดยจัดทำเป็นแผนห้าปี ซึ่งต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อสภา และแผนอื่นที่เกี่ยวข้อง” และมาตรา 9 ในวาระเริ่มแรกการจัดทำแผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการเป็นแผนห้าปี ตามมาตรา 16 แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกานี้ ให้จัดทำเป็นแผนสามปีโดยมีห้วงระยะเวลาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ซึ่งปัจจุบันได้ครบวาระแล้ว

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจึงได้มีการทบทวนและปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานในช่วงแผนปฏิบัติราชการในระยะแรก 3 ปี พร้อมประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยภายในและภายนอกองค์กร ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และความต้องการของผู้บริหาร เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ 5 ปี (พ.ศ. 2566–2570) ของหน่วยงาน โดยมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งวางแผนทางการพัฒนาระบบราชการไทย 4.0 ให้รองรับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 ที่ทุกองค์การภาครัฐต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการทำงานใหม่ในการพลิกโฉม (Transform) ให้สามารถเป็นที่พึ่งของประชาชนได้อย่างแท้จริง (Credible and Trusted Government) และนำแผนปฏิบัติราชการ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) มาเป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการรายปีของหน่วยงาน รวมทั้งเป็นกรอบแนวทางในการกำหนดงบประมาณการดำเนินการต่อไป

2.2 วัตถุประสงค์

เพื่อให้การปฏิบัติราชการของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาของยุทธศาสตร์ชาติ แผนระดับ 2 และระดับ 3 รวมทั้งแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบการปฏิบัติงาน และขับเคลื่อนการดำเนินงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่รองรับแผนและนโยบายในด้านต่าง ๆ และสามารถตอบสนองความต้องการของเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการดำเนินงานของ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ส่วนที่ 3

โครงสร้างและอำนาจหน้าที่

3.1 การกิจ และอำนาจหน้าที่¹

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 มีภารกิจเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เกษตรกรได้มีที่ทำกินเพื่อยังชีพอย่างพอเพียงและยั่งยืน โดยการปรับปรุงเกี่ยวกับสิทธิและการถือครองในที่ดินเพื่อเกษตรกรรม รวมตลอดถึงการจัดที่อยู่อาศัยในที่ดินเพื่อเกษตรกรรมนั้น โดยนำที่ดินของรัฐหรือที่ดินที่รัฐจัดซื้อหรือเวนคืนจากเจ้าของที่ดินที่มีได้ทำประโยชน์ในที่ดินนั้นด้วยตนเอง หรือมีที่ดินเกินสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อจัดให้แก่เกษตรกรผู้ไม่มีที่ดินของตนเอง หรือมีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอต่อการครองชีพ และสถาบันเกษตรกรได้เข้าซื้อ เช่า หรือเข้าทำประโยชน์ และให้ความช่วยเหลือด้านการพัฒนาอาชีพเกษตรกร การปรับปรุงทรัพยากรและปัจจัยการผลิต ตลอดจนการผลิตและการจำหน่ายให้เกิดผลดียิ่งขึ้น โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
- 2) ดำเนินการจัดหาที่ดินเอกชนและที่ดินของรัฐ เพื่อนำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน โดยจัดที่ดินให้เกษตรกรเช่าซื้อ เช่า หรือเข้าทำประโยชน์ ตลอดจนการจัดที่อยู่อาศัย การให้กรรมสิทธิ์และการใช้ประโยชน์ที่ดิน ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเกษตรกร รวมทั้งการศึกษา ค้นคว้า วิจัย และพัฒนาองค์ความรู้ด้านการปฏิรูปที่ดินและวิชาการด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง
- 3) ดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน จำแนกการใช้ประโยชน์ พัฒนาประสิทธิภาพการใช้ที่ดิน การบริหารจัดการทรัพยากรการผลิต พันธุ์สภาพแวดล้อม และคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม
- 4) บริหารกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนและค่าใช้จ่ายเพื่อการปฏิรูปที่ดิน การบริหารจัดการที่ดินของรัฐ การให้กู้ยืมเงินสำหรับการพัฒนาอาชีพ รายได้รวมตลอดถึงการใช้เงินกองทุนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรมิให้สูญเสียสิทธิในที่ดิน รวมทั้งการจัดทำสารบบที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดิน
- 5) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

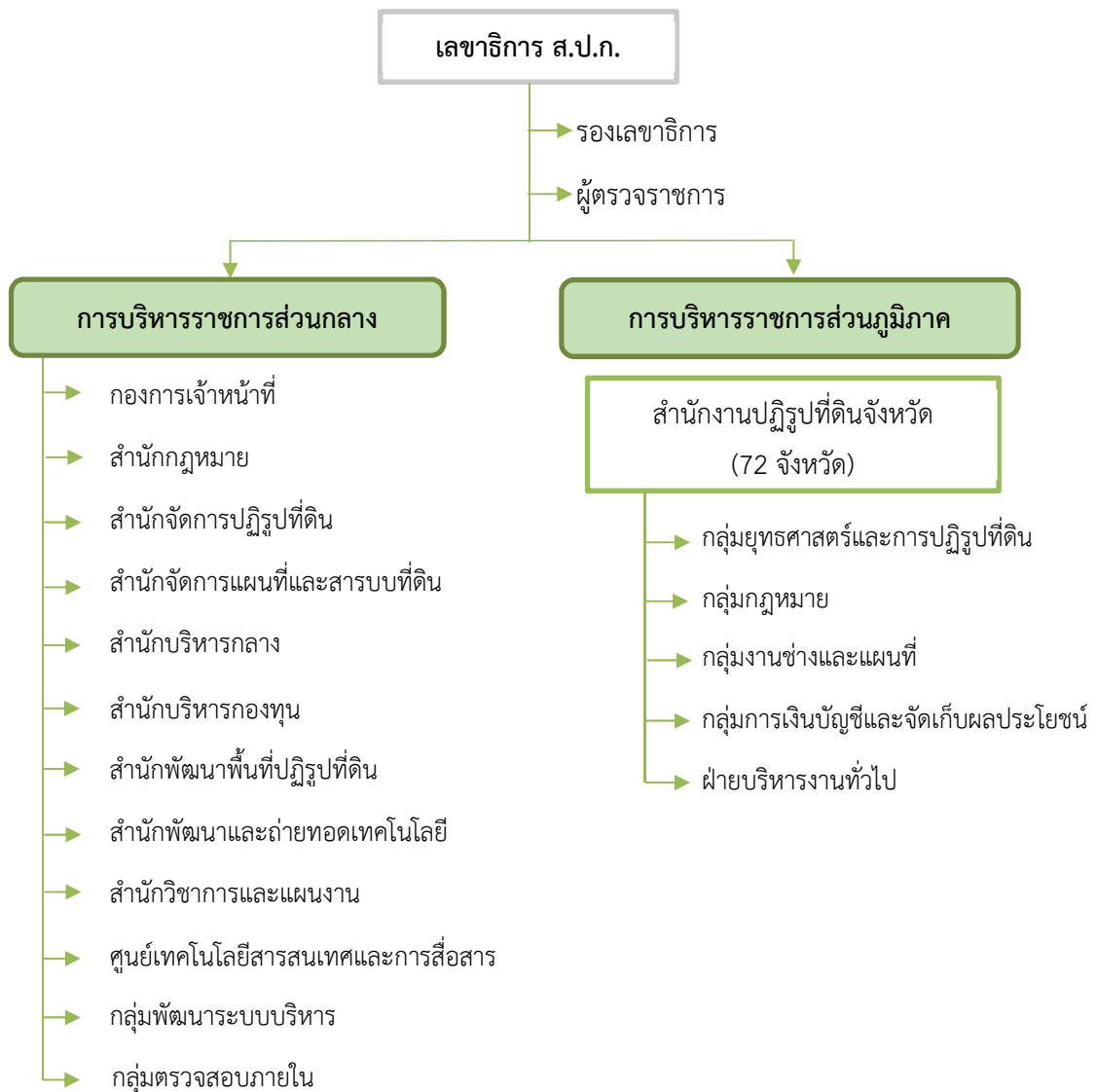
¹ กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2552. (2552, 27 มกราคม).
ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 126 ตอนที่ 6 ก หน้า 9 – 16.

3.2 การแบ่งส่วนราชการ^{2, 3}

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแบ่งการบริหารงานออกเป็น 2 ส่วน (ภาพที่ 2.1) คือ

1) ส่วนกลาง ประกอบด้วย 8 สำนัก 1 กอง และ 1 ศูนย์ และ 2 กลุ่มงาน

2) ส่วนภูมิภาค ประกอบด้วย สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด 72 จังหวัด ยกเว้น จังหวัด นนทบุรี สมุทรปราการ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม และกรุงเทพมหานคร

ภาพที่ 2.1 โครงสร้างของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

² กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2552. (2552, 27 มกราคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 126 ตอนที่ 6 ก หน้า 9 – 16.

³ กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2557. (2557, 30 ธันวาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 131 ตอนที่ 88 ก หน้า 17 – 18.

3.2.1 กองการเจ้าหน้าที่

มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) จัดทำแผนงานและดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรบุคคลของสำนักงาน เว้นแต่การฝึกอบรม
- 2) ดำเนินการเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยและพัฒนาระบบคุณธรรมของสำนักงาน
- 3) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

3.2.2 สำนักกฎหมาย

มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) ดำเนินการเกี่ยวกับงานกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง งานนิติกรรมและสัญญา งานเกี่ยวกับความรับผิดชอบแพ่งและอาญา งานคดีปกครอง และงานคดีอื่นที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน
- 2) ดำเนินการเกี่ยวกับการเจรจา การระงับข้อพิพาท และการแก้ไขปัญหาที่ดินของกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่และตามที่กระทรวงมอบหมาย
- 3) ดำเนินการเกี่ยวกับการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินและการคุ้มครองที่ดิน ด้านสาธารณูปโภค ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดิน และด้านการใช้ประโยชน์ในที่ดินรายบุคคล
- 4) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

3.2.3 สำนักจัดการปฏิรูปที่ดิน

มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) ดำเนินการจัดหาที่ดินเพื่อนำมาปฏิรูปที่ดิน
- 2) ศึกษา วิเคราะห์ และติดตามงานจัดที่ดินทั้งที่ดินของรัฐและที่ดินเอกชน รวมทั้งการสอบสวนสิทธิ การเจรจากระจายสิทธิ และการปรับปรุงเกี่ยวกับสิทธิการถือครองที่ดิน
- 3) ศึกษา วิเคราะห์ และติดตามการจัดซื้อที่ดิน การเช่า การเช่าซื้อ และการโอนกรรมสิทธิ์ให้เกษตรกร
- 4) ประกาศเขตปฏิรูปที่ดินและกำหนดเขตที่ดินชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดิน
- 5) ศึกษา วิเคราะห์ ติดตาม และกำหนดแนวทางการพัฒนาด้านต่างๆ ในที่ดินพระราชทาน
- 6) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

3.2.4 สำนักจัดการแผนที่และสารบบที่ดิน

มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) ดำเนินการด้านวิชาการและกำหนดมาตรฐานการทำแผนที่และภาพถ่ายทางอากาศ
- 2) ดำเนินการเกี่ยวกับการสำรวจรังวัด การควบคุม และการตรวจสอบการจัดทำแผนที่ในงานปฏิรูปที่ดิน
- 3) ดำเนินการเกี่ยวกับสารบบและทะเบียนที่ดิน
- 4) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

3.2.5 สำนักบริหารกลาง

มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) ปฏิบัติงานสารบรรณของสำนักงาน
- 2) ดำเนินการเกี่ยวกับงานช่วยอำนวยความสะดวกและงานเลขานุการของสำนักงาน
- 3) ดำเนินการเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ การผลิตสื่อ งานศิลป์ และงานโสตทัศนูปกรณ์ รวมทั้งการเผยแพร่กิจกรรมความรู้ ความก้าวหน้า และผลงานของสำนักงาน
- 4) ดำเนินการเกี่ยวกับการประสานราชการและการตรวจราชการของสำนักงาน
- 5) ดำเนินการเกี่ยวกับงานอาคารสถานที่ ยานพาหนะ และการสื่อสารของสำนักงาน
- 6) ดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบงานคลัง การเงิน การบัญชี การบริหารงบประมาณ การพัสดุ และการตรวจสอบใบสำคัญของสำนักงาน
- 7) ดำเนินการอื่นใดที่มีได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการใดของสำนักงาน
- 8) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

3.2.6 สำนักบริหารกองทุน

มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) ศึกษาและวิเคราะห์เพื่อกำหนดนโยบายและแผนกลยุทธ์ของกองทุน แผนปฏิบัติการ และมาตรการ ตลอดจนระเบียบ กฎเกณฑ์ และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับกองทุน
- 2) ศึกษาและวิเคราะห์โครงการ รวมทั้งให้บริการด้านสินเชื่อเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร เพื่อพัฒนารายได้ รวมทั้งการติดตามประเมินผล
- 3) บริหารเงินกองทุน สินทรัพย์ ระบบบัญชี ตรวจสอบและติดตามเงินกองทุน เพื่อสนับสนุนเงินทุนแก่เกษตรกรให้มีประสิทธิภาพ
- 4) ศึกษา คำนวณ และวิจัย เพื่อพัฒนางานกองทุน
- 5) ปฏิบัติงานร่วมกับ หรือสนับสนุนการปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

3.2.7 สำนักพัฒนาพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน

มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) ให้บริการด้านวิชาการ หรือวิชาชีพตามหลักวิชา หรือทฤษฎีทางสถาปัตยกรรม วิศวกรรมโยธา วิศวกรรมเครื่องกล และวิศวกรรมการเกษตร
- 2) นำผลการศึกษาและการวิเคราะห์งานวิชาการพัฒนารายพื้นที่ไปสู่การปฏิบัติ โดยประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 3) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

3.2.8 สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี

มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรของสำนักงาน
- 2) ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน
- 3) ดำเนินการด้านวิชาการและแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาบุคลากร และเกษตรกรของสำนักงาน
- 4) พัฒนางองค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อมในเขตปฏิรูปที่ดิน
- 5) ดำเนินการด้านศูนย์เรียนรู้เพื่อการปฏิรูปที่ดิน
- 6) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

3.2.9 สำนักวิชาการและแผนงาน

มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติราชการ และงบประมาณของสำนักงาน ให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน นโยบายและแผนปฏิบัติราชการของกระทรวง
- 2) ติดตามและประเมินผลความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามแผนงานและโครงการของหน่วยงานในสังกัด
- 3) ดำเนินการติดต่อประสานงานกับองค์กรหรือหน่วยงานต่างประเทศด้านความช่วยเหลือและความร่วมมือทางวิชาการเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- 4) ศึกษา วิเคราะห์ ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลโครงการพิเศษต่าง ๆ ตามที่รัฐบาลและกระทรวงมอบหมาย
- 5) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และพัฒนายุทธศาสตร์ระบบงานวิจัย จัดทำข้อเสนอโครงการวิจัย รวมทั้งบริหารโครงการวิจัยและส่งเสริมงานวิจัยของสำนักงาน

6) ดำเนินงานเกี่ยวกับงานของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

7) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับ

มอบหมาย

3.2.10 ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) จัดทำแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารด้านการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

2) จัดระบบการสำรวจ การจัดเก็บ และการใช้ประโยชน์ข้อมูลของหน่วยงานในสังกัด และเป็นศูนย์กลางข้อมูลการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของประเทศ

3) บริหารและพัฒนาระบบสารสนเทศด้านการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

4) ดำเนินการเกี่ยวกับระบบข้อมูลที่ดินและแผนที่ด้านการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

5) ดำเนินการเกี่ยวกับระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ด้านการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

6) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับ

มอบหมาย

3.2.11 กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

ทำหน้าที่หลักในการพัฒนาการบริหารของสำนักงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ มีประสิทธิภาพ และคุ้มค่า โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) เสนอแนะให้คำปรึกษาแก่เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการภายในสำนักงาน

2) ติดตาม ประเมินผล และจัดทำรายงานเกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการภายในสำนักงาน

3) ประสานและดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการร่วมกับหน่วยงานกลางต่าง ๆ และหน่วยงานภายในสำนักงาน

4) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

3.2.12 กลุ่มตรวจสอบภายใน

ทำหน้าที่หลักในการตรวจสอบการดำเนินงานภายในสำนักงาน และสนับสนุนการปฏิบัติงานของสำนักงาน โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจสอบด้านการบริหาร การเงิน และการบัญชีของสำนักงาน

2) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับ

มอบหมาย

3.2.13 สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด

1) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามเป้าหมาย แผนงานและโครงการของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด และสำนักงานในเขตพื้นที่จังหวัด

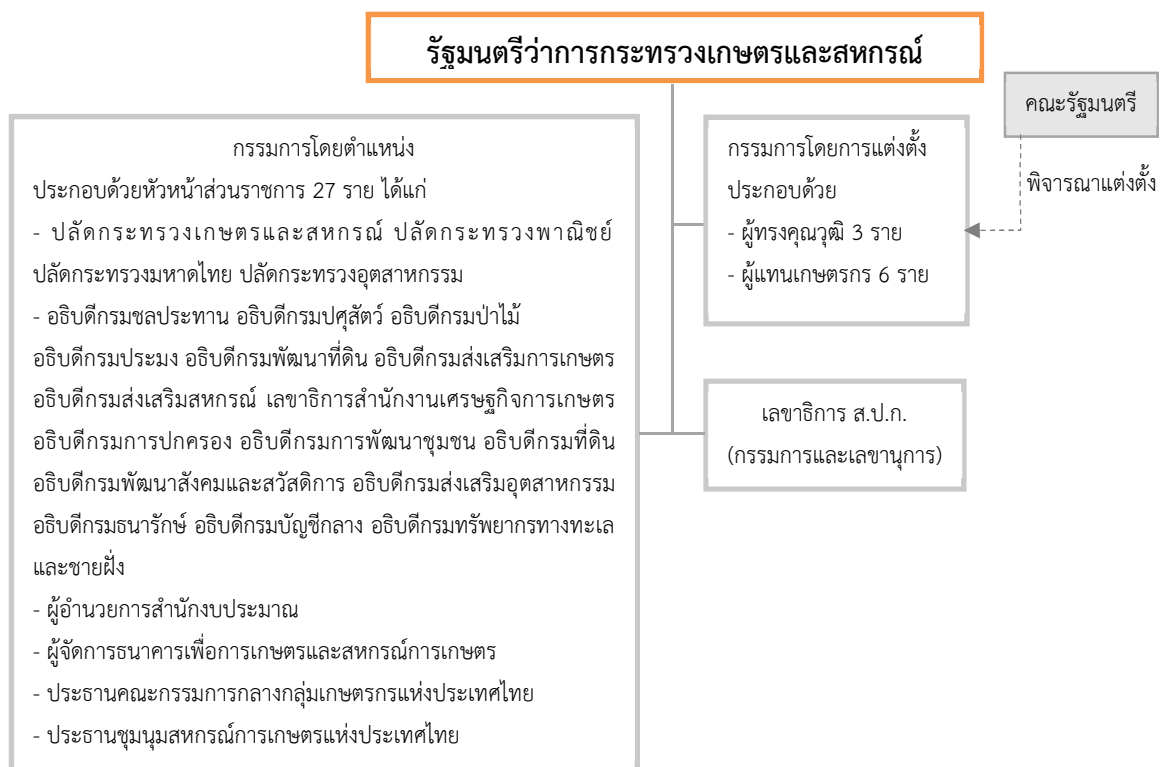
2) ดำเนินการด้านรังวัด งานสอบสิทธิ งานข้อมูลสารบบที่ดินและแผนที่ งานกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม งานคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม งานเจรจาไกล่เกลี่ย และระงับข้อพิพาท งานคดี งานความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่และงานออกเอกสารสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดิน การพัฒนาพื้นที่ ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และสถาบันเกษตรกรในเขตพื้นที่จังหวัด

3) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

3.3 คณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน

การดำเนินงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) และในส่วนราชการบริหารส่วนภูมิภาคมีคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (คปจ.) กำกับดูแลการปฏิบัติงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด

3.3.1 คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.)

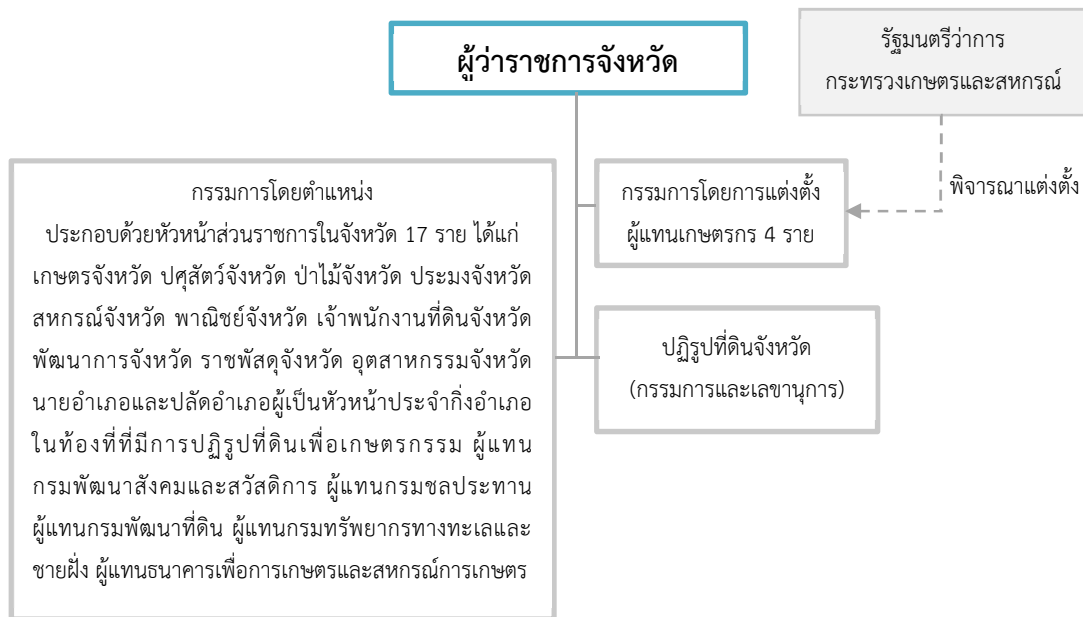

ภาพที่ 2.2 โครงสร้างของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.)

คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย มาตรการ ข้อบังคับหรือระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการปฏิรูปที่ดินของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตลอดจนการควบคุมการบริหารงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม รวมทั้งอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบดังต่อไปนี้

- 1) จัดหาที่ดินของรัฐเพื่อนำมาใช้ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- 2) พิจารณากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินตามมาตรา 25 การจัดซื้อหรือเวนคืนที่ดินตามมาตรา 29 และการกำหนดเนื้อที่ที่ดินที่จะให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรเช่าระยะยาว หรือเช่าซื้อตามมาตรา 30
- 3) พิจารณากำหนดแผนผังและการจัดแบ่งแปลงที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน
- 4) พิจารณาอนุมัติแผนงานและโครงการการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตลอดจนงบค่าใช้จ่ายของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเสนอรัฐมนตรี
- 5) พิจารณากำหนดแผนการผลิตและการจำหน่ายผลิตผลเกษตรกรรมในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อยกระดับรายได้ และคุ้มครองผลประโยชน์ของเกษตรกร หรือสถาบันเกษตรกร
- 6) พิจารณากำหนดแผนการส่งเสริม และบำรุงเกษตรกรรมในเขตปฏิรูปที่ดิน รวมถึงการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปรับปรุงประสิทธิภาพในการผลิตและคุณภาพผลิตผลเกษตรกรรม ตลอดจนสวัสดิการการสาธารณสุข โภค การศึกษาและการสาธารณสุขของเกษตรกร
- 7) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตลอดจนแบบสัญญาเช่าและเช่าซื้อ ที่จะทำกับเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน
- 8) กำหนดระเบียบการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินและปฏิบัติตามแผนการผลิต และการจำหน่ายผลิตผลเกษตรกรรม
- 9) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินกู้ยืมจาก สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตลอดจนเงื่อนไขของการกู้ยืม
- 10) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตลอดจนการควบคุมดูแลกิจการอื่น ๆ ภายในเขตปฏิรูปที่ดิน
- 11) ติดตามการปฏิบัติงานของ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้เป็นไปตามแผนงานและโครงการที่ได้รับอนุมัติ ตลอดจนกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน
- 12) กำหนดกิจการและระเบียบการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม

3.3.2 คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (คปจ.)

ภาพที่ 2.3 โครงสร้างของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (คปจ.)

คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการกำหนดมาตรการและวิธีปฏิบัติงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด และให้มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบดังต่อไปนี้

- 1) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงาน โครงการและค่าใช้จ่ายของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด เพื่อเสนอคณะกรรมการ
- 2) ติดตามการปฏิบัติงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ให้เป็นไปตามแผนงาน และโครงการที่ได้รับอนุมัติ ตลอดจนดำเนินการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน
- 3) พิจารณาผลการปฏิบัติงาน เพื่อปรับปรุงแผนงาน โครงการ งบประมาณค่าใช้จ่ายและวิธีปฏิบัติงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด
- 4) จัดทำงบประมาณค่าใช้จ่ายตามโครงการการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแต่ละโครงการ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ
- 5) ดำเนินการเกี่ยวกับเงินและกิจการอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามระเบียบหรือข้อบังคับหรือมติของคณะกรรมการหรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย
- 6) วางระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบหรือข้อบังคับหรือมติของคณะกรรมการ

ส่วนที่ 4

บริบทและสถานการณ์การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

การดำเนินงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมภายใต้แผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (ระยะแรก 3 ปี พ.ศ. 2563 – 2565) ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่งทั้งการจัดที่ดิน การพัฒนาเกษตรกร และการดำเนินงานขององค์กร อย่างไรก็ตาม ยังคงมีประเด็นสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริหารและเกษตรกรรวมทั้งก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์บรรลุเป้าหมายของแผนในระดับต่าง ๆ ซึ่งในช่วงอีก 5 ปีถัดจากนี้ไปคือช่วงปี พ.ศ. 2566 – 2570 งานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงสำคัญหลายประการซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจก่อให้เกิดทั้งโอกาสและความเสี่ยงในการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

4.1 สถานการณ์การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

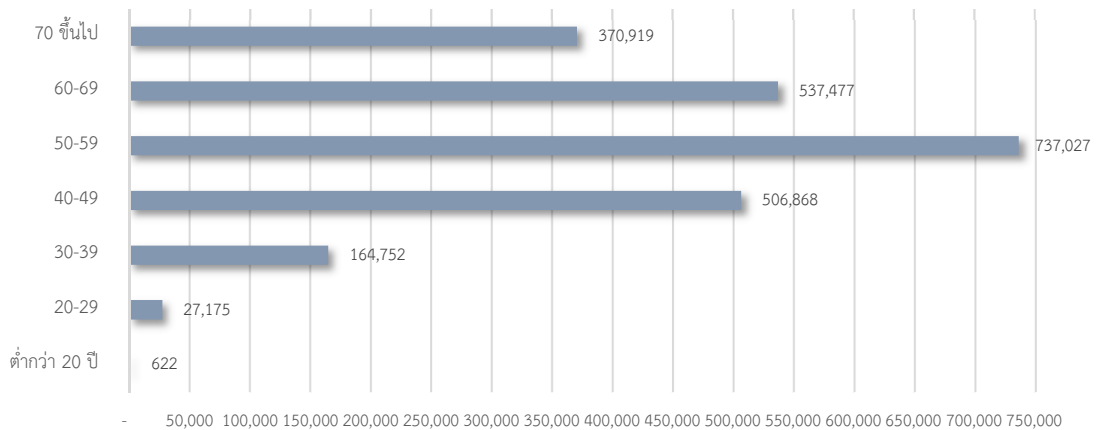
การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในช่วงที่ผ่านมาพิจารณาใน 3 ประเด็น คือ เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน และองค์การดำเนินงาน คือ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งสถานการณ์ของทั้ง 3 ประเด็น มีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

4.1.1 เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจัดที่ดินทั้งที่ดินเกษตรกรรมและที่ดินชุมชนให้แก่เกษตรกรประมาณ 2.93 ราย ถ้านับรวมสมาชิกในครัวเรือนที่มีโดยเฉลี่ยครัวเรือนละ 4 รายแล้ว อาจกล่าวได้ว่าในเขตปฏิรูปที่ดินมีประชากรอยู่ประมาณ 11.72 ล้านราย หรือประมาณร้อยละ 17.71 ของประชากรประเทศไทยทั้งหมด 66.19 ล้านราย ถ้าพิจารณาในมิติของอายุของเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินและแรงงานเกษตรในครัวเรือนแล้วจะมีประเด็นน่าสนใจ 3 ประการ คือ สังคมผู้สูงอายุ ทายาทเกษตร และรายได้ครัวเรือน

1) สังคมผู้สูงอายุ

เกษตรกรที่ถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินมีอายุเฉลี่ย 57 ปี โดยเกษตรกรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปมีจำนวนสูงถึง 908,396 ราย หรือประมาณร้อยละ 38.74 ของเกษตรกรที่ถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินทั้งหมด ในขณะที่แรงงานอายุน้อย (อายุไม่เกิน 40 ปี) มีเพียง 192,549 ราย หรือประมาณร้อยละ 8.21 ของเกษตรกรที่ถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินทั้งหมดเท่านั้น และภายในปี พ.ศ. 2570 เกษตรกรที่ถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุระดับที่ 3 คือ สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มที่ นั่นคือ มีเกษตรกรอายุ 65 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 20 (ข้อมูล ณ สิงหาคม 2564)

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม, 2564

ภาพที่ 4.1 จำนวนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินในแต่ละช่วงอายุ

2) ทายาทเกษตรกร

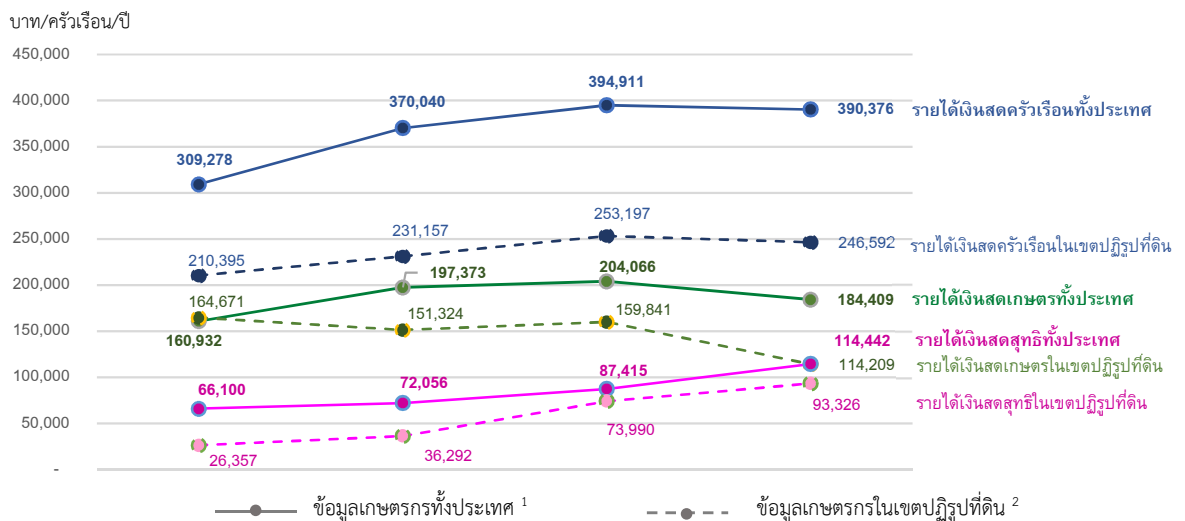
ปัญหาของภาคการเกษตรไทยนอกจากปัญหาผลผลิตตกต่ำ ราคาสินค้าเกษตรผันผวน ภัยธรรมชาติแล้ว ปัญหาสำคัญอีกประการคือการขาดแคลนผู้สืบทอดอาชีพเกษตรกร ซึ่งจากการสำรวจความคิดเห็นของเยาวชนไทยจำนวน 1,105 ตัวอย่าง เกี่ยวกับอาชีพเกษตรกร ดำเนินการโดยศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและพยากรณ์ทางการเกษตร (แม่โจ้โพลล์) ในปี พ.ศ. 2561 พบว่า เหตุผลที่เยาวชนไม่เลือกประกอบอาชีพทางการเกษตร อันดับที่ 1 เป็นอาชีพที่เหนื่อย ทรากตรำ ทำงานหนัก (ร้อยละ 38.07) อันดับที่ 2 รายได้น้อย ไม่คุ้มค่า อาชีพอื่นสามารถทำรายได้ได้มากกว่า อาชีพเกษตรกร (ร้อยละ 20.06) และอันดับที่ 3 ไม่มีความรู้และประสบการณ์ (ร้อยละ 13.46)⁴

สถานการณ์ครัวเรือนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ครัวเรือนเกษตรกรมีแรงงานเกษตรเพียง 2 คนเท่านั้น คือ ตัวเกษตรกรและคู่สมรส ขณะที่ลูกหลานเมื่อเรียนจบส่วนใหญ่ แยกย้ายไปประกอบอาชีพอื่นในเมืองหรือต่างจังหวัดทำให้เกษตรกรขาดทายาทรับช่วงทำการเกษตร ตามกฎหมายปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เนื่องจากบุคคลที่สามารถได้รับมรดกสิทธิเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินคือทายาทโดยธรรมซึ่งประกอบอาชีพเกษตรกร ซึ่งในปี พ.ศ. 2563 สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมร่วมกับกระทรวงมหาดไทยสำรวจข้อมูลเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินที่ได้รับมอบหนังสืออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ส.ป.ก.4 - 01) ใน 72 จังหวัด พบว่ามีเกษตรกรเสียชีวิต 275,807 รายแต่มีทายาทเข้ามาดำเนินการขอรับมรดกสิทธิการทำประโยชน์ในที่ดินเขตปฏิรูปที่ดินเพียง 17,753 รายเท่านั้น

⁴ เชียงใหม่นิวส์. 2561. โพลล์ชี้ เยาวชนไทยรุ่นใหม่ กว่าร้อยละ 60 ไม่สนใจอาชีพเกษตรกร เหตุคิดว่าเหนื่อยและไม่คุ้มค่า. สืบค้นจาก <https://www.chiangmainews.co.th/page/archives/816209/>.

3) รายได้ครัวเรือน

เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินมีรายได้ครัวเรือนต่ำกว่ารายได้ภาพรวมประเทศไม่ว่าในด้านรายได้เงินสดครัวเรือน รายได้เงินสดเกษตร หรือรายได้เงินสดสุทธิ โดยในปีการเพาะปลูก 2562/2563 ครัวเรือนเกษตรกรทั้งประเทศมีรายได้เงินสด 390,376 บาทต่อครัวเรือนต่อปี แต่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินมีรายได้เงินสดครัวเรือนเพียง 246,592 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ส่วนรายได้เงินสดเกษตร ภาพรวมทั้งประเทศมีค่าเฉลี่ย 184,409 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ขณะที่ค่าเฉลี่ยในเขตปฏิรูปที่ดินเท่ากับ 114,209 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และรายได้เงินสดสุทธิของครัวเรือนเกษตรกรทั้งประเทศเท่ากับ 114,442 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ส่วนครัวเรือนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินมีรายได้เงินสดสุทธิ 93,326 บาทต่อครัวเรือนต่อปีหรือประมาณ 7,777 บาทต่อครัวเรือนต่อเดือนเท่านั้น

หมายเหตุ 1) รายได้เงินสดครัวเรือน = รายได้เงินสดการเกษตร + รายได้เงินสดนอกการเกษตร

2) รายได้เงินสดสุทธิ = รายได้เงินสดครัวเรือน - รายจ่ายเงินสดครัวเรือน (เกษตรและนอกการเกษตร)

ที่มา: ¹ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2560 – 2563

² สำนักวิชาการและแผนงาน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม, 2560 – 2564

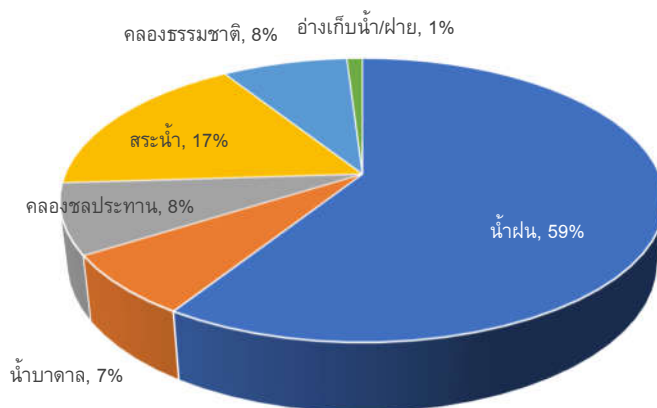
ภาพที่ 4.2 รายได้ครัวเรือนเกษตรกรภาพรวมประเทศและในเขตปฏิรูปที่ดิน

4.1.2 ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

1) พื้นที่นอกเขตชลประทาน

ปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการผลิตทางการเกษตร คือ น้ำ แต่พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินมีพื้นที่ประมาณ 1.1 ล้านไร่เท่านั้นที่อยู่ในเขตชลประทาน พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินส่วนใหญ่อยู่นอกเขตชลประทานและขาดแคลนแหล่งน้ำทางการเกษตร จากการสอบถามเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

จำนวน 994 ราย เกี่ยวกับแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร พบว่า เกษตรกรประมาณร้อยละ 60 ทำการเกษตรโดยใช้น้ำฝนเพียงอย่างเดียว ขณะที่เกษตรกรบางส่วนมีแหล่งน้ำสำหรับทำการเกษตร โดยเกษตรกรร้อยละ 17 ใช้น้ำจากสระน้ำประจำไร่นา เกษตรกรร้อยละ 8 ใช้น้ำจากคลองชลประทาน และมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 1 ที่มีบ่อบาดาลใช้เพื่อทำการเกษตร

ที่มา: สำนักวิชาการและแผนงาน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม, 2563

ภาพที่ 4.3 แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน

2) การใช้ที่ดิน

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจัดที่ดินเกษตรกรรมในเขตปฏิรูปที่ดินให้เกษตรกรแล้ว 2,284,005 ราย ซึ่งขนาดการถือครองทางที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเฉลี่ยทั้งประเทศเท่ากับ 15.5 ไร่/ราย (ข้อมูล ณ เดือนตุลาคม 2563) ซึ่งมีขนาดเล็กกว่าเนื้อที่การถือครองทางการเกษตรเฉลี่ยของประเทศไทยซึ่งมีขนาดประมาณ 18.9 ไร่/ราย (ข้อมูลจากการสำรวจการเปลี่ยนแปลงทางการเกษตรปี พ.ศ. 2561 สำนักงานสถิติแห่งชาติ)

ตารางที่ 4.1 ผลการจัดที่ดินเกษตรกรรมและเนื้อที่การถือครองทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินปี พ.ศ. 2563

ภาค	ผลการจัดที่ดินเพื่อเกษตรกรรม		เนื้อที่การถือครองเฉลี่ย
	ราย	ไร่	ไร่/ราย
รวมทั้งประเทศ	2,284,005	35,433,804	15.5
ภาคเหนือ	557,674	8,033,120	14.4
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1,205,295	18,222,942	15.1
ภาคกลาง	261,848	5,361,943	20.5
ภาคใต้	259,188	3,815,799	14.7

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2563

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศเทคโนโลยีและการสื่อสาร สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม, 2563

นอกจากจัดที่ดินทำกินหรือที่ดินเกษตรกรรมให้เกษตรกรแล้ว สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมยังจัดที่ดินประเภทอื่น ได้แก่ ที่ดินชุมชน ที่ดินเพื่อกิจการสาธารณูปโภคและกิจการอื่น ๆ ที่ดินเพื่อประกอบกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดิน และที่ดินเพื่อกิจการพลังงาน การแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และประโยชน์สาธารณะของประเทศให้แก่เกษตรกร หน่วยงาน หรือบุคคลทั่วไปอีกด้วย

3) ภัยธรรมชาติ

พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินหลายพื้นที่เป็นพื้นที่ประสบปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากหรือภัยแล้ง ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2560 – 2562 พบว่ามีพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินใน 14 จังหวัด 54 อำเภอ เนื้อที่ 63,925 ไร่ ประสบปัญหาน้ำท่วมซ้ำซาก ในส่วนของภัยแล้ง ในปี พ.ศ. 2562 มีพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินเสี่ยงต่อประสบปัญหาภัยแล้งขั้นวิกฤตจำนวน 2,563,792 ไร่ ใน 56 จังหวัด และในปี พ.ศ. 2563 – 2564 มีพื้นที่เสี่ยงต่อปัญหาภัยแล้ง 18 จังหวัด เนื้อที่ประมาณ 3,405,565 ไร่

4.1.3 สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

1) บุคลากร

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีบุคลากรที่เป็นข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างประจำ ที่ปฏิบัติงานในสำนัก/กอง/ ศูนย์ และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด 72 จังหวัด รวมทั้งหมด 2,173 ราย จากกรอบอัตรากำลังทั้งหมด 2,426 อัตรา เป็นตำแหน่งว่าง 253 อัตรา (ข้อมูล ณ วันที่ 14 มิถุนายน 2564) ซึ่งในช่วง พ.ศ. 2566 – 2570 จะมีข้าราชการเกษียณอายุจำนวน 239 ราย เฉลี่ยปีละประมาณ 48 ราย และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จะมีผู้เกษียณอายุมากที่สุด จำนวน 61 ราย และส่วนใหญ่เป็นสายงานหลักซึ่งมีความจำเป็นต่อการขับเคลื่อนภารกิจ การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เช่น ตำแหน่งนักวิชาการปฏิรูปที่ดิน นิติกร นักวิชาการเงินและบัญชี นายช่างสำรวจ เป็นต้น

2) กฎหมาย

พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีผลบังคับใช้เมื่อปี พ.ศ. 2518 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้เกษตรกรมีที่ดินทำกินและให้การใช้ที่ดินเกิดประโยชน์มากที่สุด พร้อมทั้งจัดระบบการผลิตและจำหน่ายผลิตผลเกษตรกรรม และมีการปรับปรุงล่าสุดเมื่อปี พ.ศ. 2532 ซึ่งนับเป็นเวลากว่า 30 ปีแล้ว ซึ่งมีบางประเด็นที่ไม่ชัดเจน ยังไม่มีระเบียบมารองรับ รวมทั้งข้อกฎหมายไม่สอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐ สภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และกลายเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมส่งผลให้องค์การและเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินเสียผลประโยชน์อันพึงได้รับ

3) งบประมาณ

ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เป็นต้นมา งบประมาณของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมาจาก 2 แหล่ง คือ งบประมาณแผ่นดิน และกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายให้หน่วยงานของรัฐพิจารณานำเงินนอกงบประมาณที่หน่วยงานมีอยู่ มาสมทบตามความเหมาะสม ซึ่งในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา สัดส่วนของการนำเงินนอกประมาณมาสมทบเพิ่มขึ้น ขณะที่งบประมาณแผ่นดินมีสัดส่วนลดลง ดังนั้นกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจึงมีบทบาทสำคัญในฐานะแหล่งงบประมาณสำหรับการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในระยะต่อไป

4) ฐานข้อมูลการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ระบบฐานข้อมูลสารสนเทศของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้รับการพัฒนาเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ในแต่ละสำนัก/กอง จึงทำให้ข้อมูลมีลักษณะเป็นเอกเทศไม่สามารถเชื่อมต่อกันได้เนื่องจากระบบที่ต่างกัน หรือกรณีที่สามารถเชื่อมได้แต่มีข้อจำกัดในการไหลหรือการแสดงข้อมูล นอกจากนี้การที่ข้อมูลอยู่อย่างกระจัดกระจายในต่างส่วนงานทำให้ข้อมูลการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมขาดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่มีการรวมข้อมูลในประเด็นเดียวกันจากส่วนงานต่าง ๆ เข้าด้วยกันทำให้ไม่สามารถมองเห็นถึงภาพรวมการดำเนินงานขององค์กรได้ ประการสำคัญการประมวลผลในบางข้อมูลเป็นแบบช่วง ๆ เช่น ทุก 15 วัน หรือ 30 วัน ทำให้ข้อมูลไม่เป็นปัจจุบันไม่สามารถนำมาใช้วิเคราะห์ได้ ณ เวลานั้น (Real Time) เพื่อการตัดสินใจแบบทันที่

4.2 แนวโน้มสำคัญที่มีผลต่องานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

4.2.1 สังคมสูงอายุ

เมื่อพิจารณาถึงอายุของแรงงานภาคการเกษตร พบว่าสัดส่วนของแรงงานเกษตรสูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2540 มีแรงงานเกษตรอายุ 60 ปีขึ้นไปเพียงร้อยละ 8% เพิ่มขึ้นร้อยละ 11 ในปี 2550 และเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเป็นร้อยละ 18 ในปี 2557 ซึ่งสวนทางกับสัดส่วนของแรงงานอายุน้อย (15-39 ปี) ที่ลดลงอย่างมากจากร้อยละ 32 เป็นร้อยละ 21 และร้อยละ 15 ในช่วงเวลาเดียวกัน⁵

จำนวนแรงงานเกษตรสูงวัยในครัวเรือนเกษตรมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นขณะที่ครัวเรือนเกษตรที่มีแรงงานอายุน้อยมีสัดส่วนลดลงอย่างมากสะท้อนถึงแนวโน้มการขาดแคลนแรงงานเกษตรในอนาคต การเข้าสู่สังคมสูงวัยของภาคการเกษตรมีความสัมพันธ์กับผลผลิตทางการเกษตร

⁵ สราวุธ โพธิ์พวงษ์. 2558. แรงงานภาคการเกษตรแก่ลง. สืบค้นจาก <https://tdri.or.th/2015/09/agricultural-labour/>.

โดยเกษตรกรสูงวัยมีผลิตภาพและรายได้ต่ำเนื่องจากเกษตรกรสูงวัยมีความสามารถในการตัดสินใจทำการเกษตร การปรับตัว รวมทั้งการเรียนรู้และการใช้เทคโนโลยีใหม่ต่ำกว่าเกษตรกรอายุน้อย ทำให้การเพิ่มผลิตภาพเป็นไปได้ช้า นอกจากนี้เกษตรกรสูงวัยมีแนวโน้มทำการเกษตรในที่ดินที่มีขนาดเล็กลงหรือให้บุคคลอื่นทำเกษตรแทนตนเองซึ่งจะส่งผลต่อการขยายการผลิตทางการเกษตรและรายได้ของครัวเรือน⁶ อย่างไรก็ตาม เกษตรกรสูงวัยมีประสบการณ์และองค์ความรู้ทั้งในด้านการใช้ชีวิตและการทำการเกษตร ดังนั้นเกษตรกรสูงวัยจึงมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดภูมิปัญญาความรู้แก่เกษตรกรรุ่นใหม่หรือคนอื่น ๆ ในสังคม

ในสังคมภาพรวม โครงสร้างสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปสัดส่วนประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นส่งผลต่อเนื่องต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างระบบเศรษฐกิจทั้งการผลิตและการบริโภค การตื่นตัวด้านสุขภาพได้รับความสนใจเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะอาหารเพื่อสุขภาพ เช่น พืชผักปลอดสารพิษหรือผักอินทรีย์ พืชสมุนไพร ซึ่งตลาดของอาหารเพื่อสุขภาพมีแนวโน้มเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ จึงเป็นทางเลือกหนึ่งของเกษตรกรในการปรับเปลี่ยนการผลิตมาเป็นเกษตรปลอดภัยหรือเกษตรอินทรีย์ หรือพืชอาหารที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ

4.2.2 ความเป็นเมือง

การขยายตัวของเมืองเกิดขึ้นจากการเพิ่มขึ้นของประชากรและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจทำให้มีความต้องการพื้นที่เพื่อรองรับการประกอบกิจกรรมหรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มากขึ้น เช่น ระบบสาธารณูปโภค - สาธารณูปการ โครงข่ายคมนาคม เป็นต้น ซึ่งการขยายตัวของเมืองส่งผลกระทบต่อพื้นที่การเกษตรทั้งในด้านการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินและสภาพแวดล้อมในการทำการเกษตร

การพัฒนาพื้นที่เมืองขยายตัวมาตามแนวนอน การตัดถนนทำให้ราคาที่ดินสูงขึ้นเป็นแรงจูงใจให้เกษตรกรขายที่ดินและการใช้ที่ดินกลายสภาพจากแหล่งเกษตรกรรมเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยพาณิชยกรรม หรือโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งความเป็นเมืองขยายตัวเข้าสู่พื้นที่เกษตรกรรมอย่างต่อเนื่อง ปัญหาที่เกิดขึ้นตามมาคือ มลพิษทางน้ำอันเกิดจากการทิ้งน้ำเสียจากบ้านเรือนหรือโรงงานสูบน้ำำคลองซึ่งเป็นแหล่งน้ำหลักในการทำการเกษตร รวมทั้งระบบการป้องกันน้ำท่วมให้กับพื้นที่เมืองทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมพื้นที่เกษตรกรรมเกิดความเสียหายต่อผลผลิตทางการเกษตรปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวเป็นปัจจัยสนับสนุนให้เกษตรกรตัดสินใจเลิกทำการเกษตรได้ง่ายขึ้น⁷

⁶ สถาบันวิจัยเศรษฐกิจ ป๋วย อึ๊งภากรณ์. 2362. สถานการณ์สูงวัยกับผลิตภาพและการทำการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกรไทย.

สืบค้นจาก <https://www.pier.or.th/abridged/2019/13/#เข้าใจความรุนแรงและผลกระทบของการเข้าสู่สังคมสูงวัยในภาคการเกษตรไทย> - ทำไมไม่ควรศึกษาถึงลงไปในระดับครัวเรือน.

⁷ ธนาศรี สัมพันธ์รักษ์. 2546. ผลกระทบจากการพัฒนาและการขยายตัวของเมืองที่มีต่อพื้นที่เกษตรกรรมชานเมือง: กรณีศึกษาชุมชนเกษตรบางรักน้อย จังหวัดนนทบุรี. สืบค้นจาก https://kukr2.lib.ku.ac.th/kukr_es/BKN_ARCH/search_detail/download_

4.2.3 ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

ในยุค 4.0 เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในการใช้ชีวิตและการประกอบอาชีพเป็นอย่างมาก ซึ่งเทคโนโลยีช่วยให้การทำงานรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ภาคการเกษตรของไทยมีการใช้เทคโนโลยีการเกษตร เช่น เทคโนโลยีเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย สารกำจัดศัตรูพืช เครื่องจักรกล โรงเรือน เพื่อจัดการฟาร์ม ยกกระดับประสิทธิภาพการผลิตทำให้ผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้น การใช้ปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย น้ำ และแรงงานมีคุณภาพช่วยลดต้นทุนในการผลิต ปัจจุบันนอกจากเทคโนโลยีการเกษตรแล้ว เทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทมากขึ้นในภาคการเกษตรโดยใช้เป็นสื่อเผยแพร่ความรู้ข้อมูลด้านการเกษตรและการตลาดรวมทั้งใช้เป็นช่องทางการตลาดด้วยระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

เทคโนโลยียังเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภค เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ หรือรูปแบบธุรกิจใหม่ ๆ ที่ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นพื้นฐาน และเป็นช่องทางการทำตลาดใหม่ภายใต้วิถีชีวิตในยุคดิจิทัล ทำให้เกิดการตลาดในรูปแบบใหม่ เช่น ธุรกิจขายสินค้าออนไลน์ เป็นต้น

ในส่วนขององค์กร เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนในการทำงานในหลาย ๆ ขั้นตอน ทำให้รูปแบบการทำงานเปลี่ยนไปเป็นดิจิทัลมากขึ้น ข้อมูลสามารถเชื่อมโยงกันได้ทุกที่ทุกเวลาทำให้สามารถทำงานได้ในทุกสถานที่และเกิดประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าที่ผ่านมา

4.2.4 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศก่อให้เกิดความแปรปรวนของสภาวะอากาศทั้งอุณหภูมิ ความชื้น และปริมาณน้ำฝน ในช่วง 3 ทศวรรษที่ผ่านมา ปริมาณน้ำฝนในประเทศไทยลดลงมากทำให้เกิดภัยแล้งทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยช่วงปี พ.ศ. 2524 - 2533 เกิดภัยแล้งเพียง 2 ครั้ง ช่วงปี พ.ศ. 2534 - 2543 เกิดขึ้น 4 ครั้ง และช่วงปี พ.ศ. 2544 - 2553 เกิดภัยแล้งถึง 7 ครั้ง หรือเกิดปีเว้นปี⁸ ขณะที่อุณหภูมิมีแนวโน้มสูงขึ้น ช่วงปี พ.ศ. 2524 - 2533 อุณหภูมิสูงขึ้น 0.31 องศาเซลเซียสต่อทศวรรษ ช่วงปี พ.ศ. 2534 - 2543 อุณหภูมิสูงขึ้น 0.14 องศาเซลเซียสต่อทศวรรษ และช่วงปี พ.ศ. 2544 - 2553 อุณหภูมิสูงขึ้น 0.18 องศาเซลเซียสต่อทศวรรษ⁹

ภาคการเกษตรมีความเสี่ยงได้รับความเสียหายจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมากกว่าภาคการผลิตอื่นเนื่องจากการผลิตทางการเกษตรขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศเป็นสำคัญ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่รุนแรงก่อให้เกิดความเสียหายต่อการผลิตพืช ปศุสัตว์ และประมง

digital_file/8729/99080

⁸ จิรัฐ เจนพิงพร, พัทธพร สิริพัฒน์ไพบูลย์ และรุจา อติศรกาญจน์. ประเด็นชวนคิด: 6 Mega trends กับเศรษฐกิจไทย. สืบค้นจาก <https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/AAA/5MegaTrends.pdf>.

⁹ กรมอุตุนิยมวิทยา. 2563. ความผันแปรและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ. สืบค้นจาก <http://climate.tmd.go.th/content/file/2104>

รวมถึงระบบนิเวศเกษตร นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศยังส่งผลให้แมลงพาหะโรคในปศุสัตว์และแมลงศัตรูพืช รวมทั้งโรคพืชและสัตว์แพร่กระจายได้บ่อยและเป็นวงกว้างมากขึ้น ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวเป็นปัญหาสำคัญของห่วงโซ่อาหารของมนุษย์

4.2.5 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals; SDGs)

การพัฒนาที่ยั่งยืนคือการพัฒนาที่สมดุลใน 3 เสาหลักคือ สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) มีทั้งหมด 17 เป้าหมาย 169 เป้าหมายย่อย โดยเป้าหมายทั้ง 17 ข้อแบ่งออกเป็น 5 มิติ ประกอบด้วย คน (People) เศรษฐกิจ (Prosperity) สิ่งแวดล้อม (Planet) สันติภาพและสถาบัน (Peace) และหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership)

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ที่สอดคล้องกับการดำเนินงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประกอบด้วยมิติด้านคน ซึ่งเน้นการขจัดปัญหาความยากจน ความหิวโหย และลดความเหลื่อมล้ำในสังคม และมีมิติด้านสิ่งแวดล้อม ให้ความสำคัญกับการปกป้อง ดูแล รักษาทรัพยากรธรรมชาติ ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

4.2.6 การแพร่ระบาดของโควิด - 19

การแพร่ระบาดของโควิด - 19 ส่งผลกระทบต่อภาคการเกษตรทั้งด้านการผลิตและการบริโภคอาหาร การหยุดชะงักหรือการสะดุดของห่วงโซ่อุปทานในทุกระดับตั้งแต่ท้องถิ่นประเทศ จนถึงระดับโลกที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาเกือบ 2 ปีนับแต่มีโควิดทำให้การผลิตสินค้าหลายประเภทรวมทั้งสินค้าเกษตรและอาหารหยุดชะงัก เกษตรกรไม่สามารถหาซื้อปัจจัยการผลิตได้ รวมทั้งเผชิญปัญหาด้านการตลาดและการขนส่งเนื่องจากตลาดทั้งในและต่างประเทศถูกปิด ไม่มีพ่อค้าคนกลางเข้ามารับซื้อผลผลิต ผู้ให้บริการขนส่งหยุดขนส่งสินค้าข้ามพื้นที่หรือเกษตรกรบางรายขนส่งสินค้าให้ผู้บริโภคด้วยตนเองก็ต้องหยุดส่งของด้วยเช่นกันตามมาตรการของภาครัฐ ประกอบกับกำลังซื้อสินค้าของผู้บริโภคลดลง ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรตกค้างในพื้นที่ไม่สามารถจำหน่ายได้ ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำแต่เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายอย่างต่อเนื่อง เช่น ค่าแรง ค่าปุ๋ย ค่าอาหารสัตว์ ค่าไฟฟ้า เป็นต้น ส่งผลต่อความเป็นอยู่ของครัวเรือนเกษตรกรขาดรายได้มีแต่รายจ่าย

นอกจากภาคการเกษตรแล้ว ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด - 19 ด้วยเช่นกัน โรงงานและสถานบริการหลายแห่งปิดตัว แรงงานจำนวนมากถูกเลิกจ้าง ขาดรายได้ ไม่สามารถแบกรับค่าใช้จ่ายในเมืองได้และตัดสินใจกลับภูมิลำเนา

เพื่อความอยู่รอด ซึ่งแรงงานคืบคั้นส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงานอายุ 21 – 60 ปี เป็นกลุ่มรายได้น้อย ลูกจ้างรายวัน บุคลากรในภาคบริการ โรงแรม และภัตตาคาร¹⁰

ในส่วนของการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร สถานการณ์โควิด -19 ทำให้รูปแบบการทำงานเปลี่ยนแปลงไปเพื่อลดการแออัดในสถานที่ทำงานและลดการเดินทางตามมาตรการรักษา ระยะห่างทั้งการทำงานจากบ้าน (Work from Home) และการปรับเปลี่ยนสู่รูปแบบดิจิทัลมากขึ้น

4.3 ความต้องการของผู้รับบริการ

ความต้องการและข้อคิดเห็นของผู้รับบริการเป็นข้อมูลสำคัญในการวางแผนยุทธศาสตร์ขององค์การเพื่อสร้าง พัฒนา หรือปรับปรุงการให้บริการ ออกแบบกระบวนการและนำเสนอ การบริการที่เหมาะสม ซึ่งผู้รับบริการในครั้งนี้นำประกอบด้วย เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

4.3.1 เกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร

มีความต้องการใน 4 ประเด็น คือ

1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

(1) การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรโดยการเพิ่มทั้งปริมาณแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร การปรับปรุงแหล่งน้ำเดิม และพัฒนาระบบกระจายน้ำ

(2) การสร้างและปรับปรุงถนนในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อความสะดวกในการเดินทาง และการขนส่งผลผลิตจากแปลงไปจำหน่าย

(3) การสนับสนุนไฟฟ้าเพื่อการเกษตรในแปลงเกษตรกรรม เพื่อให้เกษตรกรสามารถ ประกอบอาชีพทางการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2) การให้บริการ

ควรปรับปรุงรูปแบบการให้บริการเป็น One Stop Service สามารถดำเนินการเบ็ดเสร็จ ในสถานที่เดียว ปรับปรุงพื้นที่ให้บริการให้กว้างขวางกว่าเดิม ปรับปรุงการให้บริการของเจ้าหน้าที่ และเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอต่อผู้มารับบริการ รวมทั้งควรปรับปรุงระยะเวลาในการ ดำเนินงานให้รวดเร็วโดยเฉพาะการบริการในส่วนของการโอนสิทธิ/มรดกสิทธิ

3) การพัฒนาส่งเสริมอาชีพให้เกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร

การพัฒนาส่งเสริมอาชีพแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ หลักสูตรการอบรม และการสนับสนุน เงินทุน

¹⁰ เสาวณี จันทะพงษ์ และวริศ ทศนสุนทรวงศ์. 2564. แรงงานคืบคั้นหลังโควิด 19 จุดเปลี่ยนภาคเกษตรไทยและแรงกระจาย ความเจริญสู่ภูมิภาค: ข้อมูลจาก Mobile Big Data. สืบค้นจาก https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/articles/Pages/Article_27Apr2021.aspx

(1) หลักสูตรการอบรม ควรกำหนดให้ตรงกับความต้องการของเกษตรกรในแต่ละพื้นที่ และสามารถนำไปปฏิบัติต่อยอดได้จริง รวมทั้งจัดอบรมให้เกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องเพื่อให้เกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรเข้าถึงความรู้ เทคโนโลยีนวัตกรรม และปัจจัยการผลิตอย่างเท่าเทียม

(2) การสนับสนุนเงินทุน ควรประชาสัมพันธ์การบริการสินเชื่อของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรให้เกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรทราบเพื่อเปิดโอกาสให้เกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรเข้าถึงแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำได้ง่ายขึ้น

4) การปรับปรุงกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ

ควรปรับเปลี่ยนหนังสืออนุญาตเข้าประโยชน์ในที่ดิน (ส.ป.ก. 4 - 01) เป็นโฉนดเพื่อให้สามารถซื้อขายที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินได้ รวมทั้งปรับปรุงคำนิยามของคำว่า “เกษตรกร” ให้รองรับทายาทเกษตรกรที่ไม่ได้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมซึ่งตามกฎหมายปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรมอบปัจจุบันทายาทเกษตรกรกลุ่มนี้ไม่สามารถรับโอนสิทธิ มรดกสิทธิได้

4.3.2 องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมควรดูแลสิ่งก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ อย่างน้อย 4 - 5 ปี และปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานนั้น ๆ ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานก่อนถ่ายโอนให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เนื่องจากในช่วงแรกสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมสามารถจัดหางบประมาณซ่อมบำรุงได้ ในขณะที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นไม่มีงบประมาณในการซ่อมบำรุง

4.4 นโยบายของผู้บริหารสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

แนวนโยบาย 5 ด้าน ประกอบด้วย

1) การบริหารจัดการที่ดิน

งานจัดที่ดินของรัฐต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2570 ขณะเดียวกันต้องเร่งรัดการแก้ปัญหาแนวเขตที่ดินทับซ้อนกับหน่วยงานอื่นและปรับปรุงเขตดำเนินการที่ประกาศเขตทั้งอำเภอ รวมทั้งดำเนินการประกาศเขตปฏิรูปที่ดินในพื้นที่รับมอบจากกรมป่าไม้ให้แล้วเสร็จ นอกจากนี้ให้ตรวจสอบการถือครองที่ดินที่มีขอบด้วยกฎหมาย พื้นที่หมดสัมปทาน การบุกรุกพื้นที่ หรือการทำประโยชน์ที่ดินโดยไม่ได้รับอนุญาตอย่างเคร่งครัดเพื่อนำที่ดินมาจัดให้กับผู้ขึ้นทะเบียนไร่นาทำกิน ประเด็นสำคัญต้องกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานในการจัดที่ดินเพื่อกิจการเกี่ยวเนื่องกับเศรษฐกิจและสังคม กิจการสนับสนุนอื่น ๆ และกิจการด้านการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้ชัดเจนเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันในการพิจารณาอนุญาต

สำหรับที่ดินเอกชน ให้เร่งการจัดหาที่ดิน การจัดเกษตรกรเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน และการจัดการฐานข้อมูลที่ดินเอกชนให้ครบถ้วน

2) การพัฒนาศักยภาพพื้นที่

ต้องจัดลำดับความสำคัญของพื้นที่และงานโครงสร้างพื้นฐานเพื่อกำหนดแผนงานพัฒนา และการก่อสร้างได้อย่างเหมาะสมกับบริบทสภาพพื้นที่ เวลา และความต้องการของประชาชน โดยในการดำเนินการให้ขยายความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นที่ทำบันทึกข้อตกลง (MOU) เช่น กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน กรมทรัพยากรน้ำ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นต้น จากการพัฒนาพื้นที่ในพื้นที่ยึดคืนตามคำสั่ง คสช. ที่ 36/2559 และพื้นที่โครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ตามนโยบายรัฐบาล เป็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินทั้งหมด

3) การพัฒนาเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

การพัฒนาเกษตรกรต้องดำเนินการอย่างทั่วถึงทุกพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน มุ่งผลสัมฤทธิ์ เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรอย่างแท้จริง สามารถยกระดับรายได้ คุณภาพชีวิตเกษตรกรให้ดีขึ้น สู่ความผาสุก บูรณาการการดำเนินงานร่วมกับเครือข่ายเกษตรกรและองค์กรเอกชนทั้งด้านการผลิต และการตลาด เช่น ปราชญ์เกษตร NGOs บริษัทเครื่องจักรกลทางการเกษตร ห้างโมเดิร์นเทรด เป็นต้น

4) เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ต้องเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมโดยทบทวน ระเบียบ ข้อปฏิบัติ และการปฏิบัติงานเพื่อให้การดำเนินงานมีความคล่องตัวมากขึ้นทั้งด้านการให้สินเชื่อ การจัดหารายได้ และการสนับสนุนการดำเนินงานปฏิรูปที่ดิน รวมทั้งศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลหนี้ ค้างชำระเพื่อแก้ไขปัญหาหรือการปรับโครงสร้างหนี้เกษตรกรให้สอดคล้องกับรายได้จริง

5) การพัฒนาองค์กร

การพัฒนาองค์กรให้พิจารณาแนวทางการพัฒนาภายใต้ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ที่ให้ความสำคัญ 5 ด้าน ประกอบด้วย การปรับโครงสร้างภาคการผลิต และการบริการสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาส และความเป็นธรรม การเปลี่ยนผ่านไปสู่ความยั่งยืน และการสร้างความสามารถในการรับมือ ต่อการเปลี่ยนแปลง โดยมีแนวนโยบายดังนี้

(1) องค์กร

พัฒนาสู่องค์กรสมัยใหม่และองค์กรดิจิทัล (Digital Organization) ขับเคลื่อน และบริหารจัดการองค์กรด้วยระบบสารสนเทศ (Management Information System : MIS) พัฒนาระบบฐานข้อมูลการจัดที่ดินและสารบบที่ดิน ข้อมูลการพัฒนาเกษตรกรและโครงสร้างพื้นฐาน ให้เป็นปัจจุบันและทันสมัยเพื่อให้ผู้บริหารสามารถวางแผนและตัดสินใจดำเนินการบนฐานข้อมูล ที่ถูกต้องและแม่นยำ รวมทั้งยกระดับการให้บริการขององค์กรทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคให้เป็น ศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จสามารถให้บริการอย่างโปร่งใส สะดวก และรวดเร็วยิ่งขึ้น

เร่งรัดการปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้ทันสมัยสอดคล้องกับบริบททางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงเพื่อให้การดำเนินงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเจตนารมณ์ของการปฏิรูปที่ดิน

ประการสุดท้าย คือ มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับงานวิจัยและพัฒนา สร้างนวัตกรรม เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองต่อภารกิจของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

(2) บุคลากร

บุคลากรต้องได้รับพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อให้มีความรู้และทักษะที่เหมาะสมกับการงานที่รับมอบหมาย รวมทั้งมีความพร้อมในการทำงานทั้งในการทำงาน ณ สำนักงาน และนอกสถานที่ (Work From Home) เพื่อปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

4.5 โอกาสและความเสี่ยงต่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

จากสถานการณ์การดำเนินงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจะเห็นได้ว่าการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของเกษตรกรส่งผลต่อการพัฒนาเกษตรกรเนื่องจากเกษตรกรสูงอายุส่วนใหญ่ไม่พร้อมเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาองค์ความรู้หรือพัฒนาอาชีพทำให้เกษตรกรสูงอายุขาดความรู้และทักษะใหม่ ๆ ในการประกอบอาชีพ นอกจากนี้ปัญหาคือของเกษตรกรสูงอายุคือทำประโยชน์ในที่ดินเพียงบางส่วนตามกำลังที่สามารถทำได้หรือไม่ทำประโยชน์ในที่ดินด้วยตนเองซึ่งส่งผลถึงประสิทธิภาพในการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เมื่อประกอบกับสถานการณ์การขาดแคลนทายาทเกษตรและทำการเกษตรได้เพียงปีละครั้งโดยอาศัยน้ำฝน ทำให้เกษตรกรมีความเสี่ยงต่อความเสียหายต่อการผลิตอันเกิดจากฝนทิ้งช่วง และความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ ปัญหาตามมามีรายได้จากการเกษตรต่ำบางครั้งไม่คุ้มกับทุนที่ลงไปและหนี้สินที่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้การขยายตัวชุมชนและกิจการอื่น ๆ ในพื้นที่ปฏิรูปที่ดินส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินเกษตรกรรมในบริเวณรอบ ๆ พื้นที่ดังกล่าวเพื่อรองรับความเจริญในอนาคต สิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญให้เกษตรกรสูงอายุหรือเกษตรกรหลายรายทิ้งร้างที่ดินทำกินหรือการขายที่ดินในที่สุด

สำหรับการดำเนินงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมภายใต้ข้อจำกัดด้านบุคลากรที่ขาดแคลนในบางตำแหน่งที่รับผิดชอบงานหลักของงานจัดที่ดิน เช่น นิติกร ช่างรังวัด ประกอบกับกฎหมายไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และขาดข้อมูลที่ถูกต้องและรวดเร็วเพื่อใช้ในการวางแผนและตัดสินใจ ทำให้การดำเนินงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของเกษตรกร หน่วยงานและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องได้

เมื่อนำสถานการณ์ของการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมใน 3 ด้าน คือ เกษตรกรที่ดิน และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมาวิเคราะห์ร่วมกับแนวโน้มสำคัญที่คาดว่าจะมีผลการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมทั้ง 6 ประเด็น คือ สังคมสูงอายุ ความเป็นเมือง ความก้าวหน้า

ทางเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด – 19 รวมทั้งความต้องการของผู้รับบริการทั้งเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแนวนโยบายของผู้บริหาร สามารถสรุปเป็นประเด็นความเสี่ยงและโอกาสในการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้ดังนี้

4.3.1 โอกาส

1) การวางแผนการใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

ความเจริญทางสังคมและเศรษฐกิจในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินอันเกิดจากการขยายตัวของเมือง การก่อสร้างเส้นทางคมนาคมและระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการทำให้การใช้ที่ดินเปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการวางแผนการใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินจึงเป็นประเด็นสำคัญและเร่งด่วนเพื่อควบคุมการขยายพื้นที่เพื่อกิจการอื่นและรักษาพื้นที่เกษตรกรรมไว้ตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

2) การนำที่ดินมาจัดให้เกษตรกรรายใหม่

เมื่อเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินไม่ประสงค์ทำประโยชน์ในที่ดินด้วยสาเหตุต่าง ๆ เช่น สูงอายุ พื้นที่ไม่เหมาะสมต่อการทำการเกษตร รายได้จากการเกษตรน้อย หนี้สินมาก หรือต้องการคืนที่ดินให้กับสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ดังนั้นควรจัดหามาตรการสนับสนุนการคืนที่ดิน ประกอบกับนโยบายการตรวจสอบการถือครองที่ดินและการใช้ประโยชน์ที่ดินตามกฎหมายปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเพื่อนำที่ดินที่ถือครองผิดกฎหมายหรือใช้ประโยชน์ที่ดินผิดวัตถุประสงค์กลับสู่กระบวนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมอีกครั้งเพื่อนำที่ดินดังกล่าวมาจัดให้เกษตรกรรายใหม่เข้าทำประโยชน์แทน เป็นการกระจายที่ดินให้ผู้ต้องการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงทรัพยากรที่ดิน และที่ดินมีการใช้ประโยชน์ไม่ถูกทิ้งร้าง

3) การสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่

ภายใต้สถานการณ์โควิด – 19 มีแรงงานวัยทำงานจำนวนมากย้ายกลับสู่ชนบท ซึ่งกลุ่มคนดังกล่าวเป็นกำลังสำคัญของภาคเกษตรทดแทนเกษตรกรสูงอายุ และเป็นแรงงานที่รับเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ได้เร็ว ดังนั้นควรสร้างแรงจูงใจผ่านโครงการกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรสมัยใหม่ การจัดที่ดินทำกิน เพื่อให้แรงงานกลุ่มนี้เข้าสู่ภาคการเกษตรมากขึ้น

4) การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรและการตลาด

เทคโนโลยีและนวัตกรรมจะช่วยให้การทำการเกษตรสะดวกมากขึ้นตั้งแต่ช่วยเพิ่มผลผลิตในพื้นที่การเกษตรขนาดเล็ก ลดการใช้แรงงาน สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวและการขนส่ง และการจำหน่ายในตลาดออนไลน์เพื่อสร้างช่องทางการตลาดลดผลกระทบอันเกิดจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด – 19 ดังนั้นการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้จึงเป็นโอกาสในการพัฒนาพื้นที่และเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

5) การส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน

ภายใต้ความมุ่งหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ การส่งเสริมให้เกษตรกรทำเกษตรกรรมยั่งยืนไม่ว่าจะเป็นเกษตรผสมผสาน วนเกษตร หรือเกษตรอินทรีย์ ซึ่งช่วยสร้างความหลากหลายด้านพันธุ์พืชและสัตว์ในแปลงเกษตรกรรม ลดการพึ่งพิงสารเคมี และลดผลกระทบความเสียหายของผลผลิตที่เกิดจากภัยธรรมชาติ ประการสำคัญช่วยฟื้นฟูระบบนิเวศเกษตรให้ดีขึ้น นับได้ว่าเป็นรูปแบบการผลิตทางการเกษตรที่เหมาะสมกับเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินที่เน้นการผลิตเพื่อบริโภคในครัวเรือนเกษตรกร และจำหน่ายในตลาดชุมชนเป็นหลัก

6) การปรับรูปแบบการดำเนินงานขององค์กรและบุคลากร

สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด – 19 เป็นตัวเร่งที่ทำให้การใช้ชีวิตและการทำงานต้องปรับเปลี่ยนอย่างฉับพลัน ทั้งการทำงานระยะไกลและการใช้ระบบอัตโนมัติ ซึ่งนอกจากจะลดการสัมผัส รักษาระยะห่างทางสังคมแล้ว เทคโนโลยีและนวัตกรรมยังช่วยอำนวยความสะดวก และสนับสนุนการปฏิบัติงานให้รวดเร็ว และถูกต้องมากขึ้น

7) การปรับปรุงกฎหมาย

เจตนารมณ์ของนโยบายระดับต่าง ๆ ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐปรับปรุง แก้ไข และพัฒนากฎหมายของหน่วยงานให้ทันสมัยและอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ ผนวกกับกฎหมายปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไม่ได้รับการแก้ไขมาเป็นระยะเวลายาวนาน ดังนั้นจึงเป็นโอกาสในการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเศรษฐกิจ โดยปัจจุบัน ส.ป.ก. ได้ดำเนินการปรับปรุงพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งอยู่ในชั้นพิจารณาร่างฯ อีกทั้งยัง ได้มีการปรับปรุงกฎระเบียบให้สอดคล้องกับคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ 31/2560 เรื่องการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรและประโยชน์สาธารณะของประเทศ สั่ง ณ วันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2560 สำหรับกรณีการพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน กรณีมีเหตุจำเป็นเพื่อประโยชน์ด้านพลังงาน การใช้ทรัพยากรธรรมชาติหรือประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ รวมถึงได้มีการกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอและพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2560 โดยที่ผ่านมามีคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) ได้ให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินตามคำสั่ง คสช. ที่ 31/2560 ประกอบกฎกระทรวงดังกล่าว เช่น โครงการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ กิจกรรมโครงการพลังงาน รวมถึงกิจกรรมโครงการการใช้ทรัพยากรธรรมชาติตามกฎหมายว่าด้วยการแร่ และยังมีผู้ประกอบกิจการโครงการที่ได้ยื่นคำขอเพื่อขอรับความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

4.3.2 ความเสี่ยง

1) ด้านเกษตรกร

เกษตรกรสูงวัยและขาดทักษะและเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เหมาะสมต่อการทำการเกษตร อีกทั้งยังขาดแคลนแรงงานเกษตรในครัวเรือน ประกอบกับปัญหาทางการผลิตและการตลาด สืบเนื่องจากภัยธรรมชาติและสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด - 19 ทำให้รายได้ ครัวเรือนเกษตรกรลดลงซึ่งสถานการณ์เช่นนี้ย่อมส่งผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรต่อไป ในอนาคต

2) ด้านที่ดิน

องค์ประกอบหลาย ๆ อย่างทั้งตัวเกษตรกรที่สูงอายุ พื้นที่ไม่เหมาะสมต่อการทำการเกษตร น้ำเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอตลอดทั้งปี รายได้ภาคการเกษตรน้อยไม่จูงใจให้ทำการเกษตรต่อ ย่อมส่งผลต่อการตัดสินใจไม่ทำประโยชน์ในที่ดิน หรือเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินนำไปใช้เพื่อกิจการอื่นที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่าเนื่องจากสภาพแวดล้อมในพื้นที่เปลี่ยนแปลงไป หรือการขาย ที่ดิน

3) ด้านองค์การ

การขาดแคลนบุคลากรสายหลักในการปฏิบัติงาน ขาดความรู้และทักษะในด้าน ภาระหน้าที่และเทคโนโลยีนวัตกรรมสมัยใหม่ ประกอบกับกฎหมายที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติ และขาดข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน และทันเวลาทำให้ประสิทธิภาพการทำงานขององค์การด้อยลง

ส่วนที่ 5

ความสอดคล้องกับแผน 3 ระดับตามนโยบายของมติคณะรัฐมนตรี

เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2560

5.1 ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580)

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านความมั่นคง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ คือ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

5.1.1 ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

เป้าหมายระยะ 20 ปีของยุทธศาสตร์ที่ 2 คือ ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน รวมทั้งมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น โดยมีประเด็นหลัก 5 ประเด็น คือ การเกษตรสร้างมูลค่า อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมไทย เชื่อมโลก และพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่

ในส่วนของความเชื่อมโยงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกับประเด็นต่าง ๆ ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 2 สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 สรุปความเชื่อมโยงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกับประเด็นต่าง ๆ ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 2

ประเด็นหลัก ภายใต้ยุทธศาสตร์	ประเด็นย่อยและความเชื่อมโยง ด้านการปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
การเกษตรสร้าง มูลค่า	1. เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น - ส่งเสริมการนำอัตลักษณ์พื้นถิ่น และภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยมาใช้ ในการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ การเกษตรที่มีมูลค่าเพิ่มสูง เป็น สินค้าเกษตรชนิดใหม่ ให้รองรับ ความต้องการของตลาดยุคใหม่ เพื่อ ส่งเสริมเศรษฐกิจของท้องถิ่น	พัฒนาความสามารถของเกษตรกร ในการพัฒนาสินค้า และสนับสนุน สินเชื่อจากกองทุนการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม
	2. เกษตรปลอดภัย - ส่งเสริมการถ่ายทอดองค์ความรู้ แก่เกษตรกรในการทำเกษตรปลอด สาร และเปลี่ยนผ่านไปสู่การทำ เกษตรอินทรีย์ ตลอดจนสนับสนุน กลไกทางการตลาดแก่เกษตรกรที่ ต้องการทำการเกษตรอินทรีย์ การ พัฒนาระบบการตรวจรับรอง คุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร อินทรีย์ของไทย	ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ ตามมาตรฐาน GAP และเกษตรอินทรีย์
	3. เกษตรชีวภาพ - ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมแบบ ยั่งยืน รวมถึงการส่งเสริมการปลูก สมุนไพรเป็นพืชเศรษฐกิจตามความ เหมาะสมของสภาพแวดล้อมใน พื้นที่ เพื่อการผลิตและแปรรูป สำหรับอุตสาหกรรมการแพทย์ การ สร้างเสริมสุขภาพ และพัฒนาต่อ ยอตสู่อุตสาหกรรมอื่น ๆ	ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน วนเกษตร เกษตรอินทรีย์) รวมทั้งพืช สมุนไพร

ประเด็นหลัก ภายใต้ยุทธศาสตร์	ประเด็นย่อยและความเชื่อมโยง ด้านการปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
	4. เกษตรแปรรูป - ส่งเสริมให้นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ มาพัฒนาต่อยอดสินค้าเกษตรขั้นต้นให้เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีมูลค่าสูง การส่งเสริมการใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรเพื่อแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่	ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนาและแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีมูลค่าสูงขึ้น
	5. เกษตรอัจฉริยะ - ปรับเปลี่ยนการทำเกษตรกรรมให้เหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมทั้งส่งเสริมการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรให้เข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร การจัดการภาคเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ระบบการผลิตทางการเกษตรให้ปลอดภัยเหลือใช้ - ประยุกต์ใช้ข้อมูลจากดาวเทียมและเชื่อมโยงฐานข้อมูลจากการประยุกต์ใช้ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างยั่งยืนให้กับภาคเกษตร	ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตทางการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสนับสนุนข้อมูลแก่เกษตรกรเพื่อป้องกันหรือรับมือกับภัยธรรมชาติ

5.1.2 ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 4 มีเป้าหมาย 3 ประการคือ สร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ กระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม เพิ่มโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามาเป็นกำลังของการพัฒนาประเทศในทุกระดับ และเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการพึ่งตนเองและการจัดการตนเองเพื่อสร้างสังคมคุณภาพ โดยมีประเด็นหลักดังนี้

- 1) การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ
- 2) การกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี

3) การเสริมสร้างพลังทางสังคม

4) การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเองและการจัดการตนเอง

การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีความเชื่อมโยงกับประเด็นการลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 4 ซึ่งสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 5.2

ตารางที่ 5.2 สรุปความเชื่อมโยงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกับประเด็นต่าง ๆ ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 4

ประเด็นหลัก ภายใต้ยุทธศาสตร์	ประเด็นย่อยและความเชื่อมโยง ด้านการปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
สร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อม ล้ำในทุกมิติ	1. ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจฐานราก - พัฒนาการเกษตรให้เหมาะสม กับศักยภาพของเกษตรกร ฐาน ทรัพยากรและบริบทของพื้นที่และ ชุมชนท้องถิ่น	ส่งเสริมการทำการเกษตรกรรมยั่งยืน ที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ และศักยภาพ ของเกษตรกร
	2. กระจายการถือครองที่ดินและ การเข้าถึงทรัพยากร - กระจายการถือครองที่ดินใน ขนาดที่เหมาะสมต่อการประกอบ อาชีพเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมใน การถือครองที่ดิน	เร่งรัดการจัดที่ดินให้เกษตรกรและผู้ไร้ ที่ดินทำกิน รวมทั้งตรวจสอบการใช้ ประโยชน์ที่ดินตามกฎหมายการปฏิรูป ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเพื่อคุ้มครองที่ดิน เกษตรกรรม

5.1.3 ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

เป้าหมายการพัฒนาประกอบด้วย 4 เป้าหมาย คือ

1) อนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ให้คนรุ่นต่อไปได้ใช้
อย่างยั่งยืน มีสมดุล

2) ฟื้นฟูและสร้างใหม่ฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อลดผลกระทบทางลบ
จากการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจของประเทศ

3) ใช้ประโยชน์และสร้างการเติบโต บนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมดุล
ภายในขีดความสามารถของระบบนิเวศ

4) ยกระดับกระบวนการทัศน์ เพื่อกำหนดอนาคตประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
และวัฒนธรรม บนหลักของการมีส่วนร่วม และธรรมาภิบาล

ทั้งนี้ ประเด็นภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 5 ที่เชื่อมโยงกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
คือ สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว ซึ่งสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 5.3

ตารางที่ 5.3 สรุปความเชื่อมโยงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกับประเด็นต่าง ๆ ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 5

ประเด็นหลัก ภายใต้ยุทธศาสตร์	ประเด็นย่อยและความเชื่อมโยง ด้านการปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
สร้างการเติบโต อย่างยั่งยืนบนสังคม เศรษฐกิจสีเขียว	- รักษาและเพิ่มพื้นที่สีเขียว ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม - ส่งเสริมการฟื้นฟูระบบนิเวศป่า ธรรมชาติที่เสื่อมโทรม	ส่งเสริมการฟื้นฟูระบบนิเวศเกษตร โดยสนับสนุนการทำเกษตรกรรมยั่งยืน โดยเฉพาะวนเกษตร

5.1.4 ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

ยุทธศาสตร์ที่ 6 มีเป้าหมายการพัฒนา 4 ประการ ได้แก่

- 1) ภาครัฐมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวมตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส
- 2) ภาครัฐมีขนาดเล็กคล่อง พร้อมปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง
- 3) ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ
- 4) กระบวนการยุติธรรม เป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมของประเทศ

ในยุทธศาสตร์ที่ 6 นี้ การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีความเชื่อมโยงกับประเด็นการพัฒนาต่าง ๆ ดังแสดงในตารางที่ 5.4

ตารางที่ 5.4 สรุปความเชื่อมโยงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกับประเด็นต่าง ๆ ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 6

ประเด็นหลัก ภายใต้ยุทธศาสตร์	ประเด็นย่อยและความ เชื่อมโยงด้านการปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
1. ภาครัฐที่ยึดประชาชน เป็นศูนย์กลาง ตอบสนอง ความต้องการและ ให้บริการอย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส	1. การให้บริการสาธารณะของ ภาครัฐได้มาตรฐานสากลและ เป็นระดับแนวหน้าของภูมิภาค - ปรับรูปแบบและวิธีการ ดำเนินการของภาครัฐมีลักษณะ เบ็ดเสร็จ ครบวงจร และ หลากหลายรูปแบบตามความ ต้องการของผู้รับบริการ รวมทั้ง ปรับปรุงกลไกการปฏิบัติงานของ ภาครัฐให้มีลักษณะบูรณาการ	ทำงานเชิงบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่น ในการพัฒนาพื้นที่ โครงสร้างพื้นฐาน และเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

ตารางที่ 5.4 สรุปความเชื่อมโยงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกับประเด็นต่าง ๆ ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 6 (ต่อ)

ประเด็นหลัก ภายใต้ยุทธศาสตร์	ประเด็นย่อยและความ เชื่อมโยงด้านการปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
1. ภาครัฐที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการและให้บริการอย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส	2. ภาครัฐมีความเชื่อมโยงในการให้บริการสาธารณะต่าง ๆ ผ่านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ - มีระบบการบริหารจัดการข้อมูลที่มีความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ นำไปสู่การวิเคราะห์การจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการสาธารณะตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการเพื่อให้สามารถติดต่อราชการได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว โปร่งใส เสียค่าใช้จ่ายน้อย และตรวจสอบได้	เชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานอื่น เช่น กรมการปกครอง กรมที่ดิน เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบข้อมูลเกษตรกรและการถือครองที่ดิน
2. ภาครัฐบริหารงานแบบบูรณาการโดยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายและเชื่อมโยงการพัฒนาในทุกระดับ ทุกประเด็น ทุกภารกิจ และทุกพื้นที่	1. ให้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ - ใช้แผนแม่บทตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายและแผนระดับชาติในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติผ่านแผนปฏิบัติการในระดับต่าง ๆ	จัดทำแผนปฏิบัติราชการ 5 ปี และรายปีให้สอดคล้องกับแผนในระดับต่าง ๆ

ตารางที่ 5.4 สรุปความเชื่อมโยงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกับประเด็นต่าง ๆ ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 6 (ต่อ)

ประเด็นหลัก ภายใต้ยุทธศาสตร์	ประเด็นย่อยและความ เชื่อมโยงด้านการปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
2. ภาครัฐบริหารงานแบบบูรณาการโดยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายและเชื่อมโยงการพัฒนาในทุกระดับทุกประเด็น ทุกภารกิจ และทุกพื้นที่	2. ระบบติดตามประเมินผลที่สะท้อนการบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติในทุกระดับ - มีการติดตามประเมินผลทั้งก่อนเริ่มโครงการ ระหว่างดำเนินการ และหลังดำเนินงาน เป็นการติดตามประเมินผล ทั้งระบบ ตั้งแต่ปัจจัยนำเข้า กระบวนการดำเนินการ ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย	มีการติดตามและประเมินผลโครงการสำคัญตามนโยบายรัฐบาลทั้งระบบ
4. ภาครัฐมีความทันสมัย	1. องค์กรภาครัฐมีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับบริบทการพัฒนาประเทศ - ปรับโครงสร้างและระบบบริหารราชการใหม่ในรูปแบบที่มีความหลากหลาย มีการดำเนินงานที่ยืดหยุ่น มีความคล่องตัว ไม่ยึดติดกับการจัดโครงสร้างองค์กรแบบราชการ	ปรับโครงสร้างองค์การให้สอดคล้องกับภารกิจ
	2. พัฒนาและปรับระบบวิธีการปฏิบัติราชการให้ทันสมัย - การกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการตั้งอยู่บนข้อมูลและหลักฐานเชิงประจักษ์ นวัตกรรม เทคโนโลยี ข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลมาใช้ในการบริหาร และการตัดสินใจ	พัฒนาและเชื่อมโยงฐานข้อมูลทั้งในและนอกองค์การ

ตารางที่ 5.4 สรุปความเชื่อมโยงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกับประเด็นต่าง ๆ ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 6 (ต่อ)

ประเด็นหลัก ภายใต้ยุทธศาสตร์	ประเด็นย่อยและความ เชื่อมโยงด้านการปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
5. บุคลากรภาครัฐเป็นคนดี คนเก่ง ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึก มีความสามารถสูง มุ่งมั่น และเป็นมืออาชีพ	1. ภาครัฐมีการบริหาร กำลังคนที่มีความคล่องตัว ยึด ระบบคุณธรรม - เพิ่มความยืดหยุ่นคล่องตัว ให้กับหน่วยงานภาครัฐในการ บริหารทรัพยากรบุคคลในทุก ขั้นตอนควบคู่ไปกับการ เสริมสร้างประสิทธิภาพและ คุณภาพภายใต้ระบบคุณธรรม	
	2. ภาครัฐจัดให้มีกฎหมายที่ สอดคล้องและเหมาะสมกับ บริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลง - ปรับปรุงแก้ไขและยกเลิก กฎหมายต่าง ๆ ให้มีความ ชัดเจน ทันสมัย เป็นธรรม เอื้ออำนวยต่อการบริหาร ราชการประเทศ การพัฒนา ประเทศ การให้บริการ ประชาชน และบังคับใช้ กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เท่าเทียม	ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ให้ทันสมัย สอดคล้องกับสภาพสังคม ที่เปลี่ยนแปลง
	3. มีกฎหมายเท่าที่จำเป็น - กำหนดวงรอบในการทบทวน ปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัย อยู่ตลอดเวลา ในการตรา กฎหมายต้องดำเนินการให้มี การรับฟังความคิดเห็น	จัดรับฟังความคิดเห็นต่อร่างกฎหมายจากผู้ มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน และสร้าง การรับรู้และความเข้าใจในข้อกฎหมายใหม่ รวมทั้งประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

ตารางที่ 5.4 สรุปความเชื่อมโยงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกับประเด็นต่าง ๆ ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 6 (ต่อ)

ประเด็นหลัก ภายใต้ยุทธศาสตร์	ประเด็นย่อยและความ เชื่อมโยงด้านการปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
	ของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นอย่างรอบด้านและเป็นระบบ จัดให้มีการสร้างความรับรู้และความเข้าใจในข้อกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกรอบระยะเวลาที่กำหนด	
6. ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและ ประพฤติมิชอบ	1. การบริหารจัดการการ ป้องกันและปราบปรามการ ทุจริตอย่างเป็นระบบแบบ บูรณาการ - จัดให้มีกลไกการประสานงาน การป้องกันและปราบปราม การทุจริต	ส่งเสริมการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส รวมทั้งสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการ ต่อต้านการทุจริต

5.2 แผนระดับที่ 2

5.2.1 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นส่วนสำคัญในการถ่ายทอดเป้าหมายและประเด็นยุทธศาสตร์ของยุทธศาสตร์ชาติลงสู่แผนระดับต่าง ๆ ต่อไป ซึ่งแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติมีทั้งสิ้น 23 ฉบับ ประกอบด้วย (1) ความมั่นคง (2) การต่างประเทศ (3) การเกษตร (4) อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต (5) การท่องเที่ยว (6) พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ (7) โครงสร้างพื้นฐานระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล (8) ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ (9) เขตเศรษฐกิจพิเศษ (10) การปรับเปลี่ยนค่านิยม และวัฒนธรรม (11) ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต (12) การพัฒนาการเรียนรู้ (13) การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี (14) ศักยภาพการกีฬา (15) พลังทางสังคม (16) เศรษฐกิจฐานราก (17) ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม (18) การเติบโตอย่างยั่งยืน (19) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ (20) การบริการประชาชน

และประสิทธิภาพภาครัฐ (21) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (22) กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม และ (23) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

สำหรับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประกอบด้วย 8 ฉบับ ได้แก่ แผนแม่บทที่ 3 การเกษตร แผนแม่บทที่ 9 เขตเศรษฐกิจพิเศษ แผนแม่บทที่ 15 พลังทางสังคม แผนแม่บทที่ 16 เศรษฐกิจฐานราก แผนแม่บทที่ 19 การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ แผนแม่บทที่ 20 การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ แผนแม่บทที่ 21 การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ และแผนแม่บทที่ 22 กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม รายละเอียดแสดงดังในตารางที่ 5.5

ตารางที่ 5.5 สรุปแผนย่อย แนวทางการพัฒนา และเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับ 2)

แผนแม่บท และเป้าหมาย	แผนย่อย	แนวทางการพัฒนาของ แผนย่อยที่เชื่อมโยงกับ การปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
แผนแม่บทที่ 3 การเกษตร เป้าหมายที่ 1 และ 2	1. เกษตรอัตลักษณ์ พื้นถิ่น	1. ส่งเสริมและพัฒนา ผลิตภัณฑ์เกษตรอัตลักษณ์ พื้นถิ่น 2. ส่งเสริมการพัฒนาและ ยกระดับความสามารถ ของเกษตรกรและชุมชน	พัฒนาความสามารถ ของเกษตรกรในการพัฒนา สินค้า และสนับสนุนสินเชื่อ จากกองทุนการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม
	2. เกษตรปลอดภัย	1. สนับสนุนบริหารจัดการ ฐานทรัพยากรทาง การเกษตรและระบบการ ผลิตที่เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อม 2. สนับสนุน การทำ เกษตรอินทรีย์วิถีชาวบ้าน	ส่งเสริมการผลิตสินค้า เกษตรที่มีคุณภาพตาม มาตรฐาน GAP และเกษตร อินทรีย์
	3. เกษตรชีวภาพ	1. สนับสนุนการใช้ ประโยชน์จากการอนุรักษ์ ทรัพยากรชีวภาพ	ส่งเสริมการทำเกษตรกรรม ยั่งยืน (เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน วนเกษตร เกษตรอินทรีย์)

ตารางที่ 5.5 สรุปแผนย่อย แนวทางการพัฒนา และเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้
ยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับ 2) (ต่อ)

แผนแม่บท และเป้าหมาย	แผนย่อย	แนวทางการพัฒนาของ แผนย่อยที่เชื่อมโยงกับ การปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
	3. เกษตรชีวภาพ	2. ส่งเสริมสนับสนุนการผลิต การแปรรูป และการพัฒนา สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ จากฐานเกษตรกรรม และ ฐานทรัพยากรชีวภาพ 3. ส่งเสริมการปลูกพืช สมุนไพรให้เป็นพืชเศรษฐกิจ ตามความเหมาะสมของ สภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ 4. ส่งเสริมการทำการตลาด ผ่านการสร้างความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จาก เกษตรชีวภาพ	ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพร ตามบริบทของพื้นที่
	4. เกษตรแปรรูป	1. ส่งเสริมการพัฒนาและ ใช้วัตถุดิบและผลิตผล ทางการเกษตรที่เชื่อมโยง ไปสู่กระบวนการแปรรูป 2. ส่งเสริมการแปรรูปโดย ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและ นวัตกรรม 3. สนับสนุนการนำ เทคโนโลยี นวัตกรรม สมัยใหม่มาใช้ใน กระบวนการผลิตหลังการ เก็บเกี่ยวและการแปรรูป 4. ส่งเสริมการสร้างตรา สินค้า	ส่งเสริมเกษตรแปลงใหญ่ และการรวมกลุ่มวิสาหกิจ ชุมชนเพื่อแปรรูปผลผลิต ผลผลิตทางการเกษตรโดย ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม และจำหน่ายภายใต้ตรา สินค้าของกลุ่ม

ตารางที่ 5.5 สรุปแผนย่อย แนวทางการพัฒนา และเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้
ยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับ 2) (ต่อ)

แผนแม่บท และเป้าหมาย	แผนย่อย	แนวทางการพัฒนาของ แผนย่อยที่เชื่อมโยงกับ การปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
	5. เกษตรอัจฉริยะ	- ส่งเสริมการพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปักจัยการผลิต เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรแห่งอนาคต - พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร - สนับสนุนและส่งเสริมการทำระบบฟาร์มอัจฉริยะ	ส่งเสริมการผลิตทางการเกษตรโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม เช่น โรงเรือนระบบน้ำ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
	6. การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร	- เพิ่มประสิทธิภาพและการจัดการฐานทรัพยากรทางการเกษตร อนุรักษ์และรักษาฐานทรัพยากรทางการเกษตรที่สำคัญ - สร้างความมั่นคงอาหารให้กับครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน - ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์	- ส่งเสริมเกษตรกรที่ยั่งยืนเพื่อเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพในแปลงเกษตรกรรมรวมทั้งเป็นแหล่งอาหารของเกษตรกรและชุมชน - ส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรทั้งในรูปแบบกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และสหกรณ์การเกษตรเพื่อสร้างความร่วมมือในการผลิต การจำหน่าย และการจัดการปัจจัยการผลิต - ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐาน GAP และเกษตรอินทรีย์

ตารางที่ 5.5 สรุปแผนย่อย แนวทางการพัฒนา และเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้
ยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับ 2) (ต่อ)

แผนแม่บท และเป้าหมาย	แผนย่อย	แนวทางการพัฒนาของ แผนย่อยที่เชื่อมโยงกับ การปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
		4. พัฒนาคุณภาพ มาตรฐานสินค้าและ ผลิตภัณฑ์ ยกระดับการ ผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้ มีคุณภาพมาตรฐาน	
แผนแม่บทที่ 15 พลังทางสังคม เป้าหมายที่ 1	การเสริมสร้างทุนทางสังคม	1. เสริมสร้างสังคมแห่งการ ให้และช่วยเหลือกันและกัน 2. เพิ่มขีดความสามารถ ของชุมชนท้องถิ่นในการ พัฒนา การพึ่งตนเอง และ การจัดการตนเอง 3. ต่อยอดการพัฒนาบน ฐานทุนทางสังคมและ วัฒนธรรม	ส่งเสริมและพัฒนา การดำรงชีวิตและการทำ การเกษตรตามหลักเศรษฐกิจ พอเพียง
แผนแม่บทที่ 16 เศรษฐกิจ ฐานราก เป้าหมายที่ 1	1. การยกระดับศักยภาพ เป็นผู้ประกอบการธุรกิจ	เสริมสร้างองค์ความรู้และ พัฒนาทักษะให้กับกลุ่มมี รายได้น้อย	พัฒนาและสนับสนุน Smart Farmer ให้เป็น ผู้ประกอบการรายย่อย
	2. การสร้างสภาพแวดล้อม และกลไกที่ส่งเสริมการ พัฒนาเศรษฐกิจฐานราก	พัฒนากลไกการใช้ประโยชน์ ที่ดินสาธารณะ	จัดที่ดินให้เกษตรกรและ ผู้ยากไร้
แผนแม่บทที่ 9 เขตเศรษฐกิจ พิเศษ เป้าหมายที่ 1 และ 2	การพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษ ภาคตะวันออก	1. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านคมนาคมขนส่ง และ สาธารณูปโภคที่สำคัญ 2. ส่งเสริมการลงทุนใน อุตสาหกรรมเป้าหมาย พิเศษ	สนับสนุนการผลิตสินค้า เกษตรมูลค่าสูง เช่น สมุนไพร

ตารางที่ 5.5 สรุปแผนย่อย แนวทางการพัฒนา และเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ
(แผนระดับ 2) (ต่อ)

แผนแม่บท และเป้าหมาย	แผนย่อย	แนวทางการพัฒนาของ แผนย่อยที่เชื่อมโยงกับ การปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
แผนแม่บทที่ 19 การบริหาร จัดการน้ำทั้ง ระบบ เป้าหมายที่ 1	การเพิ่มผลิตภาพของน้ำ ทั้งระบบ	เพิ่มผลิตภาพของการใช้น้ำ โดย การใช้น้ำอย่างมีคุณค่า	สนับสนุนการก่อสร้างแหล่ง น้ำและระบบกระจายน้ำใน เขตปฏิรูปที่ดิน
แผนแม่บทที่ 20 การบริการ ประชาชนและ ประสิทธิภาพ ภาครัฐ เป้าหมายที่ 1	1. การพัฒนาบริการ ประชาชน	1. พัฒนารูปแบบการบริการ ภาครัฐเพื่ออำนวยความสะดวก ในการให้บริการ ประชาชนผู้ประกอบการ และ ภาคธุรกิจ 2. พัฒนาการให้บริการภาครัฐ ผ่านการนำเทคโนโลยีดิจิทัล มาประยุกต์ใช้ตั้งแต่ต้นจนจบ กระบวนการและปฏิบัติงาน เทียบได้กับมาตรฐานสากล อย่างคุ้มค่า 3. ปรับวิธีการทำงานจาก การ ทำงานตามภารกิจที่กฎหมาย กำหนดเป็นการให้บริการที่ให้ ความสำคัญกับผู้รับบริการ	ปรับใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การ บริการประชาชนสะดวก และรวดเร็วยิ่งขึ้น
แผนแม่บทที่ 20 การบริการ ประชาชนและ ประสิทธิภาพ ภาครัฐ เป้าหมายที่ 2	2. การบริหารจัดการ การเงินการคลัง	1. จัดทำงบประมาณ ตอบสนองต่อเป้าหมายตาม ยุทธศาสตร์ชาติ 2. กำหนดให้มีการติดตาม ประเมินผลสัมฤทธิ์ การ ดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ ชาติและผลสัมฤทธิ์ของ แผนงาน/โครงการ	1. จัดทำงบประมาณ ตอบสนองต่อเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ชาติและแผน ระดับอื่น 2. ติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์ ของโครงการและกิจกรรม

ตารางที่ 5.5 สรุปแผนย่อย แนวทางการพัฒนา และเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้
ยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับ 2) (ต่อ)

แผนแม่บท และเป้าหมาย	แผนย่อย	แนวทางการพัฒนาของ แผนย่อยที่เชื่อมโยงกับ การปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
แผนแม่บทที่ 20 การบริการ ประชาชนและ ประสิทธิภาพ ภาครัฐ เป้าหมายที่ 2	4. การพัฒนาระบบ บริหารงานภาครัฐ	1. พัฒนาหน่วยงานภาครัฐให้ เป็น “ภาครัฐทันสมัย เปิด กว้างเป็นองค์การขีด สมรรถนะสูง” สามารถ ปฏิบัติงานอย่างมี ประสิทธิภาพ 2. กำหนดนโยบายและการ บริหารจัดการที่ตั้งอยู่บน ข้อมูลและหลักฐานเชิง ประจักษ์มุ่งผลสัมฤทธิ์ มีความ โปร่งใส ยึดหยุ่นและคล่องตัว สูง 3. ปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัด โครงสร้างองค์การและ ออกแบบระบบการ บริหารงานใหม่ให้มีความ ยืดหยุ่น คล่องตัว กระชับ	บริหารและดำเนินงานปฏิรูป ที่ดินโดยใช้ข้อมูลที่ต้อง ทันสมัย เพื่อให้การ ดำเนินงานมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองต่อความ ต้องการของเกษตรกร และสอดคล้องกับการ เปลี่ยนแปลงของสังคม
	5. การสร้างและพัฒนา บุคลากรภาครัฐ	1. เสริมสร้างความเข้มแข็งใน การบริหารงานบุคคลใน ภาครัฐให้เป็นไปตามระบบ คุณธรรมอย่างแท้จริง 2. พัฒนาบุคลากรภาครัฐทุก ประเภทให้มีความรู้ ความสามารถสูงมีทักษะการ คิดวิเคราะห์และการปรับตัว ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง	การบริหารงานบุคลากรยึด หลักระบบคุณธรรมอย่าง เคร่งครัด รวมทั้งเร่งพัฒนา บุคลากรให้มีทักษะและ ความรู้ ความสามารถพร้อม ต่อการปฏิบัติงานในบริบท ที่เปลี่ยนแปลง

ตารางที่ 5.5 สรุปแผนย่อย แนวทางการพัฒนา และเป้าหมายของแผนของแผนแม่บทภายใต้
ยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับ 2) (ต่อ)

แผนแม่บท และเป้าหมาย	แผนย่อย	แนวทางการพัฒนาของ แผนย่อยที่เชื่อมโยงกับ การปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุ เป้าหมาย
แผนแม่บทที่ 21การต่อต้าน การทุจริตและ ประพฤติมิชอบ เป้าหมายที่ 1	1. การป้องกันการทุจริต และประพฤติมิชอบ	1. ส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้มีความใสสะอาด ปราศจาก พฤติกรรมที่ส่อไปในทางทุจริต 2. ปรับระบบเพื่อลดจำนวน คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ในหน่วยงานภาครัฐ 3. ปรับระบบงานและ โครงสร้างองค์การที่เอื้อต่อ การลดการใช้ดุลพินิจในการ ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่	1. ส่งเสริมการปฏิบัติงานที่ โปร่งใส ปราศจากการทุจริต 2. จัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน แสดงกระบวนการ ขั้นตอน เพื่อเป็นกรอบในการ ปฏิบัติงาน ซึ่งจะลดการใช้ ดุลพินิจในการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่
	2. การปราบปรามการ ทุจริต	1. เพิ่มประสิทธิภาพการ ดำเนินงานของกระบวนการ และกลไกการปราบปรามการ ทุจริต 2. ปรับปรุงกระบวนการ ปราบปรามการทุจริตที่มีความ รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ 3. พัฒนาการจัดการองค์ ความรู้ด้านการปราบปรามการ ทุจริต	กำกับ ดูแล และปราบปราม การทุจริตและประพฤติมิชอบ อย่างเคร่งครัด

5.2.2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 กำหนดกรอบทิศทางพัฒนาประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพลิกโฉมประเทศไทย หรือ เปลี่ยนแปลงประเทศขนานใหญ่ โดยการพัฒนาประเทศไทยต้องสอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งการพลิกโฉมประเทศไทยในแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 13 มีเป้าหมายหลักเพื่อพลิกโฉมประเทศไทยสู่เศรษฐกิจสร้างคุณค่า สังคมเดินหน้าอย่างยั่งยืน (Hi-Value and Sustainable Thailand) โดยมีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ 13 หมายความว่า ได้แก่

1) เศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (High Value-Added Economy)

หมวดหมู่ที่ 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง

หมวดหมู่ที่ 2 ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณค่าและความยั่งยืน

หมวดหมู่ที่ 3 ไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าของอาเซียน

หมวดหมู่ที่ 4 ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง

หมวดหมู่ที่ 5 ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและจุดยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญ

ของภูมิภาค

หมวดหมู่ที่ 6 ไทยเป็นฐานการผลิตอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและบริการดิจิทัล

ของอาเซียน

2) สังคมแห่งโอกาสและความเสมอภาค (High Opportunity Society)

หมวดหมู่ที่ 7 ไทยมี SMEs ที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้

หมวดหมู่ที่ 8 ไทยมีพื้นที่และเมืองหลักของภูมิภาคที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจ ทันสมัย และน่าอยู่

หมวดหมู่ที่ 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม

3) วิถีชีวิตที่ยั่งยืน (High Sustainability)

หมวดหมู่ที่ 10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ

หมวดหมู่ที่ 11 ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

4) ปัจจัยขับเคลื่อนการพัฒนา (High-Leverage Enablers)

หมวดหมู่ที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต

หมวดหมู่ที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่มีสมรรถนะสูง

ซึ่งหมวดหมู่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จำนวน 4 หมวดหมู่ ได้แก่

หมวดหมู่ที่ 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง

หมวดหมู่ที่ 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม

หมวดหมู่ที่ 10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ

หมวดหมู่ที่ 11 ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

หมวดหมู่ที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่มีสมรรถนะสูง

ตารางที่ 5.6 สรุปหมวดหมู่และขอบเขตของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และการดำเนินงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

หมวดหมู่	กลยุทธ์ภายใต้หมวดหมู่ที่เกี่ยวข้องกับงาน ส.ป.ก.	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
หมวดหมู่ที่ 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง	1. ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบมุ่งเป้าเพื่อยกระดับการผลิตและมูลค่าเพิ่ม 2. ขยายผลรูปแบบเกษตรยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 3. พัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำ 4. พัฒนาการผลิตที่ลดต้นทุนและเพิ่มมูลค่าผลผลิต 5. ส่งเสริมเกษตรกรให้มีที่ทำกินและรักษาพื้นที่เกษตรกรรม 6. ยกระดับขีดความสามารถของเกษตรกร 7. พัฒนากลไกเพื่อเชื่อมโยงภาคีต่าง ๆ ของภาคการเกษตร	1. การจัดที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร รวมทั้งคุ้มครองที่ดินที่เหมาะสมกับการทำการเกษตรโดยกำหนดเขตการใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน 2. พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน 3. ส่งเสริมและขยายผลการทำการเกษตรกรรมยั่งยืนเพื่อฟื้นฟูป่าระบบนิเวศเกษตร และเพิ่มรายได้ให้เกษตรกร 4. ส่งเสริมการประยุกต์องค์ความรู้ท้องถิ่นร่วมกับเทคโนโลยีนวัตกรรมสมัยใหม่ตลอดห่วงโซ่มูลค่าของธุรกิจการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร 5. สนับสนุนให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน เช่น GAP เกษตรอินทรีย์ 6. ส่งเสริมการจำหน่ายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ 7. เชื่อมโยงเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา และสถาบันเกษตรกรในการดำเนินงานปฏิรูปที่ดิน
หมวดหมู่ที่ 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง	1. การแก้ปัญหาความยากจนข้ามรุ่นแบบพุ่งเป้าให้ครัวเรือนหลุดพ้นจากความยากจนอย่างยั่งยืน	1. ประยุกต์ใช้ข้อมูลจาก TPMPAP ในการกำหนดเป้าหมายกลุ่มเกษตรกรในการพัฒนาองค์ความรู้ และให้ความช่วยเหลือครัวเรือนเกษตรกรให้หลุดพ้นจากความยากจนอย่างยั่งยืน

ตารางที่ 5.6 สรุปหมวดหมู่และขอบเขตของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และการดำเนินงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ต่อ)

หมวดหมู่	กลยุทธ์ภายใต้หมวดหมู่ที่เกี่ยวข้องกับงาน ส.ป.ก.	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
หมวดหมู่ 10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ	1. สร้างรายได้ให้ชุมชน ท้องถิ่น และเกษตรกรจากเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ 2. พื้นฟูและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรอย่างชาญฉลาด	1. ส่งเสริมการทำวนเกษตรเพื่ออนุรักษ์พื้นที่ และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน 2. ส่งเสริมการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมัก ถ่านไบโอชาร์ เป็นต้น
หมวดหมู่ที่ 11 ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	1. เพิ่มศักยภาพในการรับมือของประชาชนและชุมชน	1. เตรียมความพร้อมเกษตรกรในพื้นที่ประสบภัยธรรมชาติซ้ำซาก โดยให้ความรู้ในการป้องกันและรับมือกับภัยธรรมชาติเพื่อลดความเสี่ยงและความเสียหายที่จะเกิดขึ้น 2. ส่งเสริมการทำเกษตรยั่งยืนเพื่อลดความเสียหายและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีต่อผลผลิตทางการเกษตร
หมวดหมู่ที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่มีสมรรถนะสูง	1. พัฒนาคุณภาพบริการภาครัฐให้ตอบโจทย์สังคม และประหยัด 2. ปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการภาครัฐให้ยืดหยุ่น เชื่อมโยง เปิดกว้าง และมีประสิทธิภาพ 3. ปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัลที่ใช้ข้อมูลเพื่อพัฒนาประเทศ 4. พัฒนาทักษะของบุคลากรภาครัฐ และปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ มาตรการภาครัฐ ให้เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ	1. ปรับปรุงโครงสร้างองค์การให้สอดคล้องกับภารกิจที่เปลี่ยนแปลง 2. ปรับใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานและบริการเกษตรกรสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากขึ้น 3. ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม 4. พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงาน 5. ทำงานร่วมกับหน่วยงานและเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาสังคมในการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

5.3 แผนระดับที่ 3 ที่เกี่ยวข้อง

5.3.1 ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2564 – 2569

โมเดลเศรษฐกิจ BCG เป็นการพัฒนา 3 เศรษฐกิจ คือ เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งโมเดลเศรษฐกิจ BCG สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2564 – 2569 ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างความยั่งยืนของฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพด้วยการจัดสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง ด้วยทุนทรัพยากร อัตลักษณ์ ความคิดสร้างสรรค์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมภายใต้เศรษฐกิจ BCG ให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ซึ่งในยุทธศาสตร์นี้กำหนดเป้าหมายการขับเคลื่อนเป็นรายสาขาครอบคลุม 6+1 สาขา คือ การเกษตร อาหาร ยาและวัคซีน เครื่องมือแพทย์ พลังงาน วัสดุและเคมีชีวภาพ การท่องเที่ยว และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และเศรษฐกิจหมุนเวียน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 เสริมสร้างความสามารถในการตอบสนองต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก

ซึ่งการเชื่อมโยงการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินกับยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 5.7

ตารางที่ 5.7 ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2564 – 2569
(แผนระดับ 3) และการดำเนินงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ยุทธศาสตร์	ประเด็นที่เชื่อมโยงกับ การปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
1. สร้างความยั่งยืนของฐาน ทรัพยากร และความ หลากหลายทางชีวภาพด้วยการ จัดสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์	1. อนุรักษ์ ป่าไม้ และใช้ประโยชน์ จากความหลากหลายทางชีวภาพ และวัฒนธรรม 2. สร้างความสามารถในการ บริหารทรัพยากรและการบริโภคที่ ยั่งยืนของชุมชน 3. พัฒนาระบบการบริหารจัดการ ทรัพยากรอย่างยั่งยืน	1. ส่งเสริมการทำเกษตรกรรม ยั่งยืนเพื่อสร้างความหลากหลาย ทางชีวภาพในระบบนิเวศเกษตร 2. ส่งเสริมการนำวัสดุเหลือใช้ทาง การเกษตรมาใช้ให้เกิดประโยชน์ สูงสุด เช่น ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมัก ถ่านไบโอชาร์ เป็นต้น 3. สนับสนุนเครือข่ายผู้นำ เกษตรกรและชุมชนในการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติ
2. การพัฒนาชุมชนและ เศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง ด้วยทุนทรัพยากร อัตลักษณ์ ความคิดสร้างสรรค์ และ เทคโนโลยีสมัยใหม่	1. เพิ่มความมั่นคงด้านอาหาร สุขภาพ และพลังงานชุมชน 2. การพัฒนาเชิงพื้นที่ 3. เพิ่มโอกาสการเข้าถึงและ ถ่ายทอดองค์ความรู้แก่ชุมชน	1. ส่งเสริมการทำเกษตรกรรม ยั่งยืนแทนเกษตรเชิงเดี่ยวเพื่อ สร้างความมั่นคงด้านอาหารในมิติ ของความพอเพียงและโอกาสใน การเข้าถึงอาหารของเกษตรกรราย ย่อย 2. ส่งเสริมการปลูกและแปรรูปพืช สมุนไพรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับ สินค้าเกษตร 3. สนับสนุนองค์ความรู้และ เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตร สมัยใหม่ที่ปฏิบัติได้จริง เหมาะสม กับพื้นที่ และมีราคาที่เหมาะสม สามารถเข้าถึงได้

ตารางที่ 5.7 ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2564 – 2569
(แผนระดับ 3) และการดำเนินงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ต่อ)

ยุทธศาสตร์	ประเด็นที่เชื่อมโยงกับ การปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
3. ยกระดับการพัฒนา อุตสาหกรรมภายใต้เศรษฐกิจ BCG ให้สามารถแข่งขันได้อย่าง ยั่งยืน - สาขาการเกษตร	1. การพัฒนาสาขาเกษตร 2. การเตรียมกำลังคน ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ประกอบการ 3. การสร้างและพัฒนาตลาด 4. การพัฒนาปรับแก้ กฎหมาย กฎระเบียบ 5. การจัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐาน สำคัญและสิ่งอำนวยความสะดวก	1. ส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน และเกษตรแปลงใหญ่เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพในการผลิต 2. ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตร ที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน เช่น GAP เกษตรอินทรีย์ 3. สร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ และเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) เพื่อเป็นกำลัง สำคัญในการสืบทอดและพัฒนา อาชีพเกษตรกรรม 4. พัฒนาอาสาสมัครปฏิรูปที่ดิน และผู้แทนเกษตรกรให้เป็น ตัวกลางในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ด้านการปฏิรูปที่ดินและการเกษตร สมัยใหม่แก่เกษตรกรในเขตปฏิรูป ที่ดินและผู้สนใจ 5. ส่งเสริมการจำหน่ายผ่าน ช่องทางต่าง ๆ เช่น ขายตรง ขาย ผ่านตลาดออนไลน์ 6. ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง 7. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในเขต ปฏิรูปที่ดินเพื่ออำนวยความสะดวก ในการผลิตและขนส่งสินค้า เกษตร

5.3.2 ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579)

ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) มุ่งในการแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมั่งคั่ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” โดยยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร

ยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 4 บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

ซึ่งสาระสำคัญของยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาภายใต้แต่ละยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมสรุปตามตารางที่ 5.8

ตารางที่ 5.8 สรุปสาระสำคัญของยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ยุทธศาสตร์	ประเด็นที่เชื่อมโยงกับงานปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร	1. สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร	1. สร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ และเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) 2. ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อทำการเกษตรร่วมกันตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ 3. สนับสนุนการดำเนินงานของสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินให้มีความเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการและดำเนินธุรกิจได้
ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร	1. พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพมาตรฐานสินค้าสู่มาตรฐานระดับสากล โดยใช้วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและความรู้แบบองค์รวม	1. ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน เช่น GAP เกษตรอินทรีย์ 2. ส่งเสริมเกษตรแปลงใหญ่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต

ตารางที่ 5.8 สรุปสาระสำคัญของยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ยุทธศาสตร์	ประเด็นที่เชื่อมโยงกับงานปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร	2. ส่งเสริมการเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทานสอดคล้องกับความต้องการของตลาดและมูลค่าสูง มุ่งสู่การเป็นฟาร์มอัจฉริยะ	
ยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม	บริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเกษตรให้เกษตรกรเข้าถึง และนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างทั่วถึง	สนับสนุนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร
ยุทธศาสตร์ที่ 4 บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน	ฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตรให้มีความสมดุลและยั่งยืน	1. ปรับปรุงและพัฒนาแหล่งน้ำและการกระจายน้ำในเขตปฏิรูปที่ดิน 2. ส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน
ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ	1. พัฒนาบุคลากรและนักวิจัยให้เป็น Smart officers และ Smart researchers 2. เชื่อมโยง และบูรณาการการทำงานของหน่วยงานทุกภาคส่วนโดยกลไกประชารัฐ และปรับระบบบริหารงานให้ทันสมัย 3. ปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านการเกษตรเพื่อรองรับบริบทการเปลี่ยนแปลง	1. พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงาน 2. ทำงานร่วมกับหน่วยงานและเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาสังคมในการดำเนินงาน 3. ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

5.3.3 แผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)

แผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) กำหนดเป้าหมายไว้ 5 ประการ ได้แก่ ผลผลิตภัณฑมวลรวมในประเทศสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น ผลผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตรเพิ่มขึ้น รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร) มีศักยภาพเพิ่มขึ้น และการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการผลิตทางการเกษตรมีความสมดุล และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้กำหนดประเด็นการพัฒนา 5 ประเด็น ประกอบด้วย

- 1) เสริมสร้างความมั่นคงทางการเกษตร
- 2) ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร
- 3) สร้างความเสมอภาคและกระจายความเท่าเทียมทางสังคมเกษตร
- 4) บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน
- 5) พัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐและงานวิจัยด้านการเกษตร

ซึ่งประเด็นการพัฒนาที่เชื่อมโยงกับงานปฏิรูปที่ดินมี 4 ประเด็น คือ ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร สร้างความเสมอภาคและกระจายความเท่าเทียมทางสังคมเกษตร บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐและงานวิจัยด้านการเกษตร ดังแสดงในตารางที่ 5.9

ตารางที่ 5.9 ประเด็นการพัฒนาแผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ที่เชื่อมโยงกับงานปฏิรูปที่ดิน

ประเด็นการพัฒนา	ประเด็นที่เชื่อมโยงกับงานปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
1. ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร	1. เกษตรปลอดภัย 2. เกษตรชีวภาพ 3. เกษตรแปรรูป 4. เกษตรอัจฉริยะ 5. การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร 6. สร้างความเข้มแข็งของสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการยุคใหม่	1. ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน เช่น GAP เกษตรอินทรีย์ 2. ส่งเสริมเกษตรกรกรมยั่งยืน และพืชสมุนไพร 3. ส่งเสริมเกษตรแปลงใหญ่ 4. เสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน
2. สร้างความเสมอภาคและกระจายความเท่าเทียมทางสังคมเกษตร	1. การเสริมสร้างทุนทางสังคม	1. ส่งเสริมโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 2. สร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่และ

ตารางที่ 5.9 ประเด็นการพัฒนาแผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ที่เชื่อมโยงกับงานปฏิรูปที่ดิน (ต่อ)

ประเด็นการพัฒนา	ประเด็นที่เชื่อมโยงกับงานปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
	2. การยกระดับศักยภาพของเกษตรกรรายย่อยให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจ 3. การสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก	เกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) 3. จัดที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร
3. บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน	1. การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว 2. การเพิ่มผลผลิตภาพของน้ำทั้งระบบ ในการใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่า และสร้างมูลค่าเพิ่มจาก การใช้น้ำให้ทัดเทียมระดับสากล	1. ส่งเสริมการทำวนเกษตรเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศ 2. ปรับปรุงและพัฒนาแหล่งน้ำและระบบกระจายน้ำ
4. พัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐและงานวิจัยด้านการเกษตร	1. การพัฒนาบริการประชาชน 2. การพัฒนาระบบบริหารงานภาครัฐ 3. การสร้างและพัฒนาบุคลากรภาครัฐ 4. การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ 5. การพัฒนากฎหมาย 6. การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตร	1. ปรับปรุงโครงสร้างองค์การให้สอดคล้องกับภารกิจที่เปลี่ยนแปลง 2. ปรับใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานและการบริการสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากขึ้น 3. ส่งเสริมการปฏิบัติงานที่โปร่งใส ปราศจากการทุจริต 4. ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง 5. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการปฏิบัติงานและการทำการเกษตร

5.4 นโยบายที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

5.4.1 คำแถลงนโยบายรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2562 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีแถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2562 ประกอบด้วยนโยบายหลัก 12 ด้าน และนโยบายเร่งด่วน 12 เรื่อง ซึ่งมีนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมสรุปตามตารางที่ 5.10

ตารางที่ 5.10 สรุปนโยบายสำคัญของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

นโยบาย	ประเด็นที่เชื่อมโยงกับงานปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุนโยบายรัฐบาล
นโยบายหลักรัฐบาล		
ด้านที่ 1 การปกป้องเขตชุมชนและพื้นที่เกษตรกรรม	1. สืบสานรักษา ต่อยอด ศาสตร์พระราชา และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	ส่งเสริมโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ด้านที่ 5 การพัฒนาเศรษฐกิจและขีดความสามารถในการแข่งขันของไทย	1. พัฒนาองค์กรเกษตรกรและเกษตรกรรุ่นใหม่ 2. ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร 3. ดูแลเกษตรกรผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในที่ดินทำกิน 4. ส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าเป็นพืชเศรษฐกิจ	1. เสริมสร้างศักยภาพสถาบันเกษตรกร (กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และสหกรณ์การเกษตร) 2. สร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่และเกษตรกรปราดเปรี๊ยะ (Smart Farmer) 3. ส่งเสริมเกษตรแปลงใหญ่ พืชสมุนไพร เกษตรอินทรีย์ GAP 4. จัดที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร 5. ส่งเสริมการทำวนเกษตรเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศ
ด้านที่ 7 การพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก	1. สร้างผู้นำชุมชน ยกย่องปราชญ์ชาวบ้าน 2. ยกระดับคุณภาพตลาดชุมชน สถาบันการเงิน ของ ชุมชน สวัสดิการชุมชน	1. พัฒนาผู้นำเกษตรกร ผู้แทนเกษตรกร และเครือข่ายเกษตรกร 2. จัดที่ดินทำกินและที่ดินชุมชนให้แก่เกษตรกร

ตารางที่ 5.10 สรุปนโยบายสำคัญของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ต่อ)

นโยบาย	ประเด็นที่เชื่อมโยงกับงานปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุนโยบายรัฐบาล
	3. แก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย ที่ดินทำกิน สร้างชุมชนที่น่าอยู่ มุ่งเน้นการจัดการที่อยู่อาศัย การพัฒนาทักษะอาชีพ และการพัฒนาพื้นที่เมืองแบบองค์รวม 4. สร้างพลังในชุมชน	
ด้านที่ 10 การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสีเขียวเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน	1. ปกป้อง รักษา ฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า 2. ปรับปรุงระบบที่ดินทำกินและลดความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน 3. ส่งเสริมการบริการจัดการน้ำทั้งระบบ แหล่งน้ำชุมชน และทะเล	1. ส่งเสริมการทำวนเกษตรเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศ 2. จัดที่ดินทำกินและที่ดินชุมชนให้แก่เกษตรกร 3. ปรับปรุงและพัฒนาแหล่งน้ำและระบบกระจายน้ำ
ด้านที่ 11 การปฏิรูปการบริหารจัดการภาครัฐ	1. พัฒนาโครงสร้าง และการบริหารจัดการภาครัฐสมัยใหม่ 2. พัฒนาระบบข้อมูลขนาดใหญ่ในการบริหารราชการแผ่นดิน 3. เปิดเผยข้อมูลภาครัฐสู่สาธารณะ 4. ส่งเสริมระบบธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการภาครัฐ 5. พัฒนากลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาบริการสาธารณะ และการตรวจสอบภาครัฐ 6. ปรับปรุงระเบียบกฎหมายเพื่อเอื้อต่อการทำธุรกิจและการใช้ชีวิตประจำวัน	1. ปรับปรุงโครงสร้างองค์การให้สอดคล้องกับภารกิจที่เปลี่ยนแปลง 2. เชื่อมโยงฐานข้อมูลกับหน่วยงานอื่น และปรับใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานและการบริการสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากขึ้น 3. ส่งเสริมการปฏิบัติงานที่โปร่งใส ปราศจากการทุจริต 4. ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 5.10 สรุปนโยบายสำคัญของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ต่อ)

นโยบาย	ประเด็นที่เชื่อมโยงกับงานปฏิรูปที่ดิน	การดำเนินงานของ ส.ป.ก. เพื่อให้บรรลุนโยบายรัฐบาล
ด้านที่ 12 การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบและกระบวนการยุติธรรม	1. แก้ไขปัญหาทุจริตและประพฤติมิชอบ	1. ส่งเสริมการปฏิบัติงานที่โปร่งใส ปราศจากการทุจริต
นโยบายเร่งด่วน 12 ด้าน		
ด้านที่ 1 การแก้ไขปัญหาในการดำรงชีวิตของประชาชน	1. แก้ไขปัญหาหนี้สิน และลดภาระหนี้สินของประชาชน	1. ส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน
ด้านที่ 3 มาตรการเศรษฐกิจเพื่อรองรับความผันผวนของเศรษฐกิจโลก	1. ปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ	1. เร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปเกณฑ์
ด้านที่ 4 การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม	1. จัดพื้นที่การเกษตรให้สอดคล้องกับระบบบริหารจัดการน้ำ และคุณภาพของดินตาม Agri-Map 2. กำหนดเป้าหมายรายได้เกษตรกรให้สามารถมีรายได้จากผลผลิตทางการเกษตรที่มีคุณภาพสินค้าเกษตรสำคัญ	1. วางแผนการใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน 2. ส่งเสริมเกษตรแปลงใหญ่
ด้านที่ 8 การแก้ไขปัญหาทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการทั้งฝ่ายการเมือง และฝ่ายราชการประจำ	1. เร่งรัดการดำเนินมาตรการทางการเมืองควบคู่ไปกับมาตรการทางกฎหมายเมื่อพบผู้กระทำความผิดอย่างเคร่งครัด 2. การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการเฝ้าระวัง	1. ส่งเสริมการปฏิบัติงานที่โปร่งใส ปราศจากการทุจริต 2. ดำเนินการกับผู้กระทำความผิดอย่างเคร่งครัด
ด้านที่ 10 การพัฒนาระบบการให้บริการประชาชน	1. มุ่งสู่ความเป็นรัฐบาลดิจิทัลที่โปร่งใสตรวจสอบได้ 2. พัฒนาระบบจัดเก็บและเปิดเผยข้อมูลทางภาครัฐ	1. เชื่อมโยงฐานข้อมูลกับหน่วยงานอื่น และปรับใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมในการปฏิบัติงาน
ด้านที่ 11 การจัดเตรียมมาตรการรองรับภัยแล้งและอุทกภัย	1. ป้องกันก่อนเกิดภัย และแก้ไขปัญหาระยะยาว 2. จัดระบบติดตาม สถานการณ์อย่างต่อเนื่อง และกำหนดมาตรการที่เหมาะสมเพื่อให้สามารถบรรเทาความเดือดร้อน	1. เชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเผยแพร่แก่เกษตรกร

5.4.2 นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายเฉลิมชัย ศรีอ่อน)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายเฉลิมชัย ศรีอ่อน) มอบนโยบาย “5 ยุทธศาสตร์” ที่มุ่งกระตุ้นการสร้างเศรษฐกิจรากฐานให้กับประเทศ มีความมุ่งมั่นที่จะยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตรกรรม จึงจำเป็นต้องมีกลยุทธ์และยุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาที่ชัดเจนสามารถปฏิบัติได้ โดยมีแนวทางการพัฒนาภาคเกษตรกรรม 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

1. ยุทธศาสตร์ตลาดนำการผลิต
2. ยุทธศาสตร์เทคโนโลยีเกษตร 4.0
3. ยุทธศาสตร์ “3’s” (Safety-Security-Sustainability; เกษตรปลอดภัย เกษตรมั่นคง และเกษตรยั่งยืน)
4. ยุทธศาสตร์การบริหารเชิงรุกแบบบูรณาการกับทุกภาคส่วนโดยเฉพาะโมเดล “เกษตร-พาณิชย์ทันสมัย”
5. ยุทธศาสตร์เกษตรกรรมยั่งยืนตามแนวทางศาสตร์พระราชา

นอกจากนี้ยังกำหนด 15 นโยบายหลักที่เป็นกลไกในการขับเคลื่อนการพัฒนาภาคเกษตรอย่างเป็นระบบประกอบด้วย

1. นโยบาย “ตลาดนำการผลิต” เพิ่มช่องทางตลาดให้หลากหลายทั้งออฟไลน์และออนไลน์
2. การสร้างความเข้มแข็งให้แก่สถาบันเกษตรกรและเศรษฐกิจฐานราก
3. การส่งเสริมสถาบันเกษตรกร ผู้ประกอบการ และ Start up
4. การส่งเสริมเกษตรพันธสัญญา (Contract Farming)
5. การพัฒนาศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (AIC)
6. การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ด้านการเกษตร
7. การบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ
8. การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม และแปลงใหญ่
9. การส่งเสริมศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
10. การประกันภัยพืชผลให้ความคุ้มครองความเสียหายหรือความสูญเสียต่อพืชผล
11. การส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อเป็นภูมิคุ้มกัน และสร้างความมั่นคงแก่เกษตรกร
12. การยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน
13. การวิจัยและพัฒนา เพื่อตอบสนองการพัฒนาภาคเกษตรของประเทศไทย
14. การพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศ Big Data โดยศูนย์ข้อมูลเกษตรแห่งชาติ
15. การประกันรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

การบรรลุเป้าหมายนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในภาพรวม การดำเนินงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต้องเน้นการนำนโยบายการตลาดนำ การผลิต ส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน การบริหารจัดการระบบแปลงใหญ่ รวมถึงการประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีนวัตกรรมทางการเกษตรมาปรับใช้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต รวมทั้งแสวงหาช่องทางการตลาดทั้งออนไลน์และออฟไลน์ผ่านการประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อร่วมกัน ขับเคลื่อนการกระจายสินค้าและการตลาดให้กับเกษตรกร และยกระดับขีดความสามารถเกษตรกร ในเขตปฏิรูปที่ดิน

ส่วนที่ 6

สาระสำคัญของแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

6.1 ภาพรวม

6.1.1 วิสัยทัศน์

องค์การทันสมัยในการจัดการการปฏิรูปที่ดินเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร

“องค์การทันสมัย” หมายถึง องค์การที่สามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า เทียบได้กับมาตรฐานสากล รองรับสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่มีความหลากหลายซับซ้อน และทันการเปลี่ยนแปลง

6.1.2 พันธกิจ

1) จัดที่ดินให้แก่เกษตรกร ผู้ยากไร้ หรือสถาบันเกษตรกร และส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน

2) ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้มีความสามารถในการผลิต และการจัดการผลผลิตทางการเกษตร

3) พัฒนาศักยภาพคน/องค์กรและพัฒนาศักยภาพให้มีความรู้คู่คุณธรรม

6.1.3 เป้าประสงค์

คุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อให้เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้อย่างยั่งยืน

6.1.4 ตัวชี้วัด

1. เกษตรกรได้รับสิทธิเข้าทำประโยชน์ในที่ดินเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน 45,000 รายต่อปี
2. รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10
3. วิสาหกิจชุมชน/กลุ่มเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินมีความเข้มแข็ง อย่างน้อยร้อยละ 3 และสหกรณ์ในเขตปฏิรูปที่ดินมีความเข้มแข็งในระดับ 1 และ 2 อย่างน้อยร้อยละ 95
4. กระบวนการได้รับการปรับเปลี่ยนให้เป็นดิจิทัลร้อยละ 100

6.1.5 ค่านิยมหลัก

โปร่งใส (Transparency) เป็นธรรม (Justice) มุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result) มีจิตบริการ (Service mind)

6.1.6 วัฒนธรรมองค์การ

ALROSMART: องค์การแห่งความน่าเชื่อถือ

A: Area Management (การจัดการพื้นที่และคุ้มครองที่ดินเกษตรกรรม)

L: Learning & Development (การเรียนรู้และพัฒนาตลอดเวลา)

R: Responsibility (ความรับผิดชอบ โปร่งใส และตรวจสอบได้)

O: Organization Commitment (ความผูกพันต่อองค์การ)

S: Service Mind (การมีจิตบริการ)

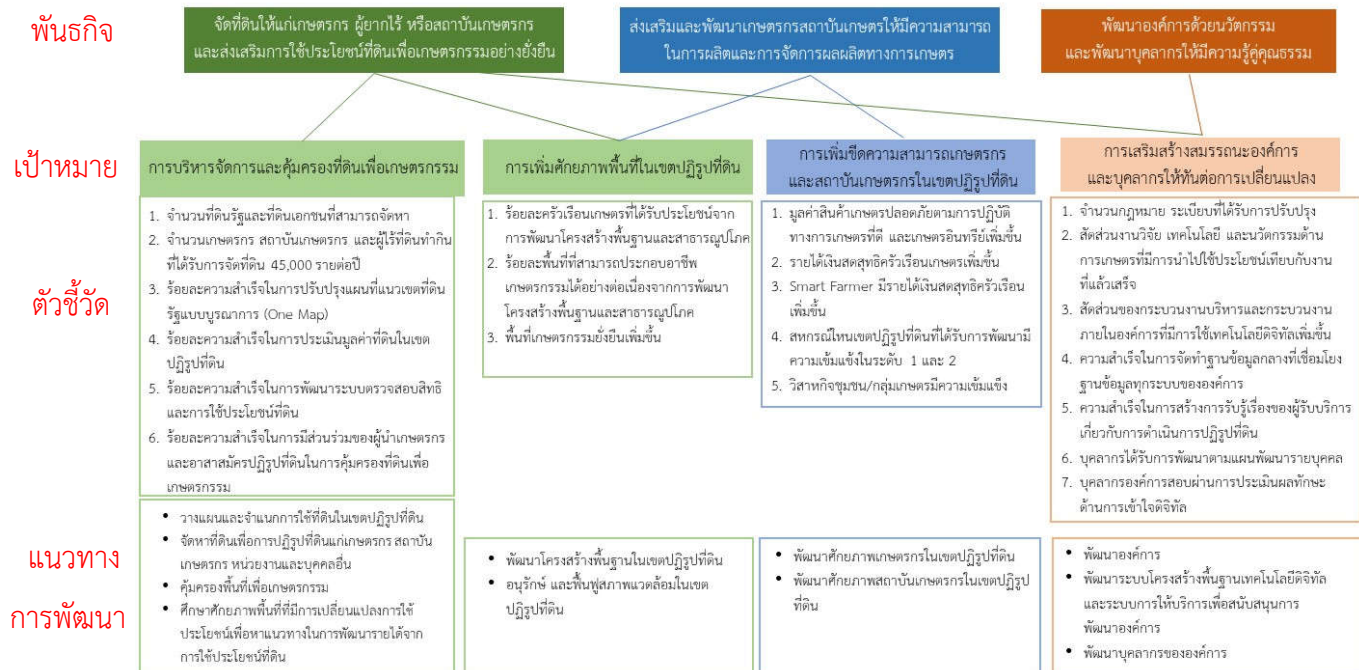
M: Moral (การมีคุณธรรม ศีลธรรม และจริยธรรมอันดี)

A: Ability (การมีความรู้และความสามารถในการปฏิบัติงาน)

R: Respect (การยอมรับนับถือแก่กัน)

T: Teamwork (การทำงานเป็นทีม)

6.1.7 แผนที่กลยุทธ์ (Strategy Map)

6.2 แผนปฏิบัติการ

6.2.1 แผนปฏิบัติการที่ 1 เรื่อง การบริหารจัดการและคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

เป้าหมายแผนปฏิบัติการ

เพื่อวางแผนและจำแนกการใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และการเปลี่ยนแปลง ในขณะเดียวกันเร่งจัดหาที่ดินเพื่อนำมาปฏิรูปที่ดิน และจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร ผู้ไร้ที่ดินทำกิน และสถาบันเกษตรกรเข้าทำประโยชน์ เช่าและเช่าซื้อ รวมทั้งคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อป้องกันการไร้ที่ดินผิวดังกล่าวประจักษ์ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดการสูญเสียที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ตัวชี้วัดแผนปฏิบัติการ

จำนวนเกษตรกร และสถาบันเกษตรกรได้รับสิทธิเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วย	ค่าเป้าหมาย				
			2566	2567	2568	2569	25670
การจัดหาที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดิน	จำนวนที่ดินรัฐและที่ดินเอกชนที่สามารถจัดหาเพื่อนำมาปฏิรูปที่ดินให้แก่เกษตรกร สถาบันเกษตรกร และผู้ไร้ที่ดินทำกิน	ไร่	2,000	2,150	2,300	2,500	2,700
การจัดที่ดินแก่เกษตรกร สถาบันเกษตรกร หน่วยงาน และบุคคลอื่น	จำนวนเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และผู้ไร้ที่ดินทำกินได้รับการจัดที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน	ราย	45,000	45,000	45,000	45,000	45,000
	ความสำเร็จในการปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินรัฐแบบบูรณาการ (One Map)	ร้อยละ	80	85	90	95	100
การคุ้มครองพื้นที่เพื่อเกษตรกรรม	ปัญหาการใช้ที่ดินผิวดังกล่าวประจักษ์ลดลง	ร้อยละ	95	95	95	95	95
	ความสำเร็จในการพัฒนาระบบตรวจสอบสิทธิและ	ร้อยละ	100				

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วย	ค่าเป้าหมาย				
			2566	2567	2568	2569	25670
	การใช้ประโยชน์ที่ดิน						
	ความสำเร็จในการมีส่วนร่วมของผู้นำเกษตรกรและอาสาสมัครปฏิรูปที่ดินในการคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	ร้อยละ	80	85	90	95	100

เป้าหมายที่ 1 การวางแผนและจำแนกการใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

ตัวชี้วัด ระดับความสำเร็จของการวางแผนและจำแนกการใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

แนวทางการพัฒนา

1) วางแผนและจำแนกเขตการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กิจกรรมเกี่ยวเนื่องอื่น ๆ และพื้นที่ชุมชนให้เกิดความสมดุลและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ และสังคม โดยดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวางผังเมืองและการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน หน่วยงานพัฒนาพื้นที่เฉพาะ เช่น EEC เขตเศรษฐกิจพิเศษ และท้องถิ่นและชุมชน รวมทั้งประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการบริหารจัดการที่ดินในการวางแผน ทั้งนี้ในการวางแผนและจำแนกเขตการใช้ที่ดินต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์ของการปฏิรูปที่ดินเป็นสำคัญ

2) จัดทำแผนที่แสดงเขตการใช้ที่ดินเพื่อกิจกรรมแต่ละประเภทเพื่อเป็นกรอบในการจัดที่ดินทำกินและการอนุญาตให้ใช้ที่ดินเพื่อกิจกรรมอื่นนอกเหนือจากเกษตรกรรม

เป้าหมายที่ 2 การจัดหาที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดิน

ตัวชี้วัด จำนวนที่ดินรัฐและที่ดินเอกชนที่สามารถจัดหาเพื่อนำมาปฏิรูปที่ดินให้แก่เกษตรกร สถาบันเกษตรกร และผู้ไร้ที่ดินทำกิน

แนวทางการพัฒนา

เร่งรัดจัดหาที่ดิน โดยเฉพาะที่ดินรัฐที่ยังไม่เข้าสู่กระบวนการปฏิรูปที่ดิน ที่ดินที่ถือครองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ที่ดินแปลงว่างจากการสังสนสิทธิ์ และจัดซื้อที่ดินเอกชนเพื่อนำมาจัดให้กับผู้ไร้ที่ดินทำกินที่ขึ้นทะเบียนขอรับการจัดที่ดิน เพื่อลดปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงที่ดิน

เป้าหมายที่ 3 การจัดที่ดินแก่เกษตรกร สถาบันเกษตรกร หน่วยงาน และบุคคลอื่น

ตัวชี้วัดเป้าหมาย

- 1) จำนวนเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และผู้ไร้ที่ดินทำกินได้รับการจัดที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน
- 2) ร้อยละความสำเร็จในการปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินรัฐแบบบูรณาการ (One Map)
- 3) ร้อยละความสำเร็จในการประเมินมูลค่าที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

แนวทางการพัฒนา

1) เร่งรัดการจัดที่ดินค้ำจัดทั้งที่ดินของรัฐและที่ดินเอกชนเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินในกรณีที่ดินของรัฐ ต้องดำเนินการจัดที่ดินให้แล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. 2570 โดยนำฐานข้อมูลจัดที่ดินมาประกอบการสืบค้นที่ดินค้ำจัด หรือที่ดินที่มีปัญหาไม่สามารถนำมาจัดได้ พร้อมทั้งจัดทำบัญชีที่ดินค้ำจัด และปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน เพื่อให้ทราบสถานะของที่ดินค้ำจัดในแต่ละพื้นที่ และให้นำมาจัดให้กับเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และกิจการเกี่ยวเนื่องได้ สำหรับที่ดินเอกชน เร่งจัดทำฐานข้อมูลที่ดินและแผนที่ เพื่อตรวจสอบที่ตั้งที่ดินและการใช้ประโยชน์ให้ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน และจัดที่ดินที่ยังค้ำจัดให้เกษตรกรเช่า พร้อมทั้งเร่งจัดทำแนวทางการประเมินมูลค่าที่ดิน และแนวทางการจัดเก็บรายได้ รวมถึงการเพิ่มช่องทางการจัดเก็บรายได้จากการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นรูปธรรม

2) ปรับปรุงกระบวนการงานการจัดที่ดินทั้งที่ดินทำกิน (จัดที่ดินให้เกษตรกรรายใหม่ แทนเกษตรกรรายเดิม หรือ จัดที่ดินรอบ 2) จัดที่ดินชุมชน และจัดที่ดินเพื่อกิจการอื่น ให้มีความชัดเจน และรวดเร็ว เพื่อให้สามารถออกหนังสืออนุญาตการใช้ที่ดินหรือสัญญาเช่าให้แก่ผู้ขอรับการจัดที่ดิน หรือผู้ใช้ที่ดินได้อย่างรวดเร็ว

3) พัฒนาระบบฐานข้อมูลจัดที่ดินและแผนที่ในเขตปฏิรูปที่ดินให้เป็นมาตรฐานสากลเพื่อให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลภายในองค์กร และสนับสนุนการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินได้อย่างเต็มที่ รวมทั้งสามารถบูรณาการกับข้อมูลที่ดินของหน่วยงานอื่นเป็นระบบเดียวกัน

4) สนับสนุนการแก้ไขปัญหาแนวเขตที่ดินของรัฐ และการดำเนินการปรับปรุงแผนที่ แนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการมาตรฐาน 1: 4,000 (One Map)

5) ศึกษาศักยภาพพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินภายใต้บริบทการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เปลี่ยนแปลงไป ต้องดำเนินการภายใต้หลักวิชาการ การบูรณาการข้อมูล และความร่วมมือของบุคลากรที่มีความรู้ทางเทคนิค เช่น ข้อมูลแผนที่ภูมิสารสนเทศ ข้อมูลศักยภาพที่ดิน ข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อสนับสนุนการดำเนินการศึกษาฯ ซึ่งจะต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก ส.ป.ก. รวมทั้งอาศัยผู้มีความรู้ ความชำนาญ จากทั้งสถาบันการศึกษา และ/หรือผู้มีความเชี่ยวชาญ เพื่อให้ ส.ป.ก. มีแนวทางในการพัฒนารายได้จากการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืนและเพียงพอในการดำเนินการปฏิรูปที่ดิน

เป้าหมายที่ 4 การคุ้มครองพื้นที่เพื่อเกษตรกรรม

ตัวชี้วัดเป้าหมาย

- 1) ปัญหาการใช้ที่ดินผิดประเภทลดลง
- 2) ร้อยละความสำเร็จในการพัฒนาระบบตรวจสอบสิทธิและการใช้ประโยชน์ที่ดิน
- 3) ร้อยละความสำเร็จในการมีส่วนร่วมของผู้นำเกษตรกร และอาสาสมัครปฏิรูปที่ดินในการคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

แนวทางการพัฒนา

- 1) ติดตามและตรวจสอบการใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินตามการจำแนกเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด โดยดำเนินงานร่วมกับหน่วยงาน ท้องถิ่น ชุมชน และเกษตรกรในพื้นที่ รวมทั้งใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมในการติดตามตรวจสอบ เมื่อพบการใช้ที่ดินผิดประเภทให้ดำเนินการแก้ไขอย่างทันที เพื่อป้องกันการขยายตัวของชุมชนและกิจกรรมอื่นเข้าสู่พื้นที่เกษตรกรรม
- 2) ติดตามและตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยดำเนินงานร่วมกับหน่วยงาน ท้องถิ่น ชุมชน และเกษตรกรในพื้นที่ รวมทั้งใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมในการติดตามตรวจสอบ และดำเนินการแก้ไขทันทีเมื่อพบการใช้ประโยชน์ที่ดินผิดระเบียบ

6.2.2 แผนปฏิบัติการที่ 2 เรื่อง การเพิ่มศักยภาพพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน

เป้าหมายแผนปฏิบัติการ

เพื่อเพิ่มศักยภาพพื้นที่เกษตรกรรม โดยพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการขนส่งสินค้าเกษตร และส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืนที่สอดคล้องกับระบบนิเวศและสภาพแวดล้อมในพื้นที่ พื้นฟูทรัพยากรดินและป้องกันการพังทลายของดิน รวมทั้งบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเพื่อประโยชน์ทางสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ

ตัวชี้วัดแผนปฏิบัติการ

- 1) จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และสาธารณูปโภค
- 2) พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วย	ค่าเป้าหมาย				
			2566	2567	2568	2569	25670
การพัฒนา โครงสร้าง พื้นฐานในเขต ปฏิรูปที่ดิน	ครัวเรือนเกษตรกรที่ได้รับ ประโยชน์จากการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานและ สาธารณูปโภค	ร้อยละ	100	100	100	100	100
	พื้นที่ที่สามารถประกอบ อาชีพเกษตรกรรมได้อย่าง ต่อเนื่องจากการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานและ สาธารณูปโภค	ร้อยละ	80	85	90	95	100
การอนุรักษ์และ ฟื้นฟู สภาพแวดล้อม ในเขตปฏิรูป ที่ดิน	พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน เพิ่มขึ้น (ไร่)	ไร่	22,700	27,700	32,700	37,700	42,700

เป้าหมายที่ 1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในเขตปฏิรูปที่ดิน

ตัวชี้วัดเป้าหมาย

- 1) จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค
- 2) จำนวนพื้นที่ที่สามารถประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้อย่างต่อเนื่องจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค

แนวทางการพัฒนา

- 1) จัดทำฐานข้อมูลพื้นที่และโครงสร้างพื้นฐานในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยสำรวจสภาพพื้นที่ โครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่ และสำรวจความต้องการของชุมชนและเกษตรกรเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนพัฒนาพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) พัฒนาและปรับปรุงเส้นทางคมนาคม เพื่ออำนวยความสะดวกทางด้านโลจิสติกส์การเกษตร ในเขตปฏิรูปที่ดินอย่างบูรณาการ โดยดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนองต่อความต้องการของชุมชนและเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน
- 3) พัฒนาและปรับปรุงแหล่งน้ำในเขตปฏิรูปที่ดินอย่างบูรณาการ โดยดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนองต่อความต้องการของชุมชนและเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

4) ติดตามและประเมินผลการใช้ประโยชน์โครงสร้างพื้นฐานในเขตปฏิรูปที่ดิน รวมทั้งความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงสร้างพื้นฐานในเขตปฏิรูปที่ดิน

เป้าหมายที่ 2 การอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อมในเขตปฏิรูปที่ดิน

ตัวชี้วัดเป้าหมาย พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

1) ส่งเสริมการทำการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยใช้สารเคมีในปริมาณที่เหมาะสมหรือไม่ใช้สารเคมีในกระบวนการผลิตและการจัดการหลังเก็บเกี่ยว เน้นความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ การทำการเกษตรที่สอดคล้องกับระบบนิเวศและสภาพแวดล้อมในพื้นที่ เพื่อให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ทั้งในด้านอาหารและเศรษฐกิจ รวมทั้งฟื้นฟูธรรมชาติในพื้นที่ให้ดีขึ้น

2) ส่งเสริมการอนุรักษ์ ปรับปรุง และบำรุงดินให้เหมาะสมต่อการทำการเกษตร และลดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน โดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเกิดประสิทธิภาพสูงสุดและมีความยั่งยืน

3) ส่งเสริมการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ลดการเผา โดยร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน เครือข่ายภาคประชาชน ในการสนับสนุนองค์ความรู้และส่งเสริมให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเพื่อสร้างประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ รวมถึงการศึกษาค้นคว้าแนวทางการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรที่เหมาะสมและคุ้มค่า

6.2.3 แผนปฏิบัติการที่ 3 เรื่อง การเพิ่มขีดความสามารถเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

เป้าหมายแผนปฏิบัติการ

เพื่อพัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้เข้มแข็ง สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตทางการเกษตรโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ทำให้ครัวเรือนเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น สนับสนุนให้ผู้นำเกษตรกร อาสาสมัครปฏิรูปที่ดิน เกษตรกร และสถาบันเกษตรกร เป็นตัวจักรสำคัญในการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และเสริมสร้างขวัญกำลังใจของบุคคลกลุ่มดังกล่าวในการปฏิบัติงาน

ตัวชี้วัดแผนปฏิบัติการ

- 1) รายได้เงินสดสุทธิต่อครัวเรือนเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ภายในปี พ.ศ. 2570
- 2) มูลค่าสินค้าเกษตร ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปมีมูลค่าเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 3

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วย	ค่าเป้าหมาย				
			2566	2567	2568	2569	25670
การพัฒนา ศักยภาพเกษตรกร ในเขตปฏิรูปที่ดิน	มูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัย ตามการปฏิบัติทาง การเกษตรที่ดีและเกษตร อินทรีย์เพิ่มขึ้น	ร้อยละ	3	3	3	3	3
	รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือน เกษตรเพิ่มขึ้น	ร้อยละ	3	5	7	9	10
	Smart Farmer มีรายได้เงิน สดสุทธิครัวเรือนเกษตรกร เพิ่มขึ้น	บาท					300,000
การพัฒนา ศักยภาพสถาบัน เกษตรกรในเขต ปฏิรูปที่ดิน	สหกรณ์ในเขตปฏิรูปที่ดินที่ ได้รับการพัฒนามีความ เข้มแข็งในระดับ 1 และ 2	ร้อยละ	95	95	95	95	95
	วิสาหกิจชุมชน/กลุ่ม เกษตรกรมีความเข้มแข็ง	ร้อยละ	30	30	30	30	30

เป้าหมายที่ 1 การพัฒนาศักยภาพเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

ตัวชี้วัดเป้าหมาย

- 1) มูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัยตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 3
- 2) รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้นร้อยละ 10
- 3) Smart Farmer มีรายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้นเป็น 300,000 บาท ต่อครัวเรือนต่อปี

แนวทางการพัฒนา

- 1) ส่งเสริมโครงการพระราชดำริและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นฐานความรู้ในการ ประกอบอาชีพเกษตรกรกรม
- 2) มุ่งเน้นพัฒนาเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินที่เป็นกลุ่มคนเปราะบางทางด้านเศรษฐกิจ ผ่านการนำข้อมูล จปฐ. มาเป็นตัวชี้วัดในการคัดเลือกเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายสำหรับการพัฒนา ให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นตามนโยบายของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบพุ่งเป้า

3) พัฒนาเกษตรกร และทายาทเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินเป็นเกษตรกรมืออาชีพ (Smart Farmer) เสริมสร้างความมุ่งมั่นในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และเป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ เน้นการแปรรูป และการตลาดที่เหมาะสมโดยดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และปราชญ์เกษตร

4) พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร รวมถึงการทำการระบบฟาร์มอัจฉริยะ ผ่านการสนับสนุนองค์ความรู้ให้เกษตรกร และทายาทเกษตรกรสามารถประยุกต์ใช้ และสร้างเทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อใช้ในแปลงเกษตรและชุมชนของตนเอง เพื่อลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต และสามารถพัฒนาต่อยอดได้ตลอดห่วงโซ่การผลิต และสนับสนุนเงินทุนที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำจากเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

5) ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และความต้องการของผู้บริโภค

6) สนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้นำเกษตรกร อาสาสมัครปฏิรูปที่ดิน เกษตรกร สถาบันเกษตรกร และชุมชนในการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พร้อมสนับสนุนสวัสดิการให้กับเกษตรกรที่มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงาน

7) พัฒนาระบบข้อมูลการพัฒนาเกษตรกรเพื่อใช้ในการวางแผนและการติดตามผลการพัฒนาเกษตรกร

เป้าหมายที่ 2 การพัฒนาศักยภาพสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

ตัวชี้วัดเป้าหมาย

- 1) ร้อยละ 95 ของสหกรณ์ในเขตปฏิรูปที่ดินที่ได้รับการพัฒนามีความเข้มแข็งในระดับ 1 และ 2
- 2) วิสาหกิจชุมชน/กลุ่มเกษตรกรมีความเข้มแข็ง อย่างน้อยเฉลี่ยร้อยละ 30

แนวทางการพัฒนา

1) ส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อพัฒนาไปสู่สถาบันเกษตรกร เพื่อให้สามารถวางแผนการผลิต พัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ และจัดการด้านการตลาดได้อย่างเหมาะสม รวมถึงเชื่อมโยงเครือข่ายสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ แลกเปลี่ยน และจำหน่ายผลผลิต ตลอดจนมีกลไกในการดูแลและอำนวยความสะดวกเพื่อให้เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการรวมกลุ่มและการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอย่างเป็นธรรม

2) เสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันเกษตรกรโดยสนับสนุนองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ ๆ ด้านการบริหารจัดการ และการเพิ่มมูลค่าสินค้า รวมทั้งช่องทางการตลาดแก่ผู้นำ และสมาชิกสถาบันเกษตรกร และสนับสนุนเงินทุนที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำจากเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

3) พัฒนาระบบข้อมูลสถาบันเกษตรกรเพื่อใช้ในการวางแผนและการติดตามผลการพัฒนาสถาบันเกษตรกร

6.2.4 แผนปฏิบัติราชการที่ 4 เรื่อง การเสริมสร้างสมรรถนะองค์กรและบุคลากรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

เป้าหมายแผนปฏิบัติราชการ

เพื่อพัฒนาองค์กร ระบบการทำงานและการให้บริการ และบุคลากรของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้มีศักยภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถรับมือกับบริบทของการทำงานที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

ตัวชี้วัดแผนปฏิบัติราชการ

- 1) ดัชนีความผูกพันของบุคลากรภาครัฐ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 85
- 2) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินผ่านเกณฑ์การประเมิน ITA 85 คะแนนขึ้นไป
- 3) ระดับความพึงพอใจของคุณภาพการให้บริการของภาครัฐ
- 4) ระดับ Digital Government Maturity Model (Gartner) ระดับ 3
- 5) ร้อยละ 70 ของจำนวนกฎหมาย ระเบียบที่ได้รับการทบทวนตามแผนปฏิบัติราชการ

5 ปี ของ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

- 6) สัดส่วนของเจ้าหน้าที่กระทำผิดกฎหมายลดลงร้อยละ 30
- 7) ร้อยละ 80 ของบุคลากร สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้รับการพัฒนา

ศักยภาพ

- 8) สัดส่วนความสำเร็จของกระบวนการที่ได้รับการปรับเปลี่ยนให้เป็นดิจิทัลร้อยละ 100

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วย	ค่าเป้าหมาย				
			2566	2567	2568	2569	25670
การพัฒนาองค์การ	จำนวนกฎหมาย ระเบียบที่ ได้รับการปรับปรุง และ แก้ไข	ฉบับ	4	3	1	1	1
	สัดส่วนงานวิจัยเทคโนโลยี และนวัตกรรม ด้าน การเกษตรที่มีการนำไปใช้ ประโยชน์เทียบกับงานที่ แล้วเสร็จ	ร้อยละ	10	15	20	25	30
การพัฒนาระบบ โครงสร้างพื้นฐาน เทคโนโลยีดิจิทัล และระบบการ ให้บริการ เพื่อสนับสนุนการ พัฒนาองค์การ	สัดส่วนของกระบวนการ บริหารและกระบวนการ ภายในองค์การที่มีการใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลเพิ่มขึ้น	ร้อยละ	80	85	90	95	100
	ความสำเร็จในการจัดทำ ฐานข้อมูลกลางที่เชื่อมโยง ฐานข้อมูลทุกระบบของ องค์การ	ร้อยละ	80	85	90	95	100
	ความสำเร็จในการสร้างการ รับรู้เรื่องของผู้รับบริการ เกี่ยวกับการดำเนินการ ปฏิรูปที่ดิน	ร้อยละ	80	83	85	90	95
การพัฒนาบุคลากร	บุคลากรได้รับการพัฒนา ตามแผนพัฒนารายบุคคล	ร้อยละ	50	70	90	100	100
	บุคลากรองค์การสอบผ่าน การประเมินผลทักษะด้าน การเข้าใจดิจิทัล (Digital Literacy)	ร้อยละ	70	75	80	85	90

เป้าหมายที่ 1 การพัฒนาองค์การ

ตัวชี้วัดเป้าหมาย

- 1) จำนวนกฎหมาย ระเบียบที่ได้รับการปรับปรุง และแก้ไข
- 2) สัดส่วนงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตรที่มีการนำไปใช้ประโยชน์เทียบกับงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตรที่ดำเนินการแล้วเสร็จไม่น้อยกว่าร้อยละ 30

แนวทางการพัฒนา

- 1) ปรับปรุงและพัฒนากฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้ทันสมัย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเศรษฐกิจ
- 2) กำหนดแนวทางในการนำระเบียบ กฎหมายไปใช้ปฏิบัติงานให้ชัดเจน และเป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยกำหนดขั้นตอนการดำเนินงาน ระเบียบที่ใช้ รวมถึงระยะเวลาดำเนินการที่ชัดเจนในแต่ละขั้นตอน รวมทั้งทำขั้นตอนการปฏิบัติงานรูปแบบรายการตรวจสอบ (check list)
- 3) สร้างและพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน และการบริการประชาชน ผ่านการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน
- 4) ปรับปรุงโครงสร้างองค์การและบริหารอัตรากำลังให้สอดคล้องกับภาระงานที่จะเปลี่ยนแปลงในอนาคต
- 5) พัฒนาระบบงาน ขั้นตอนการทำงาน และปรับโครงสร้างการดำเนินงานองค์การให้สอดคล้องกับภารกิจที่เปลี่ยนแปลงไป
- 6) พัฒนาสิ่งแวดล้อม และสุขภาพของสถานที่ทำงานให้สะอาด สวยงาม และเป็นระเบียบ เพื่อเอื้อต่อการปฏิบัติงานและให้บริการของเจ้าหน้าที่ เพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน รวมทั้งสร้างความพึงพอใจให้กับผู้มารับบริการ
- 7) สนับสนุนงานวิจัย งานวิชาการขององค์การ โดยส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรในการทำงานวิจัยและงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง และนำผลงานไปพัฒนาคุณภาพการทำงานของตนเอง และองค์การ รวมทั้งเชื่อมโยงฐานข้อมูลงานวิจัยกับหน่วยงานภายนอกเพื่อสร้างและประยุกต์ใช้ความรู้ และนวัตกรรมที่เหมาะสมต่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- 8) จัดทำงบประมาณตอบสนองต่อเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อให้งบประมาณเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ
- 9) กำหนดให้มีการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และผลสัมฤทธิ์ของแผนงาน/โครงการ ทั้งในภารกิจพื้นฐาน ภารกิจยุทธศาสตร์ และภารกิจพื้นที่ มีการติดตามประเมินผลทั้งก่อนเริ่มโครงการ ระหว่างดำเนินการ และหลังการดำเนินการ

เป้าหมายที่ 2 การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีดิจิทัล และระบบการให้บริการ เพื่อสนับสนุนการพัฒนางานองค์กร

ตัวชี้วัดเป้าหมาย

- 1) สัดส่วนของกระบวนการบริหารและกระบวนการภายในองค์กรที่มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพิ่มขึ้น
- 2) ร้อยละความสำเร็จในการจัดทำฐานข้อมูลกลางที่เชื่อมโยงฐานข้อมูลทุกระบบขององค์กร
- 3) ร้อยละความสำเร็จในการสร้างการรับรู้ของผู้รับบริการเกี่ยวกับการดำเนินการปฏิรูปที่ดิน

แนวทางการพัฒนา

- 1) ปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพเพื่ออำนวยความสะดวกและตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการ โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมที่ทันสมัย เพื่อลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงานทั้งระบบ
- 2) จัดทำ และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีดิจิทัลทั้งอุปกรณ์ ระบบซอฟต์แวร์ เครือข่าย ICT ระบบการให้บริการเพื่อสนับสนุนการพัฒนางานองค์กร รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีดิจิทัลที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูล Big data จากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานขององค์กร และให้บริการประชาชน และหน่วยงานอื่น ๆ
- 3) พัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางที่เชื่อมโยงและรวบรวมข้อมูลจากทุกระบบข้อมูลที่มีอยู่ในองค์กร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายเพื่อลดความซ้ำซ้อนของการเก็บข้อมูล และเป็นฐานข้อมูลในการบริหารงาน รวมทั้งเผยแพร่ผลการดำเนินงาน ข่าวสารขององค์กรไปสู่สาธารณชน
- 4) เสริมสร้างภาพลักษณ์องค์กรผ่านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ โดยใช้เครื่องมือสื่อสารที่หลากหลายทั้ง สื่อกระแสหลัก เช่น โทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง และสื่อสิ่งพิมพ์รวมทั้งสื่อสังคมออนไลน์เน้นการประชาสัมพันธ์เชิงรุก เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถเข้าถึงข้อมูลของงานด้านการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และสามารถชี้แจงข้อเท็จจริงต่อสังคมภายนอกได้อย่างรวดเร็วและครอบคลุมมากที่สุด เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างองค์กร กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและสาธารณชน

เป้าหมายที่ 3 การพัฒนาบุคลากร

ตัวชี้วัดเป้าหมาย

1. บุคลากรได้รับการพัฒนาตามแผนพัฒนารายบุคคล (Individual development plant: IDP)
2. ร้อยละ 80 ของบุคลากรองค์กรที่สอบผ่านการประเมินผลทักษะด้านการเข้าใจดิจิทัล (Digital Literacy)

แนวทางการพัฒนา

1) กำหนดเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพ (Career Path) เพื่อให้ข้าราชการได้เห็นถึงเส้นทางส่งเสริมประสบการณ์และการพัฒนาความรู้ และสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการดำรงตำแหน่งเป้าหมาย และตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาตนเองในการส่งเสริมประสบการณ์และพัฒนาตนเองได้ตามเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพ

2) พัฒนาผู้บริหารและบุคลากรให้เป็นมืออาชีพ มีความรู้ ความเข้าใจ และความชำนาญในการปฏิรูปที่ดินและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้งมีความสามารถในการประสานงานกับทุกภาคส่วน เพื่อให้สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทั้งด้านการปฏิรูปที่ดินและเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานและความร่วมมือต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานปฏิรูปที่ดิน

3) พัฒนาผู้บริหารและบุคลากรให้มีคุณธรรม จริยธรรม และยึดหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน โดยส่งเสริมการปฏิบัติงานหน้าที่ของบุคลากรให้มีความโปร่งใส ปราศจากพฤติกรรมที่ส่อไปในทางทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริต โดยการสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการเป็นเครือข่ายต่อต้านการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ

4) พัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพชีวิตในการทำงานและมีความสุข

5) พัฒนาการจัดการองค์ความรู้ด้านการปราบปรามการทุจริต โดยการจัดทำระบบฐานข้อมูลองค์ความรู้ด้านการปราบปรามการทุจริต

แผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (พ.ศ. 2566 – 2570)

แผนปฏิบัติราชการ	งบประมาณรายจ่ายประจำปี (ล้านบาท)					
	2566	2567	2568	2569	2570	รวม
แผนปฏิบัติราชการที่ 1 การบริหารจัดการและคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	705.76	706.13	711.30	709.19	708.88	3,532.76
แผนปฏิบัติราชการที่ 2 การเพิ่มศักยภาพพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน	1,077.11	1,079.01	1,079.61	1,084.18	1,088.73	5,408.63
แผนปฏิบัติราชการที่ 3 การเพิ่มขีดความสามารถเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน	667.06	667.7	671.21	674.11	677.97	3,358.05
แผนปฏิบัติราชการที่ 4 การเสริมสร้างสมรรถนะองค์กรและบุคลากรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง	179.9248	160.45280	188.5932	205.0062	178.2857	912.25
รวมงบประมาณ						13,211.69

ส่วนที่ 7

การขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ

การขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้บรรลุวิสัยทัศน์และเป้าประสงค์ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่กำหนดไว้ ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ อาทิ ความชัดเจนของเนื้อหาสาระแผน ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ทุกระดับ รวมทั้งความร่วมมือของหน่วยงานภาคี และเครือข่ายการทำงาน ทั้งนี้ เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติแนวทางการขับเคลื่อนแผนปฏิรูปราชการของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมสู่การปฏิบัติ มีขั้นตอนดังนี้

1. สื่อสาร และสร้างความเข้าใจแก่บุคลากรทุกระดับ โดยจัดทำสื่อเผยแพร่ในรูปแบบที่น่าสนใจ และประชาสัมพันธ์เพื่อให้เข้าใจเนื้อหาสาระ และเจตนารมณ์ของแผนปฏิรูปราชการ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
2. กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบในการขับเคลื่อนงานในแต่ละเป้าหมายและตัวชี้วัด เพื่อให้มีการบูรณาการการทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย
3. ใช้แผนปฏิรูปราชการ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เป็นกรอบในการจัดทำแนวทางการดำเนินงานและโครงการประจำปี เพื่อให้มีการขับเคลื่อนให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนในแต่ละปี รวมถึงมีการกำกับ ติดตาม และรายงานตามระบบการทำงานเป็นประจำ
4. สำนัก/กอง/ศูนย์ที่รับผิดชอบโครงการต่าง ๆ ทวบทวน/ปรับโครงการให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม รวมถึงทวบทวน/ปรับบทบาทภารกิจในความรับผิดชอบเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงานให้เกิดผลสำเร็จที่ชัดเจน รวมทั้งสนับสนุนวิชาการและองค์ความรู้แก่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด
5. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อน และบริหารจัดการโครงการและงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างแผนงาน/โครงการที่กำหนด
6. กำหนดกลไกการติดตามและประเมินผล เพื่อให้การดำเนินงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมบรรลุตามเป้าประสงค์ของแผนปฏิรูปราชการ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม รวมทั้งสอดคล้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการติดตาม

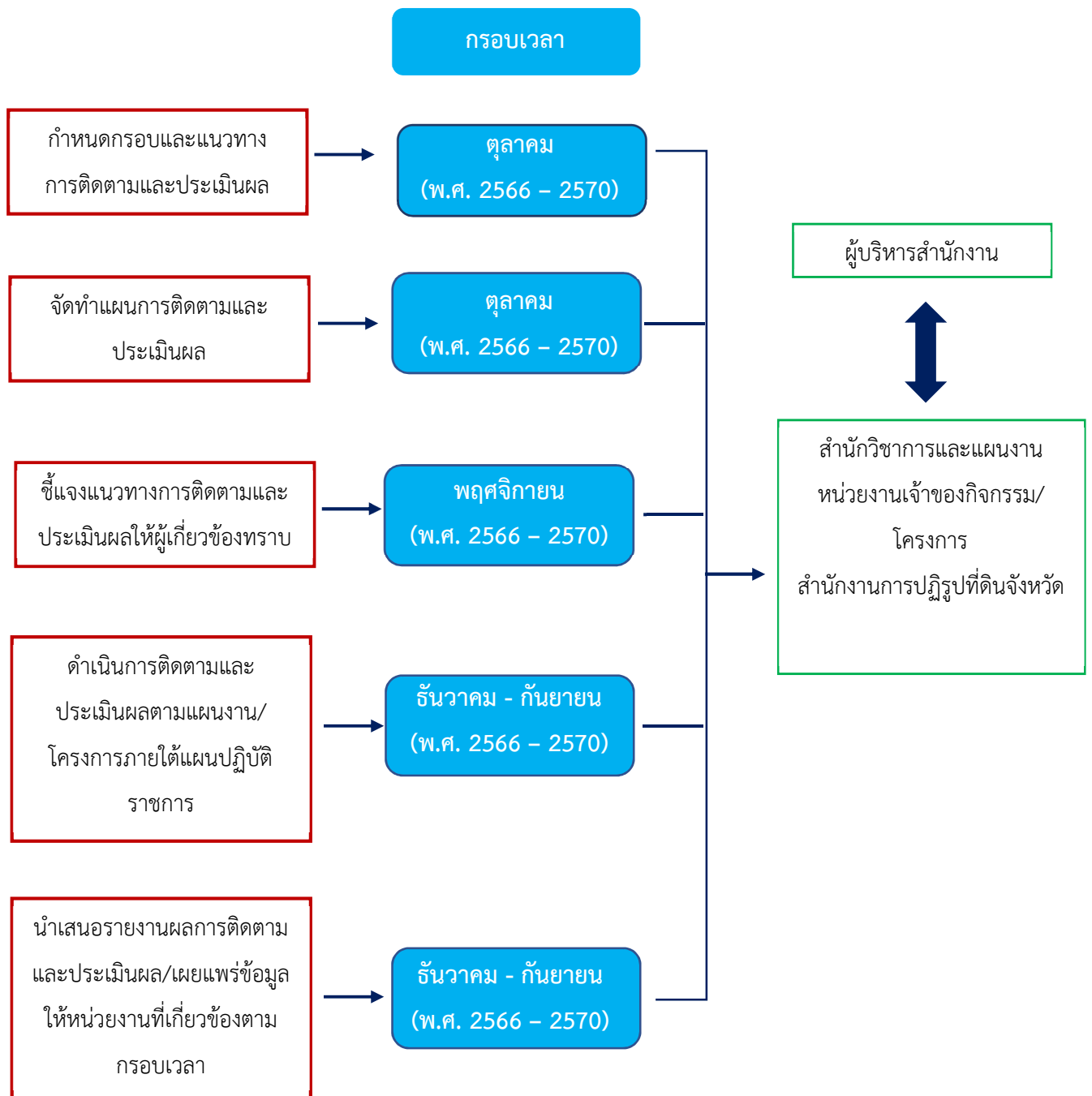
และประเมินผล ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 โดยมีกระบวนการติดตามประเมินผล ดังนี้

6.1 คณะทำงานจัดทำแผนปฏิบัติการของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ทำหน้าที่ในการกำหนดกรอบและแนวทางการติดตามและประเมินผล เพื่อวัดความสำเร็จในเชิงประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความคุ้มค่าจากการดำเนินงาน รวมถึงการทบทวนและปรับปรุงเป้าหมายผลผลิตโครงการ กิจกรรม ตัวชี้วัดผลสำเร็จ/ผลสัมฤทธิ์เพื่อให้แผนงาน/โครงการบรรลุเป้าหมายและสะท้อนความสำเร็จตามเป้าประสงค์ของแผนปฏิบัติการของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

6.2 หน่วยปฏิบัติที่ทำหน้าที่ในการติดตามและประเมินผลของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ทำหน้าที่ในการจัดทำแผนการติดตามและประเมินผล กำหนดวิธีการ เครื่องมือที่เหมาะสมตามแผนงานโครงการ ชี้แจงแนวทางการติดตามและประเมินผล วิธีการจัดเก็บข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ ดำเนินการติดตามและประเมินผลตามแผนที่กำหนดไว้ ร่วมกับสำนัก/กอง/ศูนย์ผู้รับผิดชอบโครงการ และรายงานผลการติดตามและประเมินผลให้ผู้บริหารสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงบประมาณ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นต้น รวมถึง ติดตามและประเมินผลการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อให้ทราบผลสำเร็จ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ และปัญหาอุปสรรคในการขับเคลื่อนแผนฯ เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ประกอบการจัดทำแผนฯ ในระยะต่อไป

6.3 หัวหน้าส่วนราชการที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลความก้าวหน้าของการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ ที่รับผิดชอบ พร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลรายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานให้สำนักวิชาการและแผนงานตามกรอบเวลาที่กำหนดตามแผน

กลไกในการติดตามประเมินผลแผนงาน/โครงการภายใต้แผนปฏิบัติราชการ 5 ปี

ภาคผนวก

แผนงาน/โครงการภายใต้แผนปฏิบัติการราชการ 5 ปี ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (พ.ศ. 2566 – 2570)

แผนปฏิบัติการราชการเรื่องที่ 1 การบริหารจัดการและคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

เป้าหมาย แผนปฏิบัติ ราชการ	โครงการ	เป้าหมาย							งบประมาณ (ล้านบาท)						หน่วยงาน
		2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	หน่วยนับ	2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	
เป้าหมายที่ 1 การ วางแผน และการ จำแนกการ ใช้ประโยชน์ ที่ดิน	1. งานจัดทำผังชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดิน	1	1	1	1	1	5	แห่ง	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1		สพป.
	2. โครงการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยใช้ ภาพถ่ายทางอากาศ/ภาพถ่ายดาวเทียม	8	8	8	8	8	40	ล้านไร่	12	12	12	12	12	60	สผส.
	3. โครงการการจัดทำสถานีอ้างอิงถาวรสนับสนุน งานสำรวจจีรังวัด RTK GNSS รูปแบบ NTRIP	-	6	6	-	-	12	สถานี	-	0.12	0.12	-	-	0.24	สผส.
	4. โครงการศึกษาศักยภาพพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ภายใต้บริบทการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เปลี่ยนแปลง ไปเพื่อการพัฒนารายได้กองทุนการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม	-	1	-	1	-	2	เรื่อง	1.25	1.25	1.25	1.25			สบท.
เป้าหมายที่ 2 การจัดหา ที่ดินเพื่อ การปฏิรูป ที่ดิน	1. โครงการจัดหาที่ดินของรัฐเพื่อนำมาดำเนินการ ปฏิรูปที่ดิน จำนวนที่ดินรัฐที่นำมาจัดให้แก่เกษตรกร	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	7,500	ไร่	3.00	3.00	3.00	3.00	3.00	15.00	สจก.
	จำนวนพื้นที่ที่ยึดคืนตามคำสั่ง คสช. ที่ 36/2559	2	2	2	2	2	10	พื้นที่							
	2.โครงการจัดหาที่ดินเอกชนเพื่อนำมาดำเนินการ ปฏิรูปที่ดิน	500	650	800	1,000.00	1,200.00	4,150	ไร่	1.80	1.80	1.80	1.80	1.80	9.00	

[illegible]

เป้าหมาย แผนปฏิบัติ ราชการ	โครงการ	เป้าหมาย							งบประมาณ (ล้านบาท)						หน่วยงาน
		2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	หน่วยนับ	2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	
	5. โครงการพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำและเครือข่ายผู้นำเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน คปจ. อสปก. และผู้นำเกษตรกร	2,818	2,848	2,878	2,908	2,938	14,390	ราย	10	12	14	16	18	70	สพท.
	การติดตามการใช้ประโยชน์ที่ดิน	1	1	1	1	1	5	งาน							
	เครือข่ายเชื่อมโยงระดับภาค	4	4	4	4	4	4	เครือข่าย							
	เครือข่ายเชื่อมโยงระดับประเทศ	1	1	1	1	1	1	เครือข่าย							
	ตัวชี้วัด: ร้อยละความสำเร็จในการมีส่วนร่วมของผู้นำเกษตรกรและเครือข่ายผู้นำในการคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรวม	85	80	90	95	100									
	รวมงบประมาณภายใต้แผนปฏิบัติราชการ (ล้านบาท)								703.01	705.38	708.05	707.94	708.88	3,522.76	

แผนปฏิบัติการเรื่องที่ 2 การเพิ่มศักยภาพพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน

เป้าหมาย	โครงการ (X)	เป้าหมาย							งบประมาณ (ล้านบาท)						หน่วยงาน
		2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	หน่วยนับ	2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	
เป้าหมายที่ 1 การพัฒนา โครงสร้าง พื้นฐานในเขต ปฏิรูปที่ดิน	1. โครงการพัฒนาโครงสร้าง พื้นฐานในเขตปฏิรูปที่ดิน														สพป.
	1.1. กิจกรรมพัฒนาแหล่งน้ำ	92	92	78	75	73	410	แห่ง	245.7825	245.7825	245.7825	245.7825	245.7825	1228.91	
	1.2. กิจกรรมพัฒนาเส้นทาง คมนาคม	120	145	170	195	220	850	กม.	428.3328	428.3328	428.3328	428.3328	428.3328	2141.66	
	1.3. กิจกรรมพัฒนาโครงสร้าง พื้นฐานด้านพลังงาน	7	12	13	13	20	65	แห่ง	25.30	25.3	25.3	25.3	25.3	126.50	
	1.4. กิจกรรมก่อสร้างอาคารและ สิ่งก่อสร้างใหม่	50	50	50	50	50	250	แห่ง	263.02	263.02	263.02	263.02	263.02	1315.10	
	2. โครงการออกแบบวางผังแปลง ที่ดินเพื่อการพัฒนาเกษตรกรรม ภายใต้ความตกลงระหว่าง ราชอาณาจักรไทยกับญี่ปุ่น สำหรับ ความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจใน เขตปฏิรูปที่ดิน (Japan - Thailand Economic Partnership Agreement - JTEPA	-	1	-	1	-	2	แปลง	-	0.02	-	0.02	-	0.04	สวพ. และ สพป.

เป้าหมาย	โครงการ (X)	เป้าหมาย							งบประมาณ (ล้านบาท)						หน่วยงาน
		2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	หน่วยนับ	2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	
	3. โครงการพัฒนาระบบโซล่าเซลล์ เพื่อแสงสว่างและการบริหารจัดการน้ำในเขตปฏิรูปที่ดิน (GIZ)	1	-	-	-	-	1	ระบบ	0.9	0.9	-	-	-	1.80	สวพ. และ สพป.
	4. โครงการสนับสนุนเงินกองทุน การปฏิรูปที่ดินฯ เพื่อใช้ในงาน ปฏิรูปที่ดิน (สบท.) กิจกรรมการสนับสนุนเงินกองทุน การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเพื่อ พัฒนาศักยภาพพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ตัวชี้วัด: ร้อยละของการใช้จ่ายเงิน เพื่อการพัฒนาศักยภาพพื้นที่ เป็นไปตามแผนที่กำหนด	วงเงิน 350	วงเงิน 350	วงเงิน 350	วงเงิน 350	วงเงิน 350		ล้านบาท							สบท.
		80	85	90	95	100									
เป้าหมายที่ 2 การอนุรักษ์และ ฟื้นฟู สภาพแวดล้อม ในเขตปฏิรูป ที่ดิน	1.โครงการอนุรักษ์ ป่า และ บรรเทาสาธารณภัยในเขตปฏิรูป ที่ดิน														สพป.
	1.1. กิจกรรมฝายชะลอน้ำแบบ ชั่วคราวสำหรับการเพิ่ม ประสิทธิภาพของแหล่งน้ำในเขต ปฏิรูปที่ดิน	300	300	300	300	300	1,500	แห่ง	16	16	16	16	16	80.00	
	1.2. กิจกรรมแผนเตรียมความ พร้อมรับมือภัยพิบัติในเขตปฏิรูป ที่ดิน	3	3	3	3	3	15	งาน	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	2.50	

เป้าหมาย	โครงการ (X)	เป้าหมาย							งบประมาณ (ล้านบาท)						หน่วยงาน
		2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	หน่วยนับ	2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	
	2. โครงการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ ในเขตปฏิรูปที่ดิน ตัวชี้วัด: ร้อยละของพื้นที่มีการ ปรับเปลี่ยนสู่ระบบเกษตรอินทรีย์	10,000	12,000	14,000	16,000	18,000	70,000	ไร่	32.000	32.000	32.000	35.000	38.000	169.00	สพท.
	ตัวชี้วัด: พื้นที่เกษตรอินทรีย์พร้อม เข้าสู่ระบบการตรวจรับรอง มาตรฐาน (พื้นที่ปีที่ 3)	20	20	20	20	20		ร้อยละ							
	ตัวชี้วัด: รายได้เงินสดสุทธิ ครัวเรือนเกษตรเพิ่มขึ้น (ปีละ)	3	3	3	3	3		ร้อยละ							
	ตัวชี้วัด: รายได้เงินสดสุทธิ ครัวเรือนเกษตรเพิ่มขึ้น (ภายในปี 2570)					10		ร้อยละ							
	ตัวชี้วัด: มูลค่าสินค้าเกษตรอินทรีย์ เพิ่มขึ้น	3	3	3	3	3		ร้อยละ							
	3. โครงการส่งเสริมและพัฒนา เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรกรที่เข้าร่วมมีการรวมกลุ่ม	2,700	2,700	2,700	2,700	2,700	13,500	ไร่	9.5452	10.4225	10.9436	11.4908	12.0653	54.47	สพท.
	ตัวชี้วัด : ร้อยละของพื้นที่ใหม่ที่ ได้รับการส่งเสริมปรับเปลี่ยนสู่ เกษตรทฤษฎีใหม่	60	60	60	60	60	300	กลุ่ม							
		60	60	60	60	60		ร้อยละ							

[illegible]

เป้าหมาย	โครงการ (X)	เป้าหมาย							งบประมาณ (ล้านบาท)						หน่วยงาน
		2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	หน่วยนับ	2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	
	ตัวชี้วัด: พื้นที่เผาไหม้และจุดความร้อน (hotspot) ลดลง	72	72	72	72	72		จุด							
	ตัวชี้วัด: มูลค่าสินค้าจากการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เพิ่มขึ้น			3	3	3		ร้อยละ							
รวมงบประมาณภายใต้แผนปฏิบัติราชการ (ล้านบาท)									1,077.11	1,079.01	1,079.61	1,084.18	1,088.73	5,408.63	

แผนปฏิบัติการเรื่องที่ 3 การเพิ่มขีดความสามารถเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

เป้าหมาย	โครงการ (X)	เป้าหมาย							งบประมาณ (ล้านบาท)					รวม 5 ปี	หน่วยงาน
		2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	หน่วยนับ	2566	2567	2568	2569	2570		
เป้าหมายที่ 1 การพัฒนา ศักยภาพ เกษตรกรในเขต ปฏิรูปที่ดิน	1. โครงการวิจัย พัฒนาทางด้าน วิศวกรรมและเทคโนโลยีการเกษตร														สพป.
	1.1 กิจกรรมวิจัย พัฒนาทางด้าน วิศวกรรมและเทคโนโลยีทางการ เกษตร	2	2	2	2	2	10	ชิ้นงาน	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.5	
	1.2 กิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้ งานพัฒนาด้านวิศวกรรมและ เทคโนโลยีแก่เกษตรกร	300	300	300	300	300	1,500	ราย	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	2.5	
	ตัวชี้วัด: สัดส่วนของงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้าน การเกษตรที่มีการนำไปใช้ ประโยชน์เทียบกับงานวิจัยที่แล้ว เสร็จไม่น้อยกว่า	10	15	20	25	30		ร้อยละ							
	2. โครงการส่งเสริมการดำเนินงาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ กิจกรรมพัฒนาและส่งเสริม ศิลปหัตถกรรม	1000	1050	1100	1150	1200	5,500	ราย	38.9	40.845	42.8873	45.0316	47.2832	214.947	ศพส.

เป้าหมาย	โครงการ (X)	เป้าหมาย							งบประมาณ (ล้านบาท)					รวม 5 ปี	หน่วยงาน
		2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	หน่วยนับ	2566	2567	2568	2569	2570		
	ตัวชี้วัด : รายได้เงินสดสุทธิ ครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้นปีละไม่น้อยกว่า	3	3	3	3	3		ร้อยละ							
	ตัวชี้วัด: รายได้เงินสดสุทธิ ครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 10 ในปี พ.ศ. 2570					10		ร้อยละ							
	ตัวชี้วัด : มูลค่าสสินค้าเกษตร ผลิตภัณฑ์เกษตรและผลิตภัณฑ์ ทางการเกษตรแปรรูปมีมูลค่าเพิ่ม ขึ้นไม่น้อยกว่า	3	3	3	3	3		ร้อยละ							
	3. โครงการส่งเสริมการดำเนินงาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	1,700	1,800	1,900	2,000	2,100	9,500	ราย	27.87	29.2496	30.712	32.2476	33.86	153.939	กปร.
	ตัวชี้วัด: เกษตรกรเป้าหมายที่น้อม นำแนวพระราชดำริไปปฏิบัติ และ ได้ผลจริงไม่น้อยกว่า	40	45	50	55	60									
	ตัวชี้วัด : รายได้เงินสดสุทธิ ครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้นปีละไม่น้อย กว่า	3	3	3	3	3		ร้อยละ							
	ตัวชี้วัด: รายได้เงินสดสุทธิ ครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 10 ในปี พ.ศ. 2570					10		ร้อยละ							

[illegible]

เป้าหมาย	โครงการ (X)	เป้าหมาย							งบประมาณ (ล้านบาท)					รวม 5 ปี	หน่วยงาน
		2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	หน่วยนับ	2566	2567	2568	2569	2570		
	ตัวชี้วัด: รายได้เงินสดสุทธิ ครัวเรือนเกษตรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 10 ในปี พ.ศ. 2570					10		ร้อยละ							
	ตัวชี้วัด: สหกรณ์ในพื้นที่ คทช. มี ความเข้มแข็งในระดับ 1 และ 2							ร้อยละ							
	4. โครงการยกระดับศักยภาพธุรกิจ ชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดินสู่ความ ยั่งยืน								40	40	40	40	40	200	สพท.
	สหกรณ์	20	20	20	20	20		สหกรณ์							
	วิสาหกิจชุมชน	100	100	100	100	100		กลุ่ม							
	ตัวชี้วัด: สหกรณ์ในเขตปฏิรูปที่ดิน ที่ได้รับการพัฒนามีความเข้มแข็งใน ระดับ 1 และ 2	75	80	85	90	95		ร้อยละ							
	ตัวชี้วัด: วิสาหกิจชุมชน/กลุ่ม เกษตรกรมีความเข้มแข็งอย่างน้อย เฉลี่ย	10	20	30	30	30		ร้อยละ							
	ตัวชี้วัด : รายได้เงินสดสุทธิ ครัวเรือนเกษตรเพิ่มขึ้นปีละไม่น้อย กว่า	3	3	3	3	3		ร้อยละ							
	ตัวชี้วัด: รายได้เงินสดสุทธิ ครัวเรือนเกษตรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 10 ในปี พ.ศ. 2570					10		ร้อยละ							

เป้าหมาย	โครงการ (X)	เป้าหมาย							งบประมาณ (ล้านบาท)					รวม 5 ปี	หน่วยงาน
		2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	หน่วยนับ	2566	2567	2568	2569	2570		
	5. โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	40	40	40	40	40	200	แปลง	50.00	50.00	50.00	50.00	50.00	250.00	สพท.
	ตัวชี้วัด: ต้นทุนการผลิตภาคเกษตรเฉลี่ยลดลง	6	6	6	6	6		ร้อยละ							
	ตัวชี้วัด: จำนวนแปลงใหญ่ที่มีการบริหารจัดการสินค้าตลอดห่วงโซ่คุณค่า	60	60	60	60	60		ร้อยละ							
	ตัวชี้วัด: มูลค่าสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้น	5	5	5	5	5		ร้อยละ							
	ตัวชี้วัด : รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรเพิ่มขึ้นปีละไม่น้อยกว่า	3	3	3	3	3		ร้อยละ							
	ตัวชี้วัด: รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ในปี พ.ศ. 2570					10		ร้อยละ							
	6. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ (สมุนไพร) (โครงการสำคัญ กษ ปี 66)	40	-	-	-	-	40	แห่ง	9.0138	-	-	-	-	9.0138	สพท.
	ตัวชี้วัด: มูลค่าสินค้าเกษตรชีวภาพเพิ่มขึ้น	3						ร้อยละ							
รวมงบประมาณภายใต้แผนปฏิบัติราชการ (ล้านบาท)									667.06	667.70	671.21	674.11	677.97	3,358.05	

แผนปฏิบัติการราชการเรื่องที่ 4 การเสริมสร้างสมรรถนะองค์การและบุคลากรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

เป้าหมาย แผนปฏิบัติ ราชการ	โครงการ (X)	เป้าหมาย							งบประมาณ (ล้านบาท)						หน่วยงาน
		2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	หน่วยนับ	2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	
เป้าหมายที่ 1 การ พัฒนาองค์กร	1. โครงการจัดทำแผนกลยุทธ์ การบริหารทรัพยากรบุคคลของ ส.ป.ก.	1	-	-	-	-	1	แผน	0.91	-	-	-	-	0.91	กกจ.
	ตัวชี้วัด : ร้อยละความสำเร็จ การจัดทำแผนกลยุทธ์การ บริหารทรัพยากรบุคคลของ ส. ป.ก.	100						ร้อยละ							
	2. โครงการปรับปรุงหลักเกณฑ์ เส้นทางความก้าวหน้าในสาย อาชีพ (Career Path) ของ ส.ป.ก.	1	-	-	-	-	1	เรื่อง	0.0114	-	-	-	-	0.0114	กกจ.
	ตัวชี้วัด : ร้อยละความสำเร็จใน การปรับปรุงหลักเกณฑ์เส้นทาง ความก้าวหน้าในสายอาชีพของ ส.ป.ก.	100						ร้อยละ							
	3. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพ ระบบงานโครงสร้างและการ บริหารกรอบอัตรากำลังของ ส.ป.ก. (ไม่น้อยกว่า)	10	15	20	25	30	100	ตำแหน่ง	-	-	-	-	-		กกจ.

เป้าหมาย แผนปฏิบัติ ราชการ	โครงการ (X)	เป้าหมาย							งบประมาณ (ล้านบาท)						หน่วยงาน
		2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	หน่วยนับ	2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	
	4. โครงการเสริมสร้างจริยธรรม พัฒนาองค์ความรู้เรื่องวินัย ทุจริต และผลประโยชน์ทับ ซ้อน (สัญญา)	250	280	300	320	350	1500	ราย	0.024	0.024	0.024	0.024	0.024	0.12	
	ตัวชี้วัด: สัดส่วนของเจ้าหน้าที่ กระทำผิดกฎหมายลดลง	10	15	20	25	30		ร้อยละ							กกจ.
	ตัวชี้วัด: ร้อยละความพึงพอใจ ของผู้รับการอบรม	70	70	70	70	70		ร้อยละ							
	5. โครงการพัฒนาระบบบริหาร จัดการของหน่วยงาน ส.ป.ก. สู่ระบบราชการ 4.0	5	6	7	8	9	35	กระบวนงาน	-	-	-	-	-		กพร.
	5.1 กิจกรรมพัฒนาแนว ทางการให้บริการของ ส.ป.ก. ให้มีประสิทธิภาพและโปร่งใส ด้วยนวัตกรรม														
	5.2 กิจกรรมยกระดับการ ให้บริการของ ส.ป.ก. สู่ความ เป็นเลิศ (รางวัลทั้งจากภายใน และภายนอกองค์กร)	26	32	38	44	50	190	รางวัล	-	-	-	-	-		
	6. โครงการพัฒนามาตรฐาน ศูนย์บริการประชาชนแบบ One Stop Service	72	72	72	72	72	72	จังหวัด	77	80.85	85	89.25	93	425.1	สจก.

เป้าหมาย แผนปฏิบัติ ราชการ	โครงการ (X)	เป้าหมาย							งบประมาณ (ล้านบาท)						หน่วยงาน
		2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	หน่วยนับ	2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	
	7. โครงการติดตามและ ประเมินผลการพัฒนาเกษตรกร ในเขตปฏิรูปที่ดิน	4	4	4	4	4	20	เรื่อง	0.16	0.16	0.16	0.16	0.16	0.8	สวพ.
	8. โครงการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ คู่มือ และวิธีปฏิบัติ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน การปฏิรูปที่ดิน	4	3	1	1	1	10	ฉบับ	-	-	-	-	-		สกม.
	9. โครงการวิจัยและนวัตกรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกร	14	14	14	16	16	37	เรื่อง	0.74	0.805	0.886	1.027	1.276	4.726	สวพ.
	ตัวชี้วัด: สัดส่วนของงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้าน การเกษตรที่มีการนำไปใช้ ประโยชน์เทียบกับงานวิจัยที่ แล้วเสร็จไม่น้อยกว่า	10	15	20	25	30		ร้อยละ							
	10. โครงการจัดทำแผนพัฒนา การปฏิรูปที่ดินและสร้างการ รับรู้งานนโยบายและ งบประมาณเพื่อการขับเคลื่อน งานอย่างมีประสิทธิภาพ	1	1	1	1	1	5	ฉบับ							สวพ.

เป้าหมาย แผนปฏิบัติ ราชการ	โครงการ (X)	เป้าหมาย							งบประมาณ (ล้านบาท)						หน่วยงาน
		2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	หน่วยนับ	2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	
	ตัวชี้วัด: ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจในแผนปฏิบัติราชการระยะสั้นระยะยาว และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง (อย่างน้อย)	80	80	80	80	80		ร้อยละ							
เป้าหมายที่ 2 การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีดิจิทัลและระบบการให้บริการเพื่อสนับสนุนการพัฒนาองค์กร	1. โครงการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระบบดิจิทัล	9	12	12	13	15	61	ระบบ	37.7147	38.6316	40.373	47.309	39.563	203.5913	ศสท.
	2. โครงการบูรณาการเชื่อมโยงและบริหารจัดการข้อมูลด้วยระบบดิจิทัล	1	1		3	1	6	ระบบ	5	3	-	29	10	47	
	3. โครงการนำนวัตกรรมและงานบริการดิจิทัลเพื่อยกระดับองค์กรสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล	4	1	3	1		9	ระบบ	25.55	3.95	21.95	4.95	0.95	57.35	
	4. โครงการเพิ่มศักยภาพบุคลากรเพื่อรองรับการเป็นองค์กรดิจิทัล	5	5	5	5	5	6	ระบบ	1.33	1.38	1.38	1.38	1.38	6.85	
	5. โครงการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริการเกษตรกรและประชาชน	2	2	3	2	2	3	ระบบ	0.205	0.21	7.215	0.225	0.25	8.105	

เป้าหมาย แผนปฏิบัติ ราชการ	โครงการ (X)	เป้าหมาย							งบประมาณ (ล้านบาท)						หน่วยงาน
		2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	หน่วยนับ	2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	
	6. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพ การสร้างการรับรู้ผ่านสื่อ ประชาสัมพันธ์ในการ ดำเนินงานการปฏิรูปที่ดินของ ส.ป.ก. สารคดี	12	12	12	12	12	60	ตอน	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	2.5	สบก.
	สื่อสิ่งพิมพ์	12	12	12	12	12	60	บทความ							
	สื่อออนไลน์	24	24	24	24	24	120	ชิ้นงาน							
	สื่อวิทยุ	12	12	12	12	12	60	ชิ้นงาน							
	ตัวชี้วัด : ร้อยละความสำเร็จใน การสร้างการรับรู้ของ ผู้รับบริการเกี่ยวกับการ ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน	80	83	85	90	95									
เป้าหมายที่ 3 การ พัฒนาบุคลากร	1. โครงการจัดทำแผนพัฒนา รายบุคคล (individual Development Plan: IDP)	1,455	1,455	1,455	1,455	1,455	1,455	ราย	0.0412	0.05745	0.07375	0.08135	0.0815	0.33525	กกจ.
	ตัวชี้วัด: ร้อยละของบุคลากร ได้รับการพัฒนาตามแผนพัฒนา รายบุคคล	50	70	90	100	100		ร้อยละ							

เป้าหมาย แผนปฏิบัติ ราชการ	โครงการ (X)	เป้าหมาย							งบประมาณ (ล้านบาท)						หน่วยงาน
		2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	หน่วยนับ	2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	
	2. โครงการจัดทำมาตรการหรือ แนวทางให้การส่งเสริมการ ประเมินคุณธรรมและความ โปร่งใสการดำเนินงานของ หน่วยงานภาครัฐ (ITA)	50	50	50	50	50	250	ราย	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.05	กกจ.
	ตัวชี้วัด: ระดับคะแนน ITA ไม่ ต่ำกว่าระดับมาตรฐาน	85	86	87	88	90		ร้อยละ							
	3. โครงการสร้างองค์ความรู้ใน การปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน	2	2	2	2	2	10	เรื่อง	-	-	-	-	-	-	กตн.
	ตัวชี้วัด: สัดส่วนการปฏิบัติงาน ที่ไม่เป็นไปตามระเบียบลดลง														
	4. โครงการพัฒนาบุคลากร สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อ เกษตรกรรม	2,000	2,050	2,100	2,200	2,300	10,650	ราย	29.28	29.2839	29.2839	29.2839	29.2839	146.4195	สพท.
	ตัวชี้วัด: ข้าราชการ ส.ป.ก. ได้รับการพัฒนาตามสมรรถนะ	70	75	80	85	90		ร้อยละ							

เป้าหมาย แผนปฏิบัติ ราชการ	โครงการ (X)	เป้าหมาย							งบประมาณ (ล้านบาท)						หน่วยงาน
		2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	หน่วยนับ	2566	2567	2568	2569	2570	รวม 5 ปี	
	ตัวชี้วัด: ข้าราชการ ส.ป.ก. ได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลในการ ปฏิบัติงาน	70	75	80	85	90		ร้อยละ							
	ตัวชี้วัด: ข้าราชการ ส.ป.ก. สามารถนำเทคโนโลยีไป ปรับปรุงการปฏิบัติงาน และ เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ทั้งระบบ	70	75	80	85	90		ร้อยละ							
	5. โครงการสัมมนาเชิง ปฏิบัติการ หลักสูตร "ALROSMART" การส่งเสริม วัฒนธรรมองค์กรของ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อ เกษตรกรรม	130	130	130	130	130	650	ราย	1.0738	1.0738	1.0738	1.0738	1.0738	5.369	สพท.
รวมงบประมาณภายใต้แผนปฏิปัติราชการ (ล้านบาท)									179.9248	160.4528	188.5932	205.0062	178.2857	912.2547	

